

**Kecskeméti Corvin Mátyás Általános Iskola
Kertvárosi Általános Iskola helyi tanterve
Magyar nyelv és irodalom az általános iskolák 5–8. évfolyama számára**

Készítette: Cser Gabriella, Kulcsár Marianna

Bevezetés 5-8.

A Kormány 5/2020. (I. 31.) Korm. rendelete a Nemzeti alaptanterv kiadásáról, bevezetéséről és alkalmazásáról szóló 110/2012. (VI. 4.) Korm. rendelet módosítás a Kerettanterv az általános iskola 5-8. évfolyamára *magyar nyelv és irodalom* mellékletéhez készült. 6/2014. (I.29.) EMMI rendelete 8. § 7 (a) §-a alapján a magyar nyelv és irodalom tantárgyat magyar nyelv és irodalom tantárgyra bontjuk.

5-8.évfolyam

Az alapfokú képzés második szakaszában, az 5–8. évfolyamon, a nevelésnek-oktatásnak többszörös **feladata és célja** van:

- **Cél**, hogy a diákok megértsék a nemzet, a szűkebb közösség és az egyes ember kapcsolatát. Megismerjék kultúrájukat, annak gondolati, erkölcsi tartalmait, esztétikai értékeit. Ennek révén szellemileg és érzelmileg is kötődjenek ahhoz. Korosztályuknak megfelelően tudják értelmezni múltjukat, jelen környezetüket, önmagukat. A tanulókat fel kell készíteni arra, hogy ennek a kulturális hagyománynak értői és később formálói legyenek.
- Elengedhetetlen, hogy ebben a képzési szakaszban a tanulók biztos szövegértésre tegyenek szert.
- Őrizzék meg kíváncsiságukat, nyitottságukat, s váljanak olvasó emberekké. Olyan olvasó emberekké, akik a képzési szakasz végére már a művek elsődleges jelentése mögé látnak, azaz többféle olvasási és értelmezési stratégiával rendelkeznek, az általuk olvasott szövegeket képesek mérlegelve végiggondolni. Össze tudják kapcsolni a már meglévő ismereteiket az olvasott, hallott vagy a digitális szövegek tartalmával, képesek meglátni és kiemelni az összefüggéseket.
- Cél a gondolkodásra tanítás – a tanulók kíváncsiságának és alkotókedvének megtartásával.
- A tantárgy tanításának kiemelt célja a tanulók műveltségi szintjének folyamatos növelése, melynek révén korosztályuknak, érettségüknek megfelelő ismeretekkel rendelkeznek, s ezeket az ismereteket rendszerben látják, értelmezni tudják azokat.
- Kreativitásuk olyan szintű fejlesztése, hogy az általuk tanult műfajokban, szövegtípusokban – a magyar nyelv és helyesírás szabályait tudatosan alkalmazva – képesek legyenek rövid szövegeket alkotni. Fejlődjék szókincsük, kifejezőkészségük. Az egyéni képességeikhez mérten tagolt, rendezett, áttekinthető írásképpel, egyértelmű javításokkal alkossanak megfelelő tartalmú és szerkezetű, hagyományos és digitális fogalmazásokat. Fejlődjék digitális kompetenciájuk.
- Cél, hogy a diákok különböző kommunikációs helyzetekben, szóban és írásban is helyesen, szabatosan ki tudják fejezni önmagukat. Az anyanyelvi ismeretek mindenekelőtt a nyelvhasználat tudatosítását és fejlesztését szolgálják, ide értve a tudatos szövegértési stratégiák kialakítását és a kommunikációs helyzethez illő megnyilatkozást, a toleráns nyelvhasználatot.
- Ismerjék a tananyag által előírt memoritereket, azokat értőn elő tudják adni.
- Elérendő cél az önfejlesztés igényének kialakítása a tanulóknál. Az irodalmi művek sokfélesége biztosítja kíváncsiságuk felkeltését és megtartását, önmaguk megértésének lehetőségét.

Kiemelt **feladat** a tanulók segítése a tanulás tanulásában.

A magyar nyelv és az irodalom tantárgy fejlesztési céljai jórészt összehangolhatók: az alaptantervben meghatározott hat fő fejlesztési területből (anyanyelvi kultúra, anyanyelvi ismeretek; irodalmi kultúra, irodalmi ismeretek szövegértés; szövegalkotás; olvasóvá nevelés; mérlegelő gondolkodás, véleményalkotás) négy mindkét tantárgy keretében fejleszthető.

A magyar nyelv és irodalom tanítása nemcsak műveltségátadást, kompetenciafejlesztést jelent, hanem érzelmi nevelést is. A diákok személyes boldogulásának, együttműködési képességeinek, társadalmi beilleszkedésének, kulturált viselkedésének érzelmi fejlődésük az alapja.

A tanulók irodalmi fogalomtárának folyamatos bővítésekor, figyelembe kell venni a korosztály általános kognitív, érzelmi, érdeklődési sajátosságait.

A magyar nyelv és irodalom más tantárgyakhoz, műveltségterületekhez is kötődik. A tantárgyi koncentráció kialakítása a tantárgyi struktúra egyik elve. Bizonyos irodalmi témakörök feldolgozásához ajánljuk a művek filmes vagy színházi adaptációjának beépítését az órai munkába vagy a házi feladatba.

Az órakeret minimum 80%-át a törzsanyagra fordítjuk. A két évfolyamos ciklus órakeretének a 20%-át a szaktanár választása alapján a tananyagok mélyebb, sokszínűbb tanítására, ismétlésre, gyakorlásra vagy a tanórán kívüli tudásszerzésre (múzeumlátogatás, színházi előadás megtekintése, előadó meghívása), kompetenciafejlesztésre, projekt munkák megalkotására lehet felhasználni. A választást segítő javaslatok a részletesen szabályozott kötelező törzsanyag mellett találhatóak.

A magyar nyelv és irodalom tantárgy kötelező törzsanyagában csak lezárt, biztosan értékelhető életművek szerepelnek. Ezen felül, a választható órakeret terhére a tanár szabadon beilleszthet kortárs alkotókat, műveket a tananyagba.

Ha a szaktanár úgy ítéli meg, hogy az órakeret 100%-át a törzsanyag tanítására kell fordítania, lemondhat a választás lehetőségéről.

A törzsanyag órai feldolgozása kötelező.

Az órakeret megoszlása a következőképpen alakul:

A Nat alapján álló törzsanyag és az azt kiegészítő tartalmak, választható, ajánlott témák, művek

I. A törzsanyag

A témakörökben megadott művek a Nat-ban megfogalmazott tanulási eredmények elérését biztosítják.

II. A törzsanyaghoz kapcsolódó, kiegészítő tartalmak

A törzsanyagon felüli ajánlott témák, művek elősegítik a pedagógus választását a helyi sajátosságoknak, az osztály érdeklődésének megfelelően.

A törzsanyagot jelentő témákra, művekre, tevékenységekre szánt órák nem vonhatók össze a szabadon választott témák, művek értelmezésére szánt órákkal. Az ajánlott, illetve választott témákra szánt órakeretet a pedagógus akkor használhatja fel, ha a törzsanyagot már feldolgozta a diákokkal.

A tananyag felépítésében is kettős szervező elv érvényesül. A képzési szakasz első felében (5–6. osztály) **témák, motívumok** uralják a tananyagot. Ezek biztosítják az egyes tanulási szakaszok közötti átmenetet, az alapkompenciák és a gondolkodás fejlesztését.

Cél, hogy a tanulók megismerjék a magyar és a világirodalom nagy korszakait, művelődéstörténeti szakaszait, az irodalmat a történelmi-társadalmi folyamatok részeként is lássák, és ismereteiket össze tudják kötni más tantárgyak tananyagaival. Ebben a képzési szakaszban válik feladattá az irodalmi műfajok megismerése és a műfaji sajátosságok, elbeszélésmódok felismerése. Ekkor ismerkednek meg az alapvető verstani és stilisztikai jellegzetességekkel is.

A tankönyvválasztás szempontjai

A szakmai munkaközösségek a tankönyvek, taneszközök kiválasztásánál a következő szempontokat veszik figyelembe:

- a taneszköz feleljen meg az iskola helyi tantervének;
- a taneszköz legyen jól tanítható a helyi tantervben meghatározott magyar nyelv és irodalom tanítására rendelkezésre álló órakeretben;
- a taneszköz minősége, megjelenése legyen alkalmas a diákok esztétikai érzékének fejlesztésére, nevelje a diákokat igényességre, precíz munkavégzésre, a taneszköz állapotának megóvására;
- segítse a tanulók motivációját: illusztráltság, érdekesség, problémák bemutatása, gondolkodást ösztönző egyéb megoldások;
- az ismeretátadás területén érthetőség, életszerűség, tudományos pontosság jellemezze, strukturált;
- tegye lehetővé a differenciálást;
- segítse elő az önértékelést az ismeretek alkalmazását gyakoroltató, illetve összefoglaló kérdésekkel és feladatokkal
- értékekre neveljen érzelmi hatást keltő eszközökkel
- a tanóra és az otthoni tanulás folyamatát orientáló eszközökkel segítsen a tanulásirányításban, a tanulási stratégiák tanításában

Előnyben kell részesíteni azokat a taneszközöket:

- amelyek több éven keresztül használhatók;
- amelyek egymásra épülő tantárgyi rendszerek, tankönyvcsaládok, sorozatok tagjai;
- amelyekhez megfelelő nyomtatott kiegészítő taneszközök állnak rendelkezésre (pl. munkalapok);
- amelyekhez rendelkezésre áll olyan digitális tananyag, amely interaktív táblán segíti az órai munkát feladatokkal, videókkal és egyéb kiegészítő oktatási segédletekkel;
- amelyekhez biztosított a lehetőség olyan digitális hozzáférésre, amely segíti a diákok otthoni tanulását az interneten elérhető tartalmakkal;

Javasolt taneszközök

Csontos Attila – Legeza Márton: Irodalom tankönyv 5. 6. osztály Újgenerációs tankönyv

Dr. Baranyai Katalin: Irodalom munkafüzet 5. 6. osztály Újgenerációs tankönyv

Vincze Ferenc – Borovi Dániel – Kurucz István: Irodalom 7. 8. osztály Újgenerációs tankönyv

Csontos Attila – Legeza Márton: Irodalom munkafüzet 7. 8. osztály Újgenerációs tankönyv

Alföldy Jenő – Valaczka András: Irodalom 5. 6. 7. 8. Olvasókönyv az ötödik, hatodik, hetedik, nyolcadik évfolyam számára

Szmolyan Gabriella: Irodalom 5. 6. 7. 8. Munkafüzet és olvasmányok

Antalné dr. Szabó Ágnes - dr. Raácz Judit: Magyar nyelv és kommunikáció. Tankönyv az 5. 6. 7. 8. évfolyam számára

Antalné dr. Szabó Ágnes - dr. Raácz Judit: Magyar nyelv és kommunikáció Munkafüzet 5. 6. 7. 8. évfolyam számára

Elektronikus tananyagok: Okostankönyv: <https://www.nkp.hu/> Okosdoboz: <http://www.okosdoboz.hu/> Vidotanár: <https://videotantar.hu/>

20%-os órakeret felhasználása

Beépítésre került a témakörök több órában való feldolgozásába, öko projekt megvalósítására, szövegalkotás, szövegértés gyakorlására, ismétlésre és felmérésre, amit az adott évfolyamokban a témaköröknél pirossal jelöltünk 36 tanítási héttel számolva.

	Heti óraszám		Éves óraszám	
	nyelvtan	irodalom	nyelvtan	irodalom
5. évfolyam	2	2	72	72
6. évfolyam	2	2	72	72

	Heti óraszám		Éves óraszám	
	nyelvtan	irodalom	nyelvtan	irodalom
7. évfolyam	1 + 1	2	72	72
8. évfolyam	1 + 1	2	72	72

Javasolt tevékenységek és munkaformák az 5-8. évfolyamon

A pedagógia tudománya nagyon sok és sokféle tanulási és oktatási stratégiát ismer. Az oktatás meghatározó eleme azonban maga a tanár (McKenzie-jelentés, 2007.) A tanár személyisége, szerepéről szóló tudása és ars poeticája, szakmai-módszertani felkészültsége, az általa tanított gyerekek adottságai, érdeklődésük, felkészültségük, az iskola szakmai-pedagógiai elvárásrendszere határozza meg, hogy a tanár egy osztályban milyen tanulásszervezési módokat, oktatási módszereket, munkaformákat választ.

A tanár tanít: ismereteket ad át, ezáltal hagyományt örökít, értékeket közvetít. A tanár **irányít:** tanulási folyamatokat, differenciálást, tehetség-gondozást. A diákokkal, illetve az irodalmi művekkel való folyamatos párbeszéd révén irányítja tanítványai iskolai érzelmi nevelését. A tanár **nevel és fejleszt:** kompetenciákat, személyiséget. A tanár **segít:** segíti a diákokat a kognitív struktúrák kialakításában, az olvasási stratégiák elsajátításában, az önálló értelmezések létrehozásában. Segíti tanítványait az egyéni, illetve a csapatban végzett, együttműködésen alapuló munkavégzés képességének kialakításában. Segíti a diákokat abban, hogy felismerjék az irodalom örökérvényű alkotásainak folyamatosan változó jelentését, a jelentések megalkotásában a hagyomány és a befogadó szerepét.

Tanítási-tanulási stratégiák

Ez az összetett tanárszerep indokolja, hogy ne egy kitüntetett stratégia uralja a magyar nyelv és irodalom tanítását. A tanár a tananyag típusához, illetve az általa tanított diákközösséghez, iskolája programjához és technikai felszereltségéhez igazítva választhat több oktatási stratégia közül. A hagyományos, tanárközpontú oktatási, tanulási stratégiákat javasolt bizonyos tananyagrészekre szorítani: korszakok, korstílusok, filozófiai irányzatok stb. A tananyagok feldolgozásában döntően a tanulóközpontú, kooperatív munkaformák alkalmazása javasolt. Fontos, hogy a tanórák változatosak, s ezáltal is motiválók legyenek.

A képzés 2. szakaszának 1–2. évében (5–6. évfolyam) döntően a gamifikáció és a kooperatív tanulási-tanítási technikák alkalmazása javasolt. A tematikus-motivikus tananyagszervezés lehetővé teszi, hogy a tanár-diák párbeszéd mellett kitüntetett szerepet kapjon a tanulócsoporthoz tartozók között létrejövő párbeszéd, a csoportban kibontakozó kreatív alkotómunka, az önálló munkavégzés, tanulás kialakítása.

A képzés 2. szakaszának 3–4. (7–8. évfolyam) évében a játékosítás és a kooperatív tanulási-tanítási módszerek mellett az önálló tanulási módszerek kialakítása javasolt (önálló kutatómunka, beszámoló készítése, előadása, önálló jegyzetelés tanulása, tanulási módszerek tanítása).

Tanulásszervezési módok

Javasolt tanulásszervezési módok: a gamifikáció, a hagyományos játékok adaptálása, illetve a digitális játékok felhasználása, létrehozása a tananyag feldolgozásában. A reflektív és interaktív módszerek alkalmazása (szakaszos olvasás, kooperatív csoportmunkák, projekt munkák, drámajátékok, újságszerkesztés, stb.) a gyerekek motiváltságát növeli. A tanárközpontú és a diákközpontú, az „analóg” (egy munkafolyamat uralja az órát) és a digitális módszereknek (IKT-alapú, párhuzamos munkafolyamatok) összekapcsolása egy órán belül is lehetséges. A frontális tanításnak is van létjogosultsága, ha az nem uralja az egész tanítási folyamatot.

Fontos szerepe van az osztálytermen kívüli tanulásnak (színház- és múzeumlátogatás, könyvheti események, stb.), egyes tanulási-tanítási munkaszakaszban a jelenség alapú oktatásnak, azaz a különböző tanulási területek összekapcsolásának.

Oktatási módszerek

Az oktatási módszerek közül javasoltak: az előadás, a magyarázat, az elbeszélés, a játékosítás, a szerepjátékok, házi feladatok. Az irodalmi művek és a filmek összekapcsolása, az irodalmi alkotások és filmes adaptációk összevetése, jelenetek dramatikus ábrázolása. Meseírás, jelképek értelmezése fürtábrával. Digitális projektek; gondolattérképek; hagyományosan vagy digitális applikációkkal megrajzolt szereplők, szereplőkapcsolatok; előadások, stb. Irányított szempontok alapján szövegértési és szövegalkotási gyakorlatok. Digitális és hagyományos szótárak, szakirodalmi művek használata (Szimbólumtár, Szinonima szótár, A magyar nyelv értelmező szótára, stb.).

Munkaformák

A munkaformák közül a frontális osztálymunka használata mellett elsősorban a páros munka, a csoportmunka, az egyénre szabott (individualizált) munkaforma és a differenciált tananyag-feldolgozás javasolt.

5-6. évfolyam magyar nyelv

Témakörök	Kerettantervi óraszám	Helyi tanterv óraszám
I. Kommunikáció alapjai	6	6+5
II. Helyesírás, nyelvhelyesség – játékosan	8	8
III. Állandósult szókapcsolatok	5	5+1
IV. A nyelvi szintek: beszédhang, fonéma, szóelemek, szavak, szóösszetételek	20	20+5
V. Hangalak és jelentés	6	6+4
VI. Szövegértés és szövegalkotás a gyakorlatban	13	13+5
VII. Könyv- és könyvtárhasználat, a kultúra helyszínei	4	4
VIII. Szófajok a nagyobb nyelvi egységekben: a mondatokban és a szövegben. A szófajokhoz kapcsolódó helyesírási, nyelvhelyességi, szövegalkotási, szövegértési tudnivalók	46	46+6
IX. Ismétlés, felmérés		8
X. Öko projekt		2
Összesen:	108	108+32= 144

5. évfolyam magyar nyelv

Témakörök	Kerettantervi óraszám	Helyi tanterv óraszám
I. Kommunikáció alapjai	3	3+3
II. Helyesírás, nyelvhelyesség – játékosan	8	8
III. Állandósult szókapcsolatok	5	5+1
IV. A nyelvi szintek: beszédhang, fonéma, szóelemek, szavak, szóösszetételek	20	20+5
V. Hangalak és jelentés	6	6+4
VI. Szövegértés és szövegalkotás a gyakorlatban	6	6+4
VII. Könyv- és könyvtárhasználat, a kultúra helyszínei	2	2
VII. Ismétlés és felmérés		4
IX. Öko projekt		1
Összesen:	50	50+ 22=72

6. évfolyam magyar nyelv

Témakörök	Kerettantervi óraszám	Helyi tanterv óraszám
I. Kommunikáció alapjai	3	3+2
II. Szövegértés és szövegalkotás a gyakorlatban	7	7+1
III. Könyv- és könyvtárhelyesítés, a kultúra helyszínei	2	2
IV. Szófajok a nagyobb nyelvi egységekben: a mondatokban és a szövegben. A szófajokhoz kapcsolódó helyesírási, nyelvhelyességi, szövegalkotási, szövegértési tudnivalók	46	46+6
V. Ismétlés, felmérés		4
VI. Öko projekt		1
Összesen:	58	58+ 14=72

5-6. évfolyam irodalom

Témakörök	Kerettantervi óraszám	Helyi tanterv óraszám
Család, otthon, nemzet – kisepikai alkotások (mese, monda, mítosz) és lírai alkotások	18	18+2
Petőfi Sándor: János vitéz	14	14+7
Szülőföld, táj – lírai és kisepikai alkotások	8	8+2
Prózai nagyepika – ifjúsági regény 1. Molnár Ferenc: A Pál utcai fiúk	10	10+2
Egy szabadon választott meseregény elemzése	4	4
Hősök az irodalomban	10	10+3
Arany János: Toldi	16	16+6
Szeretet, hazaszeretet, szerelem	11	11
Prózai nagyepika – ifjúsági regény 2. - Gárdonyi Géza: Egri csillagok	12	12+4
Szabadon választott világirodalmi ifjúsági regény	5	5
Ismétlés, felmérés		8
Öko projekt		2
Összesen:	108	108+36= 144

5. évfolyam irodalom

Témakörök	Kerettantervi óraszám	Helyi tanterv óraszám
Család, otthon, nemzet – kisepikai alkotások (mese, monda, mítosz) és lírai alkotások	18	18+ 2
Petőfi Sándor: János vitéz	14	14+ 7
Szülőföld, táj – lírai és kisepikai alkotások	8	8+ 2
Próza nagyepika – ifjúsági regény 1. Molnár Ferenc: A Pál utcai fiúk	10	10+ 2
Egy szabadon választott meseregény elemzése	4	4
Ismétlés, felmérés		4
Öko projekt		1
Összesen:	54	54+18= 72

6. évfolyam irodalom

Témakörök	Kerettantervi óraszám	Helyi tanterv óraszám
Hősök az irodalomban	10	10+3
Arany János: Toldi	16	16+6
Szeretet, hazaszeretet, szerelem	11	11
Prózai nagyepika – ifjúsági regény 2. - Gárdonyi Géza: Egri csillagok	12	12+4
Szabadon választott világ-irodalmi ifjúsági regény	5	5
Ismétlés, felmérés		4
Öko projekt		1
Összesen:	54	54+18= 72

7-8. évfolyam magyar nyelv

Témakörök	Kerettantervi óraszám	Helyi tanterv óraszám
I. Kommunikáció, a digitális írásbeliség fejlesztése	5	5 + 6
II. Mondat a szövegben – egyszerű mondat részei, az alá- és mellérendelő szószerkezetek, a szóösszetételek	12	12 + 26
III. A magyar nyelv társadalmi és földrajzi változatai, ritkább szóalkotási módok – játékos feladatokkal	10	10
IV. Könyvtárhasználat	2	2 + 2
V. Készüljünk a felvételire!	10	10 + 20
VI. Szövegértés és szövegalkotás a gyakorlatban	3	3 + 10
VII. Összetett mondat a szövegben	8	8 + 8
VIII. Nyelvtörténet, a nyelvrokonság kérdései - játékosan	4	4
IX. Ismétlés, felmérés	-	14
X. Öko projekt	-	4
Összesen:	54	54 + 90 = 144

7-8. évfolyam irodalom

Témakörök	Kerettantervi óraszám	Helyi tanterv óraszám
I. Korok és portrék	50	50 + 13
A középkor	3	3 + 1
Reneszánsz, humanizmus, reformáció	11	11 + 4
Irodalmunk a 17–18. században	4	4
Klasszicizmus és romantika	32	32 + 8
II. Magyar vagy világirodalmi ifjúsági regény	4	4
III. Kárpát-medencei irodalmunk a 20. század első felében	27	27 + 9
Líra a 20. század első felének magyar irodalmában	14	14 + 4
Epika a 20. század első felének magyar irodalmában	11	11 + 5
„Vérző Magyarország” - Trianon	2	2
IV. Kárpát-medencei irodalmunk a 20. század második felében	18	18 + 4
Líra a 20. század második felének magyar irodalmában	12	12
Epika a 20. század második felének magyar irodalmában	4	4 + 2
Dráma a 20. század második felének magyar irodalmában	2	2 + 2
V. A 20. századi történelem az irodalomban (II. világháború, holokauszt, romaholokauszt, a kommunista diktatúra áldozata, 1956)	6	6
VI. Szórakoztató irodalom	3	3
VII. Ismétlés, felmérés		8
VIII. Öko projekt		2
Összesen:	108	108 + 36 = 144

7. évfolyam magyar nyelv

Témakörök	Kerettantervi óraszám	Helyi tanterv óraszám
I. Kommunikáció, a digitális írásbeliség fejlesztése	3	3+ 3
II. Mondat a szövegben – egyszerű mondat részei, az alá- és mellérendelő szó szerkezetek, a szóösszetételek	12	12 + 20
III. Könyvtárhasználat	1	1 + 2
IV. Készüljünk a felvételi-re!	2	2 + 10
V. Szövegértés és szövegalkotás a gyakorlatban	2	2 + 8
VI. Ismétlés, felmérés	-	7
VII. Öko projekt	-	2
Összesen:	20	20+52=72

8. évfolyam magyar nyelv

Témakörök	Kerettantervi óraszám	Helyi tanterv óraszám
I. Kommunikáció, a digitális írásbeliség fejlesztése	2	2 + 3
II. Mondat a szövegben: az alá- és mellérendelő szó szerkezetek, a szóösszetételek	-	6
III. A magyar nyelv társadalmi és földrajzi változatai, ritkább szóalkotási módok – játékos feladatokkal	10	10
IV. Könyvtárhasználat	1	1
V. Készüljünk a felvételire!	8	8 + 10
VI. Szövegértés és szövegalkotás a gyakorlatban	1	1 + 2
VII. Összetett mondat a szövegben	8	8 + 8
VIII. Nyelvtörténet, a nyelvrokonság kérdései – játékosan	4	4
IX. Ismétlés, felmérés	-	7
X. Öko projekt	-	2
Összesen:	34	34+38=72

7. évfolyam irodalom

Témakörök	Kerettantervi óraszám	Helyi tanterv óraszám
I. Korok és portrék	50	50 + 13
A középkor	3	3 + 1
Reneszánsz, humanizmus, reformáció	11	11 + 4
Irodalmunk a 17–18. században	4	4
Klasszicizmus és romantika	32	32 + 8
II. Magyar vagy világirodalmi ifjúsági regény	4	4
III. Ismétlés, felmérés	-	4
IV. Öko projekt	-	1
Összesen:	54	54 + 18 = 72

8. évfolyam irodalom

Témakörök	Kerettantervi óraszám	Helyi tanterv óraszám
I. Kárpát-medencei irodalmunk a 20. század első felében	27	27 + 9
Líra a 20. század első felének magyar irodalmában	14	14 + 4
Epika a 20. század első felének magyar irodalmában	11	11 + 5
„Vérző Magyarország” - Trianon	2	2
II. Kárpát-medencei irodalmunk a 20. század második felében	18	18 + 4
Líra a 20. század második felének magyar irodalmában	12	12
Epika a 20. század második felének magyar irodalmában	4	4 + 2
Dráma a 20. század második felének magyar irodalmában	2	2 + 2
III. A 20. századi történelem az irodalomban (II. világháború, holokauszt, roma-holokauszt, a kommunista diktatúra áldozatai, 1956)	6	6
IV. Szórakoztató irodalom	3	3
V. Ismétlés, felmérés		4
VI. Öko projekt		1
Összesen:	54	54 + 18 =72

**RÉSZLETES, TÉMAKÖRÖKRE BONTOTT
TÁBLÁZATOK**

5–6. évfolyam

Az 5–6. évfolyamon az anyanyelvi kultúra oktatásában alapvető cél és feladat az alsóbb évfolyamokon megalapozott szövegértés, szövegalkotás képességének továbbfejlesztése, újabb technikák, stratégiák megismerése és alkalmazása. Kiemelt cél a tanulók szövegalkotási képességének fejlesztése: tudjanak fogalmazni különböző kommunikációs helyzeteknek megfelelő szóhasználatú és jelentésű szövegtípusokban, gyakorolják a szövegalkotást. Folyamatosan fejlődjék íráskészségük, helyesírásuk.

Fontos cél, hogy a tanítási szakasz két éve alatt megalapozó tudást szerezzenek anyanyelvükről, törekedjenek arra, hogy anyanyelvüket szóban és írásban színvonalasan, a szöveggörnyezetnek és korosztályuknak megfelelően használják. Továbbá fejlődjék ki az igényük a pontos és szabatos nyelvhasználatra.

A tudatos nyelvhasználat alapja az anyanyelv ismerete, a grammatikai ismeretek szöveggörzpontú elsajátítása. Ezek birtokában lehetséges a nyelvhasználattal kapcsolatos gyakorlati képességek fejlesztése. A hagyományos grammatikaoktatást szövegbe ágyazottan, a szövegek értelmezésében, a szövegalkotásban érdemes elsajátítaniuk.

Az 5-6. évfolyam nyelvtanoktatása elsősorban a helyesírás tudatosítására, a szövegértésre, a hagyományos és digitális kommunikáció-fejlesztésre összpontosít, illetve a nyelvi rendszer megismerésének kezdeti szakaszára (hangok, szavak, szóelemek). A nyelvi oktatás középpontjában a szövegértés és a szövegalkotás tanítása áll.

A nyelvi rendszer megismerése és tudatosítása tovább folytatódik. Kitüntetett cél a magyar nyelv írásban és szóban történő helyes használatára való törekvés, továbbá a szövegértés és szövegalkotás gyakoroltatása.

Az 5–6. osztály irodalomoktatásának alapvető célja, hogy megőrizze és tovább szélesítse az alsó tagozaton megalapozott szépirodalmi érdeklődést és tudást. A tanulók olyan szövegekkel találkoznak, amelyek témáiknál fogva hozzájárulnak személyiségük kibontakozásához, fejlődéséhez, tudatosítják nemzetükhöz, kisebb közösségükhöz tartozásukat, továbbá, amelyek megőrzik kíváncsiságukat, játékoságukat s olvasó, gondolkodó, közösségük iránt elkötelezett emberekké teszik őket. Mindezekben a drámajátéknak mint anyagfeldolgozási módnak kitüntetett szerepe van.

Az 5–6. évfolyam tananyagai a következő nagy témák köré rendeződnek:

- Család, otthon, nemzet
- Petőfi Sándor: János vitéz
- Szülőföld, táj
- Molnár Ferenc: A Pál utcai fiúk
- Választható magyar ifjúsági vagy meseregény
- Hősök az irodalomban
- Arany János: Toldi
- Szeretet, hazaszeretet, szerelem
- Gárdonyi Géza: Egri csillagok
- Választható világirodalmi ifjúsági regény

A témakörök tanításának célja a közvetlen személyes otthon fogalmán túl a tágabb értelemben vett kultúra mint otthon felfedeztetése. A tanulónak meg kell értenie és élnie a nemzeti, illetve a tágabb, saját kultúrkör ünnepeit (pl. egyéni és családi ünnepek, anyák napja, regionális ünnepek, karácsony).

Fontos ismernie e kulturális hagyománynak alapvető műveit. A szövegek ilyen irányú megközelítése segíti a tanulót annak felismerésében is, hogy az irodalmi művek nem csupán távoli történetek, hanem ezek a szövegek saját élete kérdéseivel is kapcsolódnak.

Továbbra is fontos cél, hogy kultúránkat, annak alapvető alkotásait, bennük példateremtő hőseit megismerje, olvasó, a szöveg több rétegét megértő diákká váljon.

A képzési szakasz végén már elvárt néhány szakirodalmi kifejezés (műfaj, szókép, alakzat, verselés) biztonságos ismerete. A tanulónak – korosztályának megfelelő szinten – már értenie és értelmeznie kell ezeket a műveket. Véleményét írásban és szóban is meg kell tudnia fogalmazni. Az órákon feldolgozandó szövegek nemzeti kultúránk alapját képező művek, továbbá a kortárs gyermekirodalom alkotásai.

A képzésnek ebben a szakaszában az irodalomtudomány fogalmai csupán olyan mértékben játszanak szerepet, amennyire azok a szövegek megértéséhez, feldolgozásához szükségesek.

Magyar nyelv 5.

Témakörök	Kerettantervi óraszám	Helyi tanterv óraszám
I. Kommunikáció alapjai	3	3+3
II. Helyesírás, nyelvhelyesség – játékosan	8	8
III. Állandósult szókapcsolatok	5	5+1
IV. A nyelvi szintek: beszédhang, fonéma, szóelemek, szavak, szóösszetételek	20	20+5
V. Hangalak és jelentés	6	6+4
VI. Szövegértés és szövegalkotás a gyakorlatban	6	6+4
VII. Könyv- és könyvtárhelyhasználat, a kultúra helyszínei	2	2
VII. Ismétlés és felmérés		4
IX. Öko projekt		1
Összesen:	50	50+ 22=72

Tematikai egység/ Fejlesztési cél	A kommunikáció alapjai	Órakeret 3+3 óra
Előzetes tudás	Mindennapi kommunikációs helyzetekben való megnyilvánulás, törekvés az érthető, kifejező beszédre. Szóbeli szövegek megértése, reprodukálása, utasítások megfelelő követése, a kommunikációs partner szóbeli közlésének megértése.	
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai, feladatai, ismeretei	<ul style="list-style-type: none"> ➤ A nyelvhasználati és a kommunikációs készség fejlesztése ➤ A kommunikáció nem nyelvi jeleinek megismerése, alkalmazása és üzenetének felismerése a mindennapi beszédhelyzetekben ➤ A nyelv zenei kifejezőeszközeinek megismerése, alkalmazása ➤ A hallás utáni szövegértési készség fejlesztése ➤ A szóbeli kifejezőkészség fejlesztése ➤ Szerep- és drámajátékok gyakoroltatása ➤ Aktív részvétel különböző kommunikációs helyzetekben ➤ Az önálló véleményalkotás képességének fejlesztése ➤ A jelek felismerése, elkülönítése, csoportosítása ➤ A kommunikáció tényezőinek megismerése ➤ A kommunikáció nem nyelvi jeleinek felismerése, alkalmazása ➤ A kommunikációs kapcsolat illemszabályainak tudatosítása, alkalmazása 	
Ismeretek/fejlesztési követelmények		Kapcsolódási pontok
<p>Törzsanyag: A jelek világa. A kommunikáció fogalma, tényezői. A kommunikáció nem nyelvi jelei. A kommunikációs kapcsolat. A beszélgetés. A hallásértés fejlesztése analitikus és evaluációs gyakorlatokkal. Különböző hallott szövegek, információk megértése, rövid összefoglaló reprodukálása. Aktív részvétel különféle kommunikációs helyzetekben. Alkalmazkodás a beszédhelyzethez, a kommunikációs célhoz. A közlési szándéknak megfelelő szókincs, kiejtés (hangsúly, tempó, hangerő stb.) valamint nem nyelvi jelek alkalmazása. Különböző, a kommunikációs célnak, a kommunikációs helyzet: tér, idő és résztvevői szerepeknek megfelelő beszédhelyzetek létrehozása szerepjátékkal, drámapedagógiai gyakorlatokkal. Mindennapi kommunikációs szituációk különféle helyzetekben történő gyakorlása: kapcsolatfelvétel, kérdés, kérés, beszélgetés. Férfiak és nők, felnőttek és gyermekek kommunikációja különbözőségeinek megfigyelése,</p>		<p><i>Dráma és színház, hon és népismeret:</i> kommunikációs kapcsolatteremtés, szituációk, helyzetgyakorlatok.</p> <p><i>Vizuális kultúra:</i> vizuális kommunikáció.</p> <p><i>Természettudomány:</i> Az ember értelmi képességének, érzelmi intelligenciájának alapvonásai; az érzékszervek szerepe.</p>

<p>kommunikációs (illem) szabályok (férfiak és nők, felnőttek és gyermekek, gyermekek és gyermekek) között. Tanult szövegek szöveghű és kifejező tolmácsolása. A kommunikációs helyzet tér, idő és résztvevői szerepek (kontextus), valamint a beszédpartner közlésének, viselkedésnek megfigyelése, értelmezése. A kommunikáció teljes folyamatának megfigyelése, a következtetések nyomán alaptényezőinek megnevezése egy-egy példa elemzésével.</p> <p><u>Ajánlott anyag:</u> Az országunk jelképeinek eredete. Történelmi jelképeink értelmezése. A kommunikációs illemszabályok tudatosítása (üdvözlési szokások, SMS, chat)</p>	<p><i>Etika</i> önismeret, a személyes kapcsolatok, a beszélgetés jelentősége.</p>
<p><i>Kulcsfogalmak/ fogalmak</i></p>	<p>természetes jelek, mesterséges jelek, jelrendszerek, feladó, címzett, üzenet, kód, csatorna, beszédhelyzet, arcjáték, gesztusok, testhelyzet, külső megjelenés, térköz; hangsúly, hanglejtés, tempó, hangerő, szünet, csend; megszólítás, bemutatkozás, bemutatás, kérdés, kérés</p>

Tematikai egység/ Fejlesztési cél	Helyesírás, nyelvhelyesség játékosan		Órakeret 8 óra
Előzetes tudás	A tanult főbb helyesírási szabályok felismerése, alkalmazása a szövegalkotásban, az írásbeli munkákban. A Magyar helyesírási szótár használata tanári segítséggel.		
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai, feladatai, ismeretei	<ul style="list-style-type: none"> ➤ <i>Az alapvető helyesírási szabályok megismerése (kiejtés elve, szóelemzés elve, hagyomány elve, egyszerűsítés elve)</i> ➤ <i>A megismert helyesírási esetek felismerése írott szövegekben, és tudatos alkalmazása a szövegalkotásban</i> 		
<i>Ismeretek/fejlesztési követelmények</i>		<i>Kapcsolódási pontok</i>	
<p><u>Törzsanyag:</u> A hang és betű, az ábécé. Betűrend, elválasztás. Helyesírásunk alapelvei: a kiejtés elve, a szóelemzés elve, a hagyomány elve, az egyszerűsítés elve. A tulajdonnév értelemtükrözőtő helyesírási alapjainak megismerése. A megismert helyesírási esetek felismerése és tudatos alkalmazása az írott szöveg megértése és szövegalkotási folyamatában; az önkontroll és szövegjavítás fokozatos önállósággal. Hibajavítási gyakorlatok segédeszközök használatával. Törekvés a mindennapi írásbeli alkotásokban az igényes helyesírásra. szereplőinek bemutatása.</p> <p><u>Ajánlott anyag:</u> Megelevenedett ABC (rajzok) .Beszédtechnika. Nyelvtörök. A magyar helyesírás értelemtükröző és értelem-megkülönböztető szerepe Helyesírási szótárak és helyesírási tanácsadó portálak használata</p>		<p><i>Történelem:</i> Történelem nagy alakjai</p> <p><i>Digitális kultúra:</i> a tantárgyra jellemző fogalmak, tulajdonnevek, földrajzi nevek, digitális kifejezések helyesírása</p>	
Kulcsfogalmak/ fogalmak	hang és betű, ábécé, helyesírási alapelv (kiejtés elve, szóelemzés elve, hagyomány elve, egyszerűsítés elve) elválasztás, helyes kiejtés, nyelvi normáknak megfelelő mondatalkotás, határozóragok megfelelő használata		

Tematikai egység/ Fejlesztési cél	Állandósult szókapcsolatok		Órakeret 5+1 óra
Előzetes tudás	1-4. évfolyamon tanult nyelvhelyességi szabályok ismerte és alkalmazása, tanult közmondások és szólások nyelvhelyességnek megfelelő alkalmazása az írott és szóbeli kommunikációban.		
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai, feladatai, ismeretei	<ul style="list-style-type: none"> ➤ A szókincsfejlesztése, a nyelvhelyességi szabályok alkalmazása ➤ Az állandósult szókapcsolatok, szólások, közmondások értelmezése, szerkezetének, használati körének megfigyelése ➤ A leggyakoribb mindennapi metaforák jelentésszerkezetének megfigyelése a beszélt és írott szövegekben – játékos gyakorlatokkal 		
<i>Ismeretek/fejlesztési követelmények</i>		<i>Kapcsolódási pontok</i>	
<p><u>Törzsanyag:</u> Szólások, szóláshasonlatok, közmondások, szállóigék, köznyelvi metaforák. Alkalmazza a tanult nyelvhelyességi szabályokat a szövegkörnyezetnek és beszédhelyzetnek megfelelően. Értelmezze az állandósult szókapcsolatokat, szólásokat, közmondásokat annak használata tudatos legyen. Figyelje a metaforák alkalmazását írott és beszélt szövegben a játékok során. Az állandósult szókapcsolatok, szólások, közmondások jelentésének, szerkezetének, használati körének megfigyelése.</p> <p><u>Ajánlott anyag:</u> A magyar szólások, szóláshasonlatok, közmondások eredete: O. Nagy Gábor: Mi fán terem?, Kiss Gábor (szerk.): Magyar szókinccstár Az állandósult szókapcsolatok szerepe a szövegépítésben (jelentésbeli és stilisztikai többlet) A digitális kommunikáció állandósult szókapcsolatai és azok stilisztikai, jelentésbeli kifejező ereje.</p>		<p><i>Történelem:</i> narratív szövegek, történetmondás történelmi eseményekről, hősookról</p> <p><i>Vizuális kultúra:</i> a szöveg képe, illusztráció</p> <p><i>Digitális kultúra:</i> internetes kapcsolattartó műfajok; rajzos-szöveges dokumentumok létrehozása, átalakítása, formázása</p>	
Kulcsfogalmak/ fogalmak	állandósult szókapcsolat, szólás, szóláshasonlat, közmondás, szállóige, köznyelvi metaforák		

Tematikai egység/ Fejlesztési cél	A nyelvi szintek: a beszédhang, a fonéma, a szóelemek, a szavak, az összetett szavak	Órakeret 20 +5 óra
Előzetes tudás	A tanult szófajok felismerése és megnevezése szójelentés alapján toldalékos formában, mondatban és szövegben, megfelelő használatuk írott és beszélt szövegben. A szavak szerkezeti elemzése egyszerűbb esetekben: szótó, toldalékok, összetett szavak tagjai.	
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai, feladatai, ismeretei	<ul style="list-style-type: none"> ➤ A nyelv szerkezeti egységeinek és azok funkcióinak megismerése ➤ A nyelvi elemzőkészség fejlesztése ➤ A beszédhangok képzésének megismerése, csoportosításának alapjai ➤ A szavak szerkezetének felismerése ➤ A főbb szóelemek és funkciójuk (képző, jel, rag) felismerése, elkülönítése ➤ A szavak jelentésbeli és pragmatikai szerepének megfigyelése a kommunikációban ➤ Az alapszófajok (ige, főnév, melléknév, számnév, névmás) felismerése ➤ Nyelvi játékok, szójátékok, szóalkotás különféle módjainak megismerése, digitális programok használatával is 	
Ismeretek/fejlesztési követelmények		Kapcsolódási pontok
<p>Törzsanyag: Hangképzés, fonéma. A magánhangzók csoportosítása. Magánhangzótörvények: Hangrend. Illeszkedés. Mássalhangzótörvények: részleges hasonulás, írásban jelöletlen és jelölt teljes hasonulás, összeolvadás, rövidülés, kiesés. A szavak szerkezete: egyszerű és összetett szavak, szótó és toldalékok, a képző, a jel, a rag. Ismerje a szavak szerkezeti egységeit, szótó, toldalékok: képző, jel, rag, azok elkülönítésére. Legyen képes a beszédhangok csoportosítására. Figyelje meg a szavak szemantikai és pragmatikai szerepét a kommunikációban.</p> <p>Ajánlott anyag: A hangképzés biológiája – digitális anyagok. Beszédtechnika. Madarak népnyelvi megnevezésének és hangjuknak összehasonlítása. A személynévadás esztétikája. Az összetett szavak kialakulása, jelentésváltozása, nyelvhelyességi kérdések. Idegen elemű összetett szavak és nyelvhelyességi kérdéseik. A szótó és a toldalékok helyes használata. Nyelvi játékok: szóalkotási módok.</p>		<p><i>Idegen nyelvek:</i> udvariassági formulák, egyszerű üzenetek megfogalmazása a tanult idegen nyelven</p> <p><i>Történelem:</i> narratív szövegek, történetmondás történelmi eseményekről, hősookról</p> <p><i>Természettudományok:</i> anyaggyűjtés, vázlatkészítés</p> <p><i>Vizuális kultúra:</i> a szöveg képe</p>
Kulcsfogalmak/ fogalmak	beszédhang, fonéma, magánhangzó, mássalhangzó, hangkapcsolódási szabályszerűségek, szó, szóelem, egyszerű szó, összetett szó	

Tematikai egység/ Fejlesztési cél	Hangalak és jelentés	Órakeret 6+4 óra
Előzetes tudás	Az azonos alakú, többjelentésű és a rokon értelmű szavak megfelelő alkalmazása a beszélt és írott szövegalkotásban; közmondások, szólások jelentésének értelmezése, eredeti funkciójuk ismerete.	
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai, feladatai, ismeretei	<ul style="list-style-type: none"> ➤ A szavak hangalakjának és jelentésének megfigyeltetése. ➤ A magyar nyelv szinonima-gazdagságának, a szójelentések rétegzettségének, sokszínű kifejezőképességének fölfedeztetése. ➤ Szókincsbővítés, annak megtapasztaltatása, hogy ugyanazt a tartalmat többféle szerkezettel, más-más szavakkal is ki lehet fejezni. Néhány, mindennapi metafora jelentésszerkezetének játékos feladatokon keresztül történő megfigyeltetése. ➤ A magyar és valamely tanult, ismert idegen nyelv szerkezete közötti hasonlóságok és különbözőségek fölfedeztetése. 	
<i>Ismeretek/fejlesztési követelmények</i>		<i>Kapcsolódási pontok</i>
<p><u>Törzsanyag:</u> Egyjelentésű szavak. Többjelentésű szavak. Azonos alakú szavak. Rokon értelmű szavak. Ellentétes jelentésű és hasonló alakú szavak. Hangutánzó, hangulatfestő szavak. Hangalak és jelentés kapcsolata a szavakban. A szavak jelentése és hangalakja közötti összefüggés megfigyelése. A leggyakoribb mindennapi metaforák jelentésszerkezetének megfigyelése a beszélt és írott szövegekben játékos gyakorlatokkal. Egynyelvű szótárak használata, könyvtári kutatás, szójelentések csoportos és önálló feltárása.</p> <p><u>Ajánlott anyag:</u> A hangalak és a jelentés szerepe az írásbeli és szóbeli megnyilatkozásban. Nyelvi humor. Hangutánzó szavak a tanult idegen nyelvben</p>		<p><i>Idegen nyelvek:</i> a tanult idegen nyelv szókincse, néhány állandósult szókapcsolata.</p> <p><i>Digitális kultúra:</i> online szótárak használata, etikus infokommunikációs eszközhasználat.</p>
<i>Kulcsfogalmak/ fogalmak</i>	szótő, toldalék, képző, jel, rag; egyjelentésű szó, többjelentésű szó, rokon- és ellentétes jelentés; hangutánzó szó, hangulatfestő szó, állandósult szókapcsolat, közmondás, szólás; beszélt nyelvi metafora	

Tematikai egység/ Fejlesztési cél	Szövegértés és szövegalkotás a gyakorlatban		Órakeret 6+4 óra
Előzetes tudás	A társas kultúrában való részvételhez szükséges <i>nyelvi</i> kompetenciák fejlesztése az írástechnikai téren: az érzelmek hiteles kifejezésének képessége, a szeretetteljes emberi kapcsolatok ápolásának képessége, konfliktuskezelés képessége, udvariassági formulák ismerete, alkalmazása stb.		
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai, feladatai, ismeretei	<ul style="list-style-type: none"> ➤ <i>Az írástechnika tempójának, esztétikai megjelenésének fejlesztése, javítása.</i> ➤ <i>Az önálló és a tanári segítséggel történő anyaggyűjtés módjainak fejlesztése.</i> ➤ <i>Az ismert fogalmazási műfajokban történő változatos, kreatív szövegalkotás támogatása.</i> ➤ <i>Újabb szövegalkotási eljárások megismertetése, alkalmazásának segítése.</i> ➤ <i>Digitális kompetencia fejlesztése: néhány internetes szövegtípus formai és tartalmi jellemzőinek megfigyelése.</i> 		
Ismeretek/fejlesztési követelmények		Kapcsolódási pontok	
<p><u>Törzsanyag:</u> Felelet, szóbeli beszámoló, vázlat. A leírás. Az elbeszélés. A párbeszéd. A levél (hagyományos, elektronikus). A plakát, a meghívó. A jellemzés. A kialakult egyéni írástechnika további fejlesztése. Törekvés az esztétikus, olvasható kézírásra. Az írás folyamatának megtapasztalása, folytonos ön- és társkorrekció. Anyaggyűjtés különféle nyomtatott és elektronikus forrásokból az írott mű elkészítéséhez. A vázlatkészítés szabályainak, fajtáinak megismerése; gyakorlatok a vázlat kifejtéséhez, kiegészítéséhez. Az írott és nyomtatott szöveg formájának üzenete. Az írásmű üzenetének, céljának, befogadójának megfelelő szókincs használata. Néhány internetes szövegtípus formai és tartalmi jellemzőinek megfigyelése. Szövegalkotás az internetes műfajokban: pl. e-mail, komment.</p> <p><u>Ajánlott anyag:</u> Az írásbeli megnyilatkozások műfajai, műfaji jellegzetességei. A szövegalkotás fázisai. A szövegalkotás, mint tanulási módszer. Kreatív írás.</p>		<p><i>Idegen nyelvek:</i> udvariassági formulák, egyszerű üzenetek megfogalmazása a tanult idegen nyelven</p> <p><i>Történelem:</i> narratív szövegek, történetmondás történelmi eseményekről, hőskörről</p> <p><i>Természettudományok:</i> anyaggyűjtés, vázlatkészítés.</p> <p><i>Vizuális kultúra:</i> a szöveg képe</p> <p><i>Digitális kultúra:</i> internetes kapcsolattartó műfajok; rajzos-szöveges dokumentumok létrehozása, átalakítása, formázása</p>	
Kulcsfogalmak/ fogalmak	anyaggyűjtés, vázlat, elbeszélés, leírás, jellemzés, levél, e-mail, emotikon, párbeszéd, plakát, meghívó, felelet		

Tematikai egység/ Fejlesztési cél	Könyv- és könyvtár használat, a kultúra helyszínei		Órakeret 2 óra
Előzetes tudás	A Magyar helyesírási szótár használata tanári segítséggel. Betűrend ismerete. Viselkedés kultúra a könyvtárban, kölcsönzés folyamata.		
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai, feladatai, ismeretei	<ul style="list-style-type: none"> ➤ Az önfejlesztés igényének kialakítása a tanulóknál. ➤ Az irodalmi művek sokfélesége biztosítja kíváncsiságuk felkeltését és megtartását, önmaguk megértésének lehetőségét. ➤ Kiemelt feladat a tanulók segítése a tanulás tanulásában. ➤ <i>A könyvtárak típusaival és jellemzőivel való ismerkedés</i> ➤ <i>Megadott szempontok alapján önálló gyűjtőmunka végzése a könyvtárban és digitális felületeken</i> ➤ <i>Az információ-keresés, –gyűjtés alapvető technikáinak gyakorlása</i> ➤ <i>Képzőművészeti gyűjtemények megismerése vezetéssel</i> ➤ <i>Részvétel múzeumpedagógiai és könyvtárismereti foglalkozáson, és az azt előkészítő osztálytermi órán</i> ➤ <i>Néhány sajtótermék szerkezetének, tartalmának áttekintése</i> ➤ <i>Megadott szempontok alapján reflexió megfogalmazása a múzeumban, színházban, könyvtárban szerzett tapasztalatokról</i> 		
<i>Ismeretek/fejlesztési követelmények</i>		<i>Kapcsolódási pontok</i>	
<p><u>Törzsanyag:</u> A hagyományos és digitális könyv- és könyvtárhasználat. Sajtótermékek jellemző jegyei.</p> <p><u>Ajánlott anyag:</u> könyvtárak, múzeumok, kiállítások felkeresése, megtekintése – múzeumpedagógia.</p>		<p><i>Történelem:</i> Forrásfeldolgozás</p> <p><i>Digitális kultúra:</i> Forráskeresés</p> <p><i>Etika:</i> Házi rend betartása a múzeumban, könyvtárban, kiállításon</p>	
<i>Kulcsfogalmak/ fogalmak</i>	katalógus, katalógus cédula, kölcsönözhető könyvek, helyben használható könyvek, kézikönyvek, enciklopédia, lexikonok (általános, szak), szótárak, olvasóterem, folyóirat olvasó, betűrend, digitális katalógus, sajtótermék, forrás megjelölés		

Tematikai egység/ Fejlesztési cél	Ismétlés és felmérés		Órakeret 4 óra
Előzetes tudás	1-4. évfolyamon tanult anyanyelvi ismeretek szolgálnak alapul.		
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai, feladatai, ismeretei	Tanult ismeretek elmélyítése, megszilárdítása, hatékony alkalmazása. Időbeosztás, feladatértés fejlesztése, tanulási stratégiák előhívása.		
<i>Ismeretek/fejlesztési követelmények</i>		<i>Kapcsolódási pontok</i>	
A tanév során tanult témakörök áttekintése, fogalmak rendszerezése, elmélyítése, alkalmazása. Az elsajátított ismeretek, kompetenciák felmérése.		<i>Digitális kultúra:</i> eszközhasználat <i>Matematika:</i> rendszerezés adott logika mentén	
<i>Kulcsfogalmak/ fogalmak</i>	Minden, amit a tanév során tanultak, elsajátítottak.		

Tematikai egység/ Fejlesztési cél	Öko projekt		Órakeret 1 óra
Előzetes tudás	Környezetvédelem, fenntarthatóság szerepe.		
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai, feladatai, ismeretei	Tisztelje, becsülje környezete természeti kincseit.		
<i>Ismeretek/fejlesztési követelmények</i>		<i>Kapcsolódási pontok</i>	
Környezettudatos felelős magatartás kialakítása, elmélyítése gyakorlati tevékenységeken keresztül.		<i>Hon és népismeret:</i> Közvetlen lakókörnyezet szokásainak, hagyományainak ismerete <i>Természettudományok:</i> fenntarthatóság és környezetvédelem szerepe	
<i>Kulcsfogalmak/ fogalmak</i>	fenntarthatóság, környezetvédelem, ökológiai lábnyom		

Irodalom 5.

Témakörök	Kerettantervi óraszám	Helyi tanterv óraszám
Család, otthon, nemzet – kisepikai alkotások (mese, monda, mítosz) és lírai alkotások	18	18+2
Petőfi Sándor: János vitéz	14	14+7
Szülőföld, táj – lírai és kisepikai alkotások	8	8+2
Prózai nagyepika – ifjúsági regény 1. Molnár Ferenc: A Pál utcai fiúk	10	10+2
Egy szabadon választott meseregény elemzése	4	4
Ismétlés, felmérés		4
Öko projekt		1
Összesen:	54	54+18= 72

Tematikai egység/ Fejlesztési cél	Család, otthon, nemzet – kisepikai alkotások (mese, monda, mítosz), és lírai alkotások		Órakeret 18+2 óra
Előzetes tudás	Népmesék, műmesék. Verses és prózai formájú mesék. A mese műfaji változatai. Mesehősök, meseformulák. Meseírók, mese gyűjtők (magyar és világirodalmi, valamint kortárs példákkal). Olvasmányélmények; családról, anya-gyerek kapcsolatról szóló lírai alkotások, mesék, elbeszélések.		
A tematikai egység nevelési-fejlesztési cél- jai, feladatai, ismeretei	<ul style="list-style-type: none"> ➤ Annak felismerése, hogy a mesék segítenek alapvető magatartásformák, erkölcsi értékek megismerésében és értékelésében. ➤ Meseélmények, mesehősök, mesei fordulatok, mesei jellemzők felidézése, rendszerezése, kreatív gyakorlatok, mesemondás. ➤ Újabb mesék megismerése, a műfaji változatok tudatosítása. A befogadói képességek fejlesztése: a valóság és a fikció különbségének belátása, mesék verses és prózai formáinak tudatosítása. ➤ A fogalmi gondolkodás fejlesztése a mesékkal kapcsolatos fogalmak alkalmazásával. ➤ Szóbeli kifejezésformák: történetmondás, cselekményismertetés, mesehősök bemutatása; művek, részletek előadása ➤ <i>A családi és baráti kapcsolatok sokféleségének megismerése irodalmi szövegek által</i> ➤ <i>Különböző korokban keletkezett, különböző műfajú szövegek tematikus rokonságának, problémafelvetéseinek tanulmányozása</i> ➤ <i>A korábban megismert műfajokhoz (pl. mese, monda) kapcsolódó elemzési szempontok alkalmazása hasonló témájú szövegekben</i> ➤ <i>Személyes vélemény megfogalmazása a szövegekben felvetett problémákról, azok személyes élethelyzethez kapcsolása</i> 		
Ismeretek	Követelmények	Kapcsolódási pontok	
<p>Törzsanyag: Weöres Sándor: Ó, ha cinke volnék Petőfi Sándor:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Egy estém otthon • Füstbe ment terv • Magyar vagyok <p>Arany János: Családi kör Kányádi Sándor: Nagyanyó-kenyér Fehérlófia Az égig érő fa (magyar népmese)</p>	<p>A tanuló</p> <ul style="list-style-type: none"> ➤ ismert műfajú művek olvasásával, értelmezésével illeszkedik az új nevelési-oktatási szakasz irodalmi/képességfejlesztési folyamatába (átismétel, felidéz); ➤ megismer műveket a magyar népmesék, műmesék, hazai nemzetiségek és más népek meséi köréből; ➤ tudatosítja a mese különféle műfaji változatainak, illetve egy-egy mű variánsainak létezését, a népmese és a műmese fogalmát; ➤ tudatosítja a valóság és mese (fikció) különbségét; egy-egy feldolgozás verses és prózai formáját; 	<p><i>Történelem:</i> történetekben a valós és a fiktív elemek megkülönböztetése.</p> <p><i>Hon- és népismeret:</i> kifejező beszéd, mesemondás, művek, részletek előadása</p>	

<p>Arany János: Rege a csodaszarvasról Görög mítosz: Daidalosz és Ikarosz Bibliai történetek</p> <ul style="list-style-type: none"> • A világ teremtése • Noé, • Jézus születése, • A betlehemi királyok <p>Mesék. Nép- és műmesék. Hazai nemzetiségek és más népek meséi. Verses és prózai formájú mesék. . Példák különféle műfaji változatokra (pl. tündér-varázsmese, valódi mese, hősmese, csalimese, láncmese, hazugságmese, tréfás mese). Állatmesék verses és prózai formában (egy téma több variánsa, pl. Aiszóposz, Phaedrus, La Fontaine klasszikus történetei és új átdolgozások).</p> <p><u>Ajánlott tananyag:</u> Nemes Nagy Ágnes: Bors néni könyve - részletek Móra: Csalóka Péter Petőfi Sándor: Arany Lacinak Ágh István: Virágosat álmodtam Kányádi Sándor: Befagyott a Nyárád Tündérszép Ilona és Árgyélus Attila földje (népmese) Az Édenkert története József Attila: Betlehemi királyok Jókai Mór: Melyiket a kilenc közül? Dávid és Góliát, további bibliai történetek</p>	<ul style="list-style-type: none"> ➤ alkalmazni tudja a műfajjal kapcsolatos legfontosabb fogalmakat; ➤ képes cselekményismertetésre, hős bemutatására; ➤ megtanul és előad művet/műrészletet. 	
---	---	--

<i>Kulcsfogalmak/fogalmak</i>	tündérmese, csalimese, állatmese (fabula), meseregény, vers, ritmus, próza. népmese, mese, mesealak, meseformálás, meseszám, kaland, motívum, monda, rege, mítosz, valamint a témakörhöz választott szövegek elemzéséhez kapcsolódó fogalmak: hagyomány, nemzeti hagyomány, nemzeti kultúra, hazaszeretet, eredetmonda, dal, életkép, idill, lírai én
-------------------------------	---

Tematikai egység/ Fejlesztési cél	Petőfi Sándor: <i>János vitéz</i>		Órakeret 14+7 óra
Előzetes tudás	Mesék; mesehős, kaland. Cselekmény, helyszínek, elbeszélés, párbeszéd, leírás. Verses epikai művek, verselés, rímelés. Petőfi néhány lírai alkotása (köztük: <i>Anyám tyúkja</i> , <i>Füstbe ment terv</i> , <i>Nemzeti dal</i>).		
A tematikai egység nevelési-fejlesztési cél- jai, feladatai, ismeretei	<p>A <i>János vitéz</i> olvasása, részletes feldolgozása folyamatában felismer epikai jellemzőket, adott szempontokból elemzi és minősíti a művet (pl. tér, idő, cselekmény, szereplő, elbeszélő). Megismeri, megérti és képes jellemezni a szereplőket; együttműködik a mű poétikai, nyelvi sajátosságainak feltárásában. Szóbeli és írásbeli fogalmazási képessége különböző közlésformájú önálló gyakorlatok révén fejlődik. Képesse válik élménye, véleménye megosztására, magatartásformák megítélésére, azonosulásra erkölcsi értékekkel (pl. hűség, bátorság); memoriterek előadására.</p> <ul style="list-style-type: none"> ➤ <i>A mű szövegének közös órai feldolgozása</i> ➤ <i>A mű cselekményének megismerése, fő fordulópontjainak értelmezése</i> ➤ <i>A költői szöveg részletének és más médiumbeli megjelenítésének (rajzfilm, színmű, illusztráció, stb.) összehasonlítása</i> ➤ <i>A szöveg néhány részletében a poétikai eszközök felismerése, szerepük értelmezése: verselés, szóképek, alakzatok</i> ➤ <i>Alapvető verstani és műfaji fogalmak megismerése, alkalmazása a mű bemutatásakor</i> 		
Ismeretek	Követelmények	Kapcsolódási pontok	
<p>A <i>János vitéz</i> cselekménye, szerkezete. A mű mesei elemei (cselekmény, hősök) – népies elbeszélő költemény/verses mese.</p> <p>Kukorica Jancsi útja, tettei, választásai (értelmezés, jellemzés).</p> <p>A megjelenítés eszközei (az egységenkénti feldolgozás során néhány poétikai eszköz megismerése: képek, pl. hasonlat, megszemélyesítés, metafora; alakzatok, pl. ellentét, párhuzam, felsorolás, megszólítás, felkiáltás, kérdés).</p>	<p>A tanuló</p> <ul style="list-style-type: none"> – ismeri az epikai műnem jellegét (tér, idő, cselekmény, szereplő, elbeszélő); – elemzi és minősíti ezeket a viszonyokat, szempontokat a <i>János vitéz</i> részletes feldolgozása során; – jellemzi a mű szereplőit; – megismeri a kapcsolódó elméleti fogalmakat (pl. verses epika; elbeszélő költemény); – megkezdte az ismerkedést a poétikai eszközökkel – a szóképek, alakzatok felismerése, megnevezése ettől kezdve folyamatos feladat; – felismeri a versritmust; – képes önálló szövegalkotási feladatok megoldására (különböző közlésformák, nézőpontváltás stb.) 	<p><i>Etika</i>: társas kapcsolatok, segítő kapcsolatok, felnötté válás, beavatás.</p> <p><i>Ének-zene</i>: ritmusérzék fejlesztése, ritmizálás.</p> <p><i>Vizuális kultúra</i>: illusztrációk, a <i>János vitéz</i> rajzfilmen, hangoskönyvben.</p> <p><i>Digitális kultúra</i>: Forrásfeldolgozás, ppt készítése, interaktív játék készítése</p>	

Verselési elemzések, ritmizálási gyakorlatok.	<ul style="list-style-type: none"> – képes saját véleményének megfogalmazására; – alkalmas memoriterek előadására (szövegrészletek a műből). 	
<i>Kulcsfogalmak/ fogalmak</i>	Epika, verses epika, elbeszélő költemény, ütemhangsúlyos verselés, ütem, verssor; felező tizenkettes, páros rím; hasonlat, metafora, megszemélyesítés, párhuzam, ellentét	

Tematikai egység/ Fejlesztési cél	Táj, szülőföld	Órakeret 8+2 óra
Előzetes tudás	Lírai alkotások és a kapcsolódó fogalmak. Tájékozottság a lakóhely, az iskola környezetének néhány kulturális sajátosságáról.	
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai, feladatai, ismeretei	<p>A tájhoz, a szülőföldhöz való kötődés érzelmi igényének alakítása. Annak tudatosítása, hogy vannak gyakori témák, motívumok az irodalomban; ezzel párhuzamosan annak megértése, hogy a tematika nem műnemhez, műfajhoz kötődik. Olvasói tapasztalatok megidézésével szövegek műfaji különbségének érzékeltetése. A szűkebb környezethez való kötődés alakítása, az értékek megbecsülése. Valamely kulturális, irodalmi, népi hagyomány, továbbá jelen, kortárs kulturális tény megismerése a lakóhely (tájegység/település/kerület) vagy az iskolája vonatkozásában. Önálló és/vagy csoportos gyűjtőmunka támogatása (internethasználattal is), felkészítés prezentáció bemutatására/értelmezésére.</p> <ul style="list-style-type: none"> ➤ <i>A tájhoz, környezethez fűződő érzéseket, gondolatokat kifejező szövegek megértése, összehasonlítása</i> ➤ <i>A táj- és környezetfestés eszközeiként szolgáló nyelvi formák megfigyelése lírai és prózai szövegekben</i> ➤ <i>A nyelv változó természetének megfigyelése különböző példák alapján</i> ➤ <i>A különböző korszakokban született szövegek nyelvi eltéréseinek összevetése</i> ➤ <i>Az irodalmi szövegek keletkezéséhez, megértéséhez, tartalmához kapcsolódó földrajzi kérdések megbeszélése</i> ➤ <i>A szövegek összevetése a keletkezésükhöz, megértésükhöz, tartalmukhoz kapcsolódó valós helyszínek különböző korokból származó képi ábrázolásaival</i> ➤ <i>Irodalmi atlasz vagy térkép használata</i> ➤ <i>A szövegek vizuális értését erősítő ábrák, illusztrációk készítése különböző technikákkal</i> ➤ <i>Kisebb projektmunkák, a szövegekhez kapcsolódó közös kutatási feladatok elvégzése</i> 	
Ismeretek	Követelmények	Kapcsolódási pontok
<u>Törzsanyag:</u> Petőfi Sándor: Szülőföldemen Petőfi Sándor: Az alföld Petőfi Sándor: Úti levelek (részlet) Nagy László: Balatonparton Weöres Sándor: Tájkép Epikai művek (részletek) és lírai alkotások magyar tájakról, városokról	A tanuló <ul style="list-style-type: none"> – tudatosítja, hogy vannak gyakori témák, motívumok az irodalomban; – megismeri, hogy a tematika nem műnemhez, műfajhoz kötődik; – érzékeli a szövegek műfaji különbségét (mese – dokumentum; lírai mű – elbeszélés); – megfigyeli a jellegzetes magyar tájak, városok megjelenítésének formáit; 	<i>Természettudományok:</i> az olvasott művek topológiája. <i>Hon és népismeret:</i> hazai táj; az én városom, falum. <i>Digitális kultúra:</i> tájékozódás, információgyűjtés tájakról, városokról.

<p>Ajánlott tananyag: Petőfi Sándor: Távolból Ady Endre: Föl-földobott kő</p>	<ul style="list-style-type: none"> – megismeri egy-egy jelentős alkotónak a szülőföldjéhez, a magyar tájhoz való viszonyulását (ez is fejleszti, alakítja a kötődés igényét); – azonosítja a művekben megjelenített témát, motívumot, gondolatot, érzelmet, hangulatot, – Petőfi: Az alföld (elemzés és memoriter is). 	<p><i>Etika:</i> közösségeim</p>
<p><i>Kulcsfogalmak/ fogalmak</i></p>	<p>hagyomány, napló, személyesség, tájleírás, téma, útleírás</p>	

Tematikai egység/ Fejlesztési cél	Molnár Ferenc: <i>A Pál utcai fiúk</i>		Órakeret 10+2 óra
Előzetes tudás	Korábban olvasott gyermekregények, meseregények, ifjúsági regények. Epikus művek jellemzői: szerkezet, idő, helyszín, cselekmény, fordulat, szereplő; magatartásformák értékelése; vélemény megosztása.		
A tematikai egység nevelési- fejlesztési céljai, feladatai, ismeretei	A gyermekkori konfliktusok átélése, azonosulás a vállalható erkölcsi értékekkel. Az elmélyült olvasás, a hatékony, önálló szövegfeldolgozás támogatása, felkészülés <i>A Pál utcai fiúk</i> sok szempontú megközelítésére. A szóbeli és írásbeli szövegalkotási képesség továbbfejlesztése feladatok megoldásával, pl. jellemzés, levél, elbeszélés, jellemzés nézőpontváltással, kreatív írás. Dramatikus játék előadása. <ul style="list-style-type: none"> ➤ <i>Otthoni olvasás és közös órai szövegfeldolgozás: nagyobb szövegegység áttekintő megértése és egyes szövegrészek részletes megfigyelése</i> ➤ <i>A cselekményben megjelenő élethelyzetek, erkölcsi konfliktusok azonosítása, véleményalkotás</i> ➤ <i>A cselekmény főbb fordulópontjainak felismerése</i> ➤ <i>Egyes szereplők jellemzése</i> ➤ <i>Főbb helyszínek, térbeli viszonyok azonosítása</i> ➤ <i>A cselekmény és térszerkezet vizuális megjelenítése analóg vagy digitális médiumban</i> 		
Ismeretek	Követelmények	Kapcsolódási pontok	
Molnár Ferenc: <i>A Pál utcai fiúk</i> - sok szempontú megközelítés. Tér- és időviszonyok (cselekmény-idő/külső, történelmi idő), cselekmény, szerkezet, szereplők/jellemek, kapcsolatok, konfliktusok. Elbeszélői nézőpont. A mű fontos témái (pl. barátság, közösség, önfeláldozás, gyerekek-felnőttek, hűség-árulás).	A tanuló <ul style="list-style-type: none"> – megismerkedik a házi olvasmányok megközelítési szempontjaival, lehetőségeivel; – előzetesen felkészül a mű sok szempontú megközelítésére (feladatok; adatkeresés, jegyzetelés, vázlatkészítés stb.); – képes szövegalkotási feladatok megoldására (szóban/írásban), pl. jellemzés, levél, elbeszélés, jellemzés nézőpontváltással, kreatív írás; – képes szövegrészlet megtanulására, esetleg jelenet, dialógus előadására, dramatikus játékra. 	<i>Etika:</i> jó és rossz, bűn és erény, a lelkiismeret. <i>Dráma és színház:</i> elbeszélő szöveg egy-egy jelenetének dramatizált megjelenítése.	
Kulcsfogalmak/ fogalmak	Az epikai mű szerkezete: előkészítés, cselekmény, fordulat, bonyodalom, tetőpont, megoldás, végkifejlet, helyszín, főszereplő, mellékszereplő, ifjúsági regény, konfliktus, elbeszélői nézőpont		

Tematikai egység/ Fejlesztési cél	Választható magyar ifjúsági vagy meseregény	Órakeret 4 óra
Előzetes tudás	Korábban olvasott gyermekregények, meseregények, ifjúsági regények. Epikus művek jellemzői: szerkezet, idő, helyszín, cselekmény, fordulat, szereplő; magatartásformák értékelése; vélemény megosztása.	
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai, feladatai, ismeretei	<p>A gyermekkori konfliktusok átélése, azonosulás a vállalható erkölcsi értékekkel. Az elmélyült olvasás, a hatékony, önálló szövegfeldolgozás támogatása, felkészülés, a választott meseregény sok szempontú megközelítésére. A szóbeli és írásbeli szövegalkotási képesség továbbfejlesztése feladatok megoldásával, pl. jellemzés, levél, elbeszélés, jellemzés nézőpontváltással, kreatív írás.</p> <p>Dramatikus játék előadása.</p> <ul style="list-style-type: none"> ➤ <i>Otthoni olvasás és közös órai szövegfeldolgozás: nagyobb szövegegység áttekintő megértése, és egyes szövegrészek részletes megfigyelése</i> ➤ <i>A cselekményben megjelenő élethelyzetek, erkölcsi konfliktusok azonosítása, véleményalkotás</i> ➤ <i>A cselekmény főbb fordulópontjainak felismerése</i> ➤ <i>Egyes szereplők jellemzése</i> ➤ <i>Főbb helyszínek, térbeli viszonyok azonosítása</i> ➤ <i>A cselekmény és térszerkezet vizuális megjelenítése analóg vagy digitális médiumban</i> 	

<i>Ismeretek</i>	<i>Követelmények</i>	<i>Kapcsolódási pontok</i>
<p>Választható meseregények:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Móra Ferenc: Csilicsali Csalavári Csalavér • Szabó Magda: Tündér Lala • Fekete István: A koppányi aga testamentuma • Fekete István: Bogáncs <p>Irodalmi művekhez kapcsolódó szövegalkotási feladatok készítése, különféle műfajokban (elbeszélés, leírás, jellemzés, levél, érvelő szöveg, kreatív írások). Tér- és időviszonyok (cselekményidő/külső, történelmi idő), cselekmény, szerkezet, szereplők/jellemek, kapcsolatok, konfliktusok. Elbeszélői nézőpont</p>	<p>A tanuló képes</p> <ul style="list-style-type: none"> – szövegalkotási készség szintjének folyamatos fejlesztésére, hibáinak javítására; – az elbeszélés, leírás, jellemzés közlésformáinak gyakorlására; – A tanuló – megismerkedik a választott meseregény megközelítési szempontjaival, lehetőségeivel; – előzetesen felkészül a mű sok szempontú megközelítésére (feladatok; adatkeresés, jegyzetelés, vázlatkészítés stb.); – képes szövegalkotási feladatok megoldására (szóban/írásban), pl. jellemzés, levél, elbeszélés, jellemzés nézőpontváltással, kreatív írás; – képes szövegrészlet megtanulására, esetleg jelenet, dialógus előadására, dramatikus játéokra 	<p><i>Természettudományok;</i></p> <p><i>Vizuális kultúra;</i></p> <p><i>Matematika:</i> narratív szövegek, leírások, érvelő szövegek alkotása</p>
<p><i>Kulcsfogalmak/ fogalmak</i></p>	<p>mese, regény, meseregény,</p>	

Tematikai egység/ Fejlesztési cél	Ismétlés, felmérés	Órakeret 4 óra
Előzetes tudás	1-4. évfolyamon tanult anyanyelvi ismeretek szolgálnak alapul.	
A tematikai egység nevelési- fejlesztési céljai, feladatai, ismeretei:	<ul style="list-style-type: none"> ➤ Tanult ismeretek elmélyítése, megszilárdítása, hatékony alkalmazása ➤ Időbeosztás, feladatértés fejlesztése, tanulási stratégiák előhívása 	
<i>Ismeretek</i>	<i>Követelmények</i>	<i>Kapcsolódási pontok</i>
Irodalmi művekhez kapcsolódó szövegalkotási, szövegértési feladatok. Az 5. évfolyam során elsajátított készségek, ismeretek hatékony alkalmazása.	<p>A tanuló képes</p> <ul style="list-style-type: none"> – szövegalkotási készség szintjének folyamatos fejlesztésére, hibáinak javítására; – az elbeszélés, leírás, jellemzés közlésformáinak gyakorlására; – rövid érvelő szövegek készítésére; – néhány, különféle típusú, a mindennapokban megjelenő írott és elektronikus szöveg elkészítésére (meghívó, e-mail stb.). – felmérés során ismereteit hatékonyan alkalmazni. 	<p><i>Történelem;</i> <i>Természetismeret;</i> <i>Vizuális kultúra;</i> <i>Matematika:</i> narratív szövegek, leírások, érvelő szövegek alkotása.</p>
<i>Kulcsfogalmak/ fogalmak</i>	Az 5. évfolyam során tanult, elsajátított fogalmak.	

Tematikai egység/ Fejlesztési cél	Öko projekt	Órakeret 1 óra
Előzetes tudás	Elbeszélés, leírás, jellemzés, levél; mindennapi tájékoztató szövegek.	
A tematikai egység nevelési- fejlesztési céljai:	Annak belátása, hogy a nyelvi igényesség az önbecsülésnek és mások tiszteletének kifejezője. A szövegalkotás készség szintjének folyamatos fejlesztése, önkorrekciónak, hibajavításnak. Az olvasott irodalmi művekhez (is) kapcsolódóan az elbeszélés, a leírás, a jellemzés közlésformáinak gyakorlása, rövid érvelő szövegek készítése.	
<i>Ismeretek</i>	<i>Követelmények</i>	<i>Kapcsolódási pontok</i>
Irodalmi művekhez kapcsolódó szövegalkotási feladatok készítése, különféle műfajokban (elbeszélés, leírás, jellemzés, levél, érvelő szöveg, kreatív írások).	A tanuló képes – szövegalkotási készség szintjének folyamatos fejlesztésére, hibáinak javítására; – az elbeszélés, leírás, jellemzés közlésformáinak gyakorlására; – rövid érvelő szövegek készítésére; – néhány, különféle típusú, a mindennapokban megjelenő írott és elektronikus szöveg elkészítésére (meghívó, e-mail stb.).	<i>Hon és népismeret:</i> Közvetlen lakókörnyezet szokásainak, hagyományainak ismerete <i>Természettudományok:</i> fenntarthatóság és környezetvédelem szerepe <i>Digitális kultúra:</i> Forráskeresés, pontos forrásmegjelölés <i>Matematika:</i> narratív szövegek, leírások, érvelő szövegek alkotása.
<i>Kulcsfogalmak/ fogalmak</i>	környezetvédelem, fenntarthatóság,	

KÖTELEZŐ OLVASMÁNYOK:

Petőfi Sándor: János vitéz

Molnár Ferenc: A Pál utcai fiúk

Móra Ferenc: Csilicsali Csalavári Csalavér vagy

Szabó Magda: Tündér Lala vagy

Fekete István: A koppányi aga testamentuma vagy

Fekete István: Bogács

MEMORITEREK:

Weöres Sándor: Ó, ha cinke volnék

Petőfi Sándor: János vitéz (részletek)

Arany János: Rege a csodaszarvasról (részlet)

Arany János: Családi kör (részlet)

A FEJLESZTÉS MINIMUMKÖVE- TELMÉNYEI 5. ÉVFOLYAM VÉGÉN

Beszédművelés, szóbeli szövegek megértése és alkotása

A tanuló eligazodik a mindennapi kommunikációs helyzetekben. Képes mások rövidebb szóbeli üzeneteit megérteni, összefoglalni. Alkalmazza a kérés és a tudakozódás szóbeli formáit a közléshelyzetnek megfelelően.

Írott szöveg megértése és alkotása

A tanuló képes egy 200 szavas írott (dokumentum és ismeretterjesztő) szöveg globális (átfogó) megértésére, a szövegből információk visszakeresésére. Össze tudja foglalni a szöveg tartalmát, önállóan (tematikus) vázlatot tud készíteni. Ismeri a szövegszerkesztés alapvető eljárásait.

Anyanyelvi kultúra, ismeretek az anyanyelvről

A tanuló ismeri a főbb beszélszerveket. Felismeri egyéni közlésmódjának jellemzőit, megfelelő hangképzésre és helyes beszédlézésre törekszik.

Felismeri, és hatásuk néhány szavas értékelésével megnevezi a hangutánzó, a hangulatfestő, a többjelentésű, a rokon értelmű és ellentétes jelentésű szavakat különböző szövegekben, törekszik ezek használatára a szóbeli és írásbeli fogalmazásokban.

Íráskép és helyesírás

Képes megnevezni a helyesírási alapelveket, saját munkáiban felismeri a főbb helyesírási alapelvek alkalmazásának eseteit, törekszik a tanult helyesírási szabályok alkalmazására.

A tanulási képesség fejlesztése

A tanuló képes az önálló tudásszerzés egyes lépéseinek elkülönítésére, szövegek kulcsszavainak azonosítására, vázlat, jegyzet felhasználására. El tud igazodni a tankönyvében, azt célirányosan használni tudja.

Irodalmi kultúra, irodalmi művek értelmezése

A tanuló képes 5-6 mondatban a mindennapi élményeiről és olvasmányai hatásáról beszélni. Memoriterként tud kb. 2-4 lírai alkotást és egy elbeszélő költemény kb. 12 soros részletét.

Az ítélőképesség, az erkölcsi, esztétikai és történeti érzék fejlesztése

A tanuló képes a saját és a nem saját álláspont azonosítására, mások véleményének meghallgatására, megértésére. Alapvető érzelmeket, erkölcsi magatartásformákat azonosítani tud. Képes véleményének rövid, kulturált megfogalmazására.

A fejlesztés várt eredményei az 5. évfolyam végén magyar nyelvtan tantárgy esetén az enyhe értelmi fogyatékos tanulók számára

A tanuló társalgásban részt tud venni. Képes saját vélemény, saját gondolat, kérdés, kérdés megfogalmazására. A metakommunikációs eszközök megismerése során a testbeszéd megértése, használatával a szóbeli kifejezőkészség erősítésre képes. **Törekszik az önálló olvasásra, szövegfeldolgozásra.** Az olvasást az információszerezéshez és átadáshoz felhasználja. Képes a közlés kifejező és tájékoztató funkciójával élni. Képes meggyőzni, érvelni, kérdezni, véleményt elfogadni. **Képes könyvtárhasználatra, megadott szempontok alapján.**

Önállóan vagy segítséggel lényegkiemelésre, tartalom rövid visszaadására képes. Olvasható, áttekinthető írásművek készítésére képes, megadott szempontok alapján. **Tudja az írást kommunikációs célokra használni.** Tanult nyelvhelyességi, helyesírási ismeretek alkalmazására önállóan vagy segítséggel képes. **Képes a hibátlan és /vagy 1-2 hibás másolásra,** néhány mondatnyi szöveg látó-halló tollbamondás és emlékezet alapján történő írásra.

Tud főfogalom, fogalom alapján besorolni szavakat. Ismeri és segítséggel megfelelően alkalmazza a betűrendet. Hangalak és jelentés kapcsolatát alkalmazza: ellentétes értelmű, egyjelentésű, többjelentésű és rokon értelmű szavak esetén. Az állandósult szókapcsolatokat segítséggel kommunikációjának megfelelően alkalmazza.

Megjegyzés: A vastag betűvel szedettek a minimumkövetelményt jelölik.

A tanuló értékelése az önmagához mért fejlődését fejezi ki, tudásához igazodó egyénre szabott. Számonkérésen alapul, mely figyelembe veszi az ismeretsajátítási folyamatban tanúsított aktív részvételt. Ha a tanuló az ismeretsajátítási folyamatban részt vesz, de a képességei nem teszik lehetővé, hogy megfeleljen az eltérő tanterv követelményeinek, akkor a nevelőtestület engedélyével továbbhaladhat. Értékelése ez esetben kiegészül szöveges értékeléssel, amit a szaktanárok a gyógypedagógussal együtt készítenek el.

A fejlesztés várt eredményei az 5. évfolyam végén magyar irodalom tantárgy esetén az enyhe értelmi fogyatékos tanulók számára

Képes véleményét elmondani, meggyőzni, érvelni, kérdezni, véleményt elfogadni. Olvasás technikája képességeinek megfelelő.

Az olvasást az információszerzéshez és átadáshoz felhasználja.

Képes könyvtárhasználatra, megadott szempontok alapján.

Lényegkiemelésre, **az olvasott irodalmi művek tartalmáról – tanári kérdésekkel vagy anélkül – képes beszámolni.** Tanult irodalmi művek tartalmát ismeri, a szereplőket, helyszínt azonosítja. Szereplők tulajdonságainak gyűjtése, csoportosítására önállóan vagy segítséggel képes. Lírai művek, versek képszerűségének tanári segítséggel történő megragadása.

Irodalmi alkotások esetében tud összehasonlítani, értelmezni, elemezni.

Olvasható, áttekinthető írásművek készítésére képes, megadott szempontok alapján.

Tudja az írást kommunikációs célokra használni.

A kijelölt memoritereket képességeinek megfelelően szöveghűen, megfelelő hangsúllyal elmondja. Líra, epika, dráma fogalmát ismeri, tud ennek megfelelően csoportosítást végezni.

Megjegyzés: A vastag betűvel szedettek a minimumkövetelményt jelölik.

A tanuló értékelése az önmagához mért fejlődését fejezi ki, tudásához igazodó egyénre szabott. Számonkérésen alapul, mely figyelembe veszi az ismeretsajátítási folyamatban tanúsított aktív részvételt. Ha a tanuló az ismeretsajátítási folyamatban részt vesz, de a képességei nem teszik lehetővé, hogy megfeleljen az eltérő tanterv követelményeinek, akkor a nevelőtestület engedélyével továbbhaladhat. Értékelése ez esetben kiegészül szöveges értékeléssel, amit a szaktanárok a gyógypedagógussal együtt készítenek el.

Magyar nyelv 6.

Témakörök	Kerettantervi óraszám	Helyi tanterv óraszám
I. Kommunikáció alapjai	3	3+2
II. Szövegértés és szövegalkotás a gyakorlatban	7	7+1
III. Könyv- és könyvtárhelyhasználat, a kultúra helyszínei	2	2
IV. Szófajok a nagyobb nyelvi egységekben: a mondatokban és a szövegben. A szófajokhoz kapcsolódó helyesírási, nyelvhelyességi, szövegalkotási, szövegértési tudnivalók	46	46+6
V. Ismétlés, felmérés		4
VI. Öko projekt		1
Összesen:	58	58+ 14=72

Tematikai egység/ Fejlesztési cél	Kommunikáció alapjai		Órakeret 3+2 óra
Előzetes tudás	Mindennapi kommunikációs helyzetekben való megnyilvánulás, törekvés az érthető, kifejező beszédre. Szóbeli szövegek megértése, reprodukálása, utasítások megfelelő követése, a kommunikációs partner szóbeli közlésének megértése. Az alapvető kommunikációs kapcsolatfelvételi formák ismerete és alkalmazása: köszönés, bemutatkozás, megszólítás, kérdezés, kérés stb.		
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai feladatai, ismeretei	A hallásértés fejlesztése (pl. dramatikus játékkal, szövegmondással, interaktív olvasásértéssel). A kommunikációs helyzetnek megfelelő helyes beszédlejtés, hangképzés, hangsúlyozás, tempó és szünettartás kialakulásának segítése: pl. beszédgyakorlatokkal, dramatikus játékkal, hangos szövegmondással. Törekvés a különböző beszédhelyzetekben a jól formált, a kommunikációs célt közvetítő beszéd alkottatására. A kifejező kommunikáció, a megfelelő szókincs alkalmaztatása személyes beszámolóban, történetmeséléskor, személyek jellemzésekor. A társas viselkedés szabályozásához szükséges nyelvi kompetenciák fejlesztése, a konfliktusok kezelése képességének fejlesztése. A kiejtés, a szöveg és a nem nyelvi jelek közötti összhang kialakulásának fejlesztése. A magyar nyelv kiejtési sajátosságainak (hangsúly, hanglejtés) tudatosításán keresztül a nemzeti identitás erősítése. A nyelvjárási változatok (pl. hangkészlet) felismertetése, ezen keresztül az elfogadó attitűd, a másság iránti tisztelet erősítése. A kommunikációs folyamat alapvető tényezőinek tudatosítása. Kommunikációs (illem) szabályok tudatosítása.		
<i>Ismeretek/fejlesztési követelmények</i>		<i>Kapcsolódási pontok</i>	
<p><u>Törzsanyag:</u> A jelek világa A kommunikáció fogalma, tényezői A kommunikáció nem nyelvi jelei A kommunikációs kapcsolat A beszélgetés</p> <p>A hallásértés fejlesztése analitikus és evaluációs gyakorlatokkal. Különböző hallott szövegek, információk megértése, rövid összefoglaló reprodukálása. Aktív részvétel különféle kommunikációs helyzetekben. Alkalmazkodás a beszédhelyzethez, a kommunikációs célhoz.</p>		<p><i>Dráma és színház, Hon- és népismeret:</i> kommunikációs kapcsolatteremtés, szituációk, helyzetgyakorlatok.</p> <p><i>Vizuális kultúra:</i> vizuális kommunikáció.</p> <p><i>Természettudomány</i> Az ember értelmi képességének, érzelmi intelligenciájának alapvonásai; az érzékszervek szerepe.</p> <p><i>Etika:</i> önismeret, a személyes kapcsolatok, a beszélgetés jelentősége.</p>	

A közlési szándéknak megfelelő szókincs, kiejtés (hangsúly, tempó, hangerő stb.) valamint nem nyelvi jelek alkalmazása.

Különböző, a kommunikációs célnak, a kommunikációs helyzet: tér, idő és résztvevői szerepeknek megfelelő beszédhelyzetek létrehozása szerepjátékkal, drámapedagógiai gyakorlatokkal.

Férfiak és nők, felnőttek és gyermekek kommunikációja különbözőségeinek megfigyelése, kommunikációs (illem) szabályok (férfiak és nők, felnőttek és gyermekek, gyermekek és gyermekek) között.

Tanult szövegek szöveghű és kifejező tolmácsolása.

A kommunikációs helyzet tér, idő és résztvevői szerepek (kontextus), valamint a beszédpartner közlésének, viselkedésnek megfigyelése, értelmezése.

Ajánlott anyag

Az országunk jelképeinek eredete

Történelmi jelképeink értelmezése

A kommunikációs illemszabályok tudatosítása (üdvözlési szokások, SMS, chat)

*Kulcsfogalmak/
fogalmak*

beszédhelyzet, arcjáték, gesztus, testtartás, távolság, külső; zenei eszköz (dallam, hangsúly, tempó, hangerő, szünet)

Tematikai egység/ Fejlesztési cél	Szövegértés és szövegalkotás a gyakorlatban	Órakeret 7+1 óra
Előzetes tudás	A tanult olvasási stratégiák adekvát alkalmazása olvasás előtt, alatt és után. A tanult különböző típusú és műfajú szövegek felismerése és megértése. A szöveg információinak és gondolatainak az életkor szerint elvárható értelmezése és értékelése.	
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai, feladatai, ismeretei	<p>A szövegfeldolgozás általános sémájának tudatosítása változó szövegeken. Az olvasási technika fejlesztése különféle folyamatos és nem folyamatos szövegeken többféle szövegértési eljárással. A szöveghez tartozó kép és szöveg közötti összefüggés felismertetése, egyszerűbb ábrák, grafikonok értelmezése.</p> <p>Az olvasási, a szövegértési hibák felismerésének fejlesztése, és a megfelelő javítási stratégia megismertetése, alkalmazásának elősegítése.</p> <p>A számítógépes szövegek olvasási sajátosságainak felismertetése.</p> <p>A webes felületek nem lineáris szövegeinek olvasási sajátosságainak felismertetése, a nehézségek tudatosítása.</p> <p>A tömegkommunikációs szövegekben rejlő manipulációk felismerésének képességének fejlesztése. (Médiatudatosság.)</p>	
<i>Ismeretek/fejlesztési követelmények</i>		<i>Kapcsolódási pontok</i>
<p><u>Törzsanyag:</u> Felelet, szóbeli beszámoló, vázlat. A leírás. Az elbeszélés. A párbeszéd. A levél (hagyományos, elektronikus). A plakát, a meghívó. jellemzés. Különféle szövegek néma és a szöveg üzenetének megfelelő hangos olvasása.</p> <p>Olvasási, szövegértési stratégiák alkalmazása, gyakorlása és bővítése különböző témájú és típusú nyomtatott és elektronikus szövegeken.</p> <p>Az ismert szöveg-feldolgozási stratégiák alkalmazása, gyakorlása és bővítése különböző témájú és típusú nyomtatott és elektronikus szövegeken. Az ismert szöveg-feldolgozási stratégiák (átfutás, jóslás, előzetes tudás aktiválása stb.) alkalmazása, illetve újabb stratégiákkal való bővítése (szintézis, szelektív olvasás). Tájékozódás, információkeresés (betűrend, tartalomjegyzék, utalók használatával) a különféle dokumentumtípusokban (könyv, folyóirat, AV és online dokumentum), korosztálynak szóló kézikönyvekben (szótár, lexikon), ismeretterjesztő forrásokban.</p> <p><u>Ajánlott anyag:</u> Az írásbeli megnyilatkozások műfajai, műfaji jellegzetességei. A szövegalkotás fázisai. A szövegalkotás mint tanulási módszer. Kreatív írás.</p>		<p><i>Matematika; Természetismeret:</i> szövegértés, a feladatok szövegének értelmezése.</p> <p><i>Digitális kultúra:</i> Adatkezelés, adatfeldolgozás, információmegjelenítés; internetes források adatainak megkeresése, csoportosítása.</p> <p><i>Vizuális kultúra:</i> szöveg és kép összefüggései.</p>
<i>Kulcsfogalmak/ fogalmak</i>	üzenet, szöveggép, betűrend, tartalomjegyzék	

Tematikai egység/ Fejlesztési cél	Könyv- és könyvtár használat, a kultúra helyszínei		Órakeret 2 óra
Előzetes tudás	A Magyar helyesírási szótár használata tanári segítséggel. Betűrend ismerete. Viselkedés kultúra a könyvtárban, kölcsönzés folyamata.		
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai, feladatai, ismeretei	<ul style="list-style-type: none"> ➤ Az önfejlesztés igényének kialakítása a tanulóknál. ➤ Az irodalmi művek sokfélesége biztosítja kíváncsiságuk felkeltését és megtartását, önmaguk megértésének lehetőségét. ➤ Kiemelt feladat a tanulók segítése a tanulás tanulásában. ➤ <i>A könyvtárak típusaival és jellemzőivel való ismerkedés</i> ➤ <i>Megadott szempontok alapján önálló gyűjtőmunka végzése a könyvtárban és digitális felületeken</i> ➤ <i>Az információ-keresés, –gyűjtés alapvető technikáinak gyakorlása</i> ➤ <i>Képzőművészeti gyűjtemények megismerése vezetéssel</i> ➤ <i>Részvétel múzeumpedagógiai és könyvtárismereti foglalkozáson, és az azt előkészítő osztálytermi órán</i> ➤ <i>Néhány sajtótermék szerkezetének, tartalmának áttekintése</i> ➤ <i>Megadott szempontok alapján reflexió megfogalmazása a múzeumban, színházban, könyvtárban szerzett tapasztalatokról</i> 		
<i>Ismeretek/fejlesztési követelmények</i>		<i>Kapcsolódási pontok</i>	
<p><u>Törzsanyag:</u> A hagyományos és digitális könyv- és könyvtárhasználat. Sajtótermékek jellemző jegyei.</p> <p><u>Ajánlott anyag:</u> könyvtárak, múzeumok, kiállítások felkeresése, megtekintése – múzeumpedagógia.</p>		<p><i>Történelem:</i> Forrásfeldolgozás <i>Digitális kultúra:</i> Forráskeresés <i>Etika:</i> Házirend betartása a múzeumban, könyvtárban, kiállításon, biztonságos internethasználat</p>	
<i>Kulcsfogalmak/ fogalmak</i>	katalógus, katalógus cédula, sajtótermékek, sajtótermékek megjelenése (fejléc, főcím, szalagcím, alcím), napilapok, hetila-pok, folyóiratok, jegyzetelés		

Tematikai egység/ Fejlesztési cél	Szófajok a nagyobb nyelvi egységekben: a mondatokban és a szövegben. A szófajokhoz kapcsolódó helyesírási, nyelvhelyességi, szövegalkotási, szövegértési tudnivalók		Órakeret 46+6 óra
Előzetes tudás	A hangok, képzésük, kiejtésük, kapcsolódásuk. A tanult szófajok felismerése és megnevezése szójelentés alapján toldalékos formában, mondatban és szövegben, megfelelő használatuk írott és beszélt szövegben		
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai, feladatai, ismeretei	Nyelvi tudatosság figyelemfejlesztéssel: a magyar nyelv szerkezetének megfigyeltetése; a hangok, a szóelemek és a szavak szintjének részletesebb vizsgálata. A magyar nyelv sajátosságának tudatosítása. (pl. hangrend és illeszkedés, agglutináló nyelv-típus.) A kiejtés és az írás összefüggése szabályszerűségeinek megismertetése. ➤ <i>Elemző képesség fejlesztése: a szófaji csoportok jellemző alaktani viselkedésének megfigyeltetése.</i>		
<i>Ismeretek/fejlesztési követelmények</i>		<i>Kapcsolódási pontok</i>	
<p>Törzsanyag: Szóelemek, szófajok. Az ige fogalma. Az igeidők. Az igemódok. Az ige ragozása. A leggyakoribb igeképzők. Az igék helyesírása. A határozószó. A főnév. Személynevek és helyesírásuk. A földrajzi nevek és helyesírásuk. Az állatnevek, égitestek, márkanevek és helyesírásuk. Az intézménynevek, címek, díjak és helyesírásuk. A melléknév A melléknév helyesírása. A számnév. A számnév helyesírása. A névmások. A személyes és birtokos névmás. A kölcsönös és visszaható névmás. A mutató és kérdő névmás. A vonatkozó, határozatlan és általános névmás. Az igeelvek: a főnévi igenév, a melléknévi igenév, a határozói igenév. Viszonyzó, mondatszók. A szavak egy lehetséges osztályának, a szófajok legjellemzőbb csoportjainak áttekintése, szövegbeli és kommunikációs szerepük megfigyelése, alkalmazásuk a kommunikációban. A szófaji csoportok jellemző alaktani viselkedésének megfigyelése, főbb jellemzőinek megnevezése. Az alapszófajok típusai, szerkezetük, szerepük a szövegalkotásban. Az ige szerkezete, az igealkotók szerepe az ige folyamatosságának, az</p>		<p><i>Idegen nyelvek:</i> a tanult idegen nyelv hangállománya, hangtani, szótani szerkezete. <i>Természettudomány:</i> az ember hangképző szervei.</p>	

<p>irányultságának kifejezésében; az ige aspektualitása. A főnevek kategóriái, a tulajdonnevek néhány tipikus fajtája, szerkezete. A névmások szövegszervező szerepének megfigyelése, alkalmazása a szövegalkotásban. A tanult alapszófajok leggyakoribb képzőinek megismerése, szóalkotási gyakorlatok. A magyar nyelv szerkezetének összehasonlítása a tanult idegen nyelv hangtani, szótani szerkezetével.</p> <p><u>Ajánlott anyag:</u> Tulajdonnevek köznevesülése Köznevek tulajdonnévvé válása Történelmi ragadványnevek Melléknevek főnevesülése Melléknevek metaforikus jelentése Emberi tulajdonságok megjelenése az állandósult szókapcsolatokban A számnevek megjelenése az állandósult szókapcsolatokban, mondókákban Karinthy Frigyes: Tegeződés Többszófajúság Szófajváltás Az állandósult szókapcsolatok és a szófajok Az igenevek kapcsolata a többi szófajjal A névmások szerepe a mondat- és szövegépítésben Hagyományos és digitális helyesírási szótárak és portálok használata A szófajok használatának nyelvhelyességi kérdései</p>	
<p><i>Kulcsfogalmak/ fogalmak</i></p>	<p>magánhangzó, mássalhangzó; hangrend, illeszkedés, teljes hasonulás, részleges hasonulás, kiesés, összeolvadás, rövidülés; alapszófaj (ige, főnév, melléknév, számnév, határozószó, névmás, igenév)</p>

Tematikai egység/ Fejlesztési cél	Ismétlés, felmérés	Órakeret 4 óra
Előzetes tudás	1-5. évfolyamon tanult anyanyelvi ismeretek szolgálnak alapul.	
A tematikai egység nevelési- fejlesztési céljai, feladatai, ismeretei	<ul style="list-style-type: none"> ➤ Tanult ismeretek elmélyítése, megszilárdítása, hatékony alkalmazása. ➤ Időbeosztás, feladatértés fejlesztése, tanulási stratégiák előhívása. 	
Ismeretek	Követelmények	Kapcsolódási pontok
Irodalmi művekhez kapcsolódó szövegalkotási, szövegértési feladatok. Az 6. évfolyam során elsajátított készségek, ismeretek hatékony alkalmazása.	<p>A tanuló képes</p> <ul style="list-style-type: none"> – szövegalkotási készség szintjének folyamatos fejlesztésére, hibáinak javítására; – az elbeszélés, leírás, jellemzés közlésformáinak gyakorlására; – rövid érvelő szövegek készítésére; – néhány, különféle típusú, a mindennapokban megjelenő írott és elektronikus, ismeretterjesztő szöveg elkészítésére – felmérés során ismereteit hatékonyan alkalmazni. – véleménynyilvánítás 	<p><i>Történelem</i></p> <p><i>Természettudomány;</i></p> <p><i>Vizuális kultúra;</i></p> <p><i>Matematika:</i> narratív szövegek, leírások, érvelő szövegek alkotása.</p>
Kulcsfogalmak/ fogalmak	A 6. évfolyam során tanult, elsajátított fogalmak.	

Tematikai egység/ Fejlesztési cél	Öko projekt		Órakeret 1 óra
Előzetes tudás	Elbeszélés, leírás, jellemzés, levél; mindennapi tájékoztató szövegek.		
A tematikai egység nevelési- fejlesztési céljai, feladatai, ismere- tei	Annak belátása, hogy a nyelvi igényesség az önbecsülésnek és mások tiszteletének kifejezője. A szövegalkotás készség szintjének folyamatos fejlesztése, önkorrekciónak, hibajavításnak. Az olvasott irodalmi művekhez (is) kapcsolódóan az elbeszélés, a leírás, a jellemzés közlésformáinak gyakorlása, rövid érvelő szövegek készítése.		
<i>Ismeretek</i>	<i>Követelmények</i>	<i>Kapcsolódási pontok</i>	
Irodalmi művekhez kapcsolódó szövegalkotási feladatok készítése, különféle műfajokban (elbeszélés, leírás, jellemzés, levél, érvelő szöveg, kreatív írások).	A tanuló képes – szövegalkotási készség szintjének folyamatos fejlesztésére, hibáinak javítására; – az elbeszélés, leírás, jellemzés közlésformáinak gyakorlására; – rövid érvelő szövegek készítésére; – néhány, különféle típusú, a mindennapokban megjelenő írott és elektronikus szöveg elkészítésére	<i>Hon és népismeret:</i> Közvetlen lakókörnyezet szokásainak, hagyományainak ismerete <i>Természettudományok:</i> fenntarthatóság és környezetvédelem szerepe <i>Vizuális kultúra:</i> Illusztráció készítése; <i>Matematika:</i> narratív szövegek, leírások, érvelő szövegek alkotása. <i>Digitális kultúra:</i> Forráshasználat	
<i>Kulcsfogalmak/ fogalmak</i>	környezetvédelem, fenntarthatóság,		

Irodalom 6.

Témakörök	Kerettantervi óraszám	Helyi tanterv óraszám
Hősök az irodalomban	10	10+3
Arany János: Toldi	16	16+6
Szeretet, hazaszeretet, szerelem	11	11
Prózai nagyepika – ifjúsági regény 2. - Gárdonyi Géza: Egri csillagok	12	12+4
Szabadon választott világ-irodalmi ifjúsági regény	5	5
Ismétlés, felmérés		4
Öko projekt		1
Összesen:	54	54+18= 72

Tematikai egység/ Fejlesztési cél	Hősök az irodalomban	Órakeret 10+3 óra
Előzetes tudás	Verses kispikái alkotások; a népköltészet és műköltészet megkülönböztetése. Hangsúlyos verselés; rím.	
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai, feladatai, ismeretei	<p>A ballada műfaji jellemzőinek, sajátos szerkesztés- és előadásmódjának megismerése; magatartásformák, erkölcsi értékek elemzése.</p> <p>Memoriterек kifejező tolmácsolása, különböző előadásmódok megvitatása.</p> <p>Arany János: <i>A walesi bárdok</i> című balladájának értelmezése, a felvetett szempontok befogadásával, megértésével (szerkezet, műfaji jellemzők, magatartásformák).</p> <ul style="list-style-type: none"> ➤ <i>Az olvasott szöveg szereplőiről, a megjelenített élethelyzetekről szóban és írásban véleményt fogalmaz meg</i> ➤ <i>A hősiesség különböző példáit kifejező szövegek megértése és összehasonlítása</i> ➤ <i>A különböző korokban és műfajokban megjelenő témák nyelvi formáinak elkülönítése</i> ➤ <i>A különböző korszakokban született szövegek nyelvi eltéréseinek összevetése</i> ➤ <i>Az irodalmi szövegek keletkezéséhez, megértéséhez, tartalmához kapcsolódó történelmi, földrajzi kérdések megbeszélése</i> ➤ <i>Irodalmi atlasz vagy térkép használata</i> ➤ <i>Kisebь projekt munkák, a szövegekhez kapcsolódó közös kutatási feladatok elvégzése</i> 	
Ismeretek	Követelmények	Kapcsolódási pontok
<p><u>Törzsanyag:</u></p> <p><i>V.I. Hagyomány és irodalom</i> Arany János: Mátyás anyja Arany János: A walesi bárdok Hősök–mondák: Beckó vára, Szent László legendája, Tordai-hasadék. Kittenberger Kálmán: Oroszlánvadászataimból (részlet) vagy Széchenyi Zsigmond: Csui (részlet) vagy Torna vára (Felvidék) vagy Tordai hasadék (Erdély) vagy A Lendvai vár (Muravidék) vagy délvidék-</p>	<p>A tanuló</p> <ul style="list-style-type: none"> – megismeri a ballada műfaji jellemzőit, sajátos szerkesztés- és előadásmódját; – tudja, hogy a népköltészeti alkotások többféle változatban létezhetnek; – elő tud adni egy népballadát (memoriter); – értelmezi Arany János <i>A walesi bárdok</i> című balladáját (memoriter); – műismereti minimuma: egy népballada és egy Aranyballada. 	<p><i>Etika:</i> bűn, erény, lelkiismeret.</p> <p><i>Történelem:</i> Nagy-Magyarország területe</p> <p><i>Ének-zene:</i> népdal, népballada.</p>

<p>ki Mátyás-mondák egy népballada értelmezése és előadása (pl. <i>Kőműves Kelemen</i> vagy <i>Kádár Kata</i>).</p> <p>A műfaji sajátosságok megfigyelése, elemzése (szaggatottság, kihagyás, elhallgatás stb.).</p> <p>Arany János: <i>A walesi bárdok</i> – egy műballada értelmezése és előadása.</p> <p>Egyszólamú, egyenes vonalú (lineáris) szerkezet.</p> <p>Műfaji sajátosságok (pl. kihagyásosság) és művészi megoldások (pl. ismétlés, fokozás, szórendcsere/inverzió, versforma, zeneiség).</p> <p>Magatartásformák; bűn és bűnhődés, lélektanság</p> <p><i>V.2. Irodalom és mozgókép</i></p> <p>Fazekas Mihály: Lúdas Matyi</p> <p><u>Ajánlott anyag:</u></p> <p>Kőműves Kelemenné</p> <p>Kádár Kata</p> <p>Helyi mondák (Kaszap-kútja, Dellő-tó)</p>	<ul style="list-style-type: none"> – Lúdas Matyi szerkezete (a négy levonás kapcsolódása; ismétlés és fokozás); a konfliktusok jellege; népiesség és időmértékes forma. – képes Fazekas Mihály Lúdas Matyi című művének elemző bemutatására, esetleg egyik levonásának dialógikus megjelenítésére; – képes vélemény szóbeli és írásbeli megfogalmazására az olvasott szövegek szereplőinek tetteiről, érzelmeiről, gondolatairól, a megjelenített emberi helyzetekről, folyamatos fejlesztési célként. 	
<p><i>Kulcsfogalmak/ fogalmak</i></p>	<p>próbatétel, ismétlődő motívum, időmértékes verselés, vándortéma; daktilus, spondeus, hexameter; epigramma, ballada, vígballada, népballada, műballada, balladai homály, kihagyás</p>	

Tematikai egység/ Fejlesztési cél	Arany János: Toldi		Órakeret 16+6 óra
Előzetes tudás	Elbeszélő költemény, felező 12-es forma; Petőfi Sándor: <i>János vitéz</i> .		
<p>A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai, feladatai, ismeretei:</p>	<p>Magatartásformák (indulat, hirtelen harag) elutasítása, erkölcsi értékek (szeretet, helytállás) vállalása. A szövegközeli olvasás, a szövegértelmező, műértelmező képesség fejlesztése (tér- és időviszonyok, cselekmény, a szereplők kapcsolatai; magatartások értelmezése; lélekábrázolás). A szókincs, az esztétikai és erkölcsi érzék, az ítélőképesség fejlesztése.</p> <ul style="list-style-type: none"> ➤ <i>A mű szövegének közös órai feldolgozása</i> ➤ <i>Az olvasás és megértés nyelvi nehézségeinek feltárása, szókincsbővítés és olvasási stratégiák fejlesztése</i> ➤ <i>Az elbeszélő költemény műfaji jellemzőinek felismerése, értelmezése a mű vonatkozásában</i> ➤ <i>Az alkotás néhány stíluselemének megfigyelése (pl. verselés, szóképek, alakzatok)</i> ➤ <i>A mű erkölcsi kérdésfelvetéseinek (bűn, bosszú, megtisztulás, testvérvizsoly stb.) megtárgyalása</i> ➤ <i>Az elbeszélői szerepek (narráció, költői kiszólások, rokonszenv) felismerése, értelmezése a jelentésteremtésben</i> 		
Ismeretek	Követelmények	Kapcsolódási pontok	
<p>A <i>Toldi</i> cselekménye, szerkezete. Toldi Miklós helyzete, tettei, magatartása (értelmezés, jellemzés); kapcsolatai, konfliktusai (elemzés). Arany lélekábrázolása (családi kapcsolatok; bűn és megtisztulás).</p> <p>A megjelenítés eszközei (az egységenkénti feldolgozás során a poétikai eszközök elemzése: képek, pl. hasonlat, megszemélyesítés, metafora; alakzatok, pl. ellentét, párhuzam, túlzás, felsorolás, részletezés, szótóismétlés). Verselési elemzések, ritmizálási gyakorlatok.</p>	<p>A tanuló</p> <ul style="list-style-type: none"> – felismeri az elbeszélő költemény műfaját; – elemzi a tér- és időviszonyokat; ismeri a cselekményt; jellemzi a szereplőket és minősíti kapcsolataikat a <i>Toldi</i> részletes feldolgozása során; – alkalmazza a kapcsolódó elméleti fogalmakat (pl. verses epika; elbeszélő költemény); – felismeri a poétikai eszközöket (szóképek, alakzatok), a versritmust; – képes önálló szövegalkotási feladatok megoldására (különböző közlésformák; nézőpontváltás stb.); – képes saját véleményének megfogalmazására; – tud memoriterekkel előadni (szövegrészletek a műből). 	<p><i>Etika</i>: bűn és erény, lelkiismeret, megtisztulás.</p> <p><i>Ének-zene</i>: ritmizálási gyakorlatok.</p>	
Kulcsfogalmak/ fogalmak	előhang, mottó, verses epika, elbeszélő költemény; előhang, epizód, késleltetés; allegória; fokozás, túlzás, megszólítás		

Tematikai egység/ Fejlesztési cél	Szeretet, szerelem, hazaszeretet	Órakeret 11 óra
Előzetes tudás	<p>Lírai alkotások jellemzői; költői nyelv, képek, alakzatok, zeneiség. Ismeretek József Attila, Nagy László, Nemes Nagy Ágnes, Petőfi Sándor, Radnóti Miklós, Szabó Lőrinc, Weöres Sándor egy-egy alkotásáról (memoriterek is).</p>	
A tematikai egység nevelési- fejlesztési céljai, feladatai, ismeretei	<p>Annak belátása, hogy az irodalmi művek olvasása gazdagítja érzelmi életünket. A befogadási képességek növelése különböző kifejezésmódú szövegek olvasásával, feldolgozásával. Jellemző motívumok, témák azonosítása. Képesség az epikai és lírai műnem megkülönböztetésére (az ábrázolás irányultsága alapján).</p> <ul style="list-style-type: none"> ➤ <i>Az olvasott szöveg szereplőinek érzelmeiről, gondolatairól, az élethelyzetekről vélemény megfogalmazása szóban és írásban</i> ➤ <i>A szeretet, szerelem, hazaszeretet különböző példáit kifejező szövegek megértése és összehasonlítása</i> ➤ <i>A téma megjelenítését különböző korokban és műfajokban szolgáló nyelvi formák elkülönítése lírai és prózai szövegekben</i> ➤ <i>A különböző korokban és műfajokban megjelenő témák nyelvi formáinak elkülönítése</i> ➤ <i>A szövegek összevetése a keletkezésükhöz, megértésükhöz, tartalmukhoz kapcsolódó valós helyszínek különböző korokból származó képi ábrázolásaival</i> ➤ <i>Kisebbségi projektmunkák, a szövegekhez kapcsolódó közös kutatási feladatok elvégzése</i> 	

<i>Ismeretek</i>	<i>Követelmények</i>	<i>Kapcsolódási pontok</i>
<p><u>Törzsanyag:</u> Bibliai történetek Mária és József története Jézus tanítása a gyermekekről (karácsonyi ünnepkör) Kölcsey Ferenc: Himnusz részlet Vörösmarty Mihály: Szózat részlet Petőfi Sándor: Honfidal Csokonai Vitéz Mihály: Tartózkodó kérelem Petőfi Sándor: Reszket a bokor, mert... Radnóti Miklós: Bájoló</p> <p>Témák, motívumok lírai alkotásokban (pl. természet, évszakok, napszakok, szerelem).</p> <p>A lírai műnem sokszínűsége: változatos szerkezeti megoldások, képiség, zeneiség, hangnemek – eltérő alkotói magatartások. A választott művekhez kapcsolódó fogalmi ismeretek.</p> <p><u>Ajánlott anyag:</u> Ady Endre: Karácsony Juhász Gyula: Karácsony felé Rockenbauer Pál: Másfélmillió lépés Magyarországon (részlet, lehetőleg a saját régióról)</p>	<p>A tanuló</p> <ul style="list-style-type: none"> – megkülönbözteti az epikai és lírai műnemet (az ábrázolás irányultsága alapján); – felismeri a lírai műnemnek a líra alanyára vonatkoztatottságát (bármely líratípusban, pl. gondolat- vagy hangulatlíra); – bővíti ismereteit a kifejezésmódokról; – felismer jellemző témákat, motívumokat (pl. természet, évszakok, napszakok); – felismeri a művészi stíluseszközöket és elemzi azok hatását. 	<p><i>Ének-zene:</i> megzenésített versek.</p>
<p><i>Kulcsfogalmak/ fogalmak</i></p>	<p>líra, lírai alany, lírai én, téma, motívum; versforma, rímszerkezet, keresztrím, alliteráció; dal, népdal</p>	

Tematikai egység/ Fejlesztési cél	Prózai nagyepika – ifjúsági regény 2. - Gárdonyi Géza: Egri csillagok		Órakeret 12+4 óra
Előzetes tudás	Korábban olvasott regények, ifjúsági regények. Epikus művek jellemzői: szerkezet, idő, helyszín, cselekmény, fordulat, szereplő; magatartásformák értékelése; vélemény megosztása.		
A tematikai egység nevelési- fejlesztési céljai, feladatai, ismeretei	<p>Alapvető erkölcsi értékekkel való azonosulás (szerelem, hazaszeretet, hűség, helytállás), az emberi magatartások megítélése és értékelése. A házi olvasmányok korábban megismert megközelítési lehetőségeinek felidézése, alkalmazása. Felkészítés a mű sok szempontú befogadására, értelmezésére; az olvasottak önálló dokumentálására (pl. motívumok azonosítása, jegyzetelés, vázlat). Kreativitás fejlesztése szövegalkotási gyakorlatokkal.</p> <ul style="list-style-type: none"> ➤ <i>Otthoni olvasás és közös órai szövegfeldolgozás: nagyobb szövegegység áttekintő megértése és egyes szövegrészek részletes megfigyelése</i> ➤ <i>A cselekményben megjelenő élethelyzetek, erkölcsi konfliktusok azonosítása, véleményalkotás</i> ➤ <i>A cselekmény fordulópontjainak összekapcsolása a műfaj jellegzetességeivel</i> ➤ <i>A főbb szereplők kapcsolatának értelmezése</i> ➤ <i>A szereplők közötti kapcsolatok vizuális megjelenítése analóg vagy digitális médiumban</i> ➤ <i>Szövegalkotás az egyes szereplők nézőpontjának megjelenítésével</i> 		
Ismeretek	Követelmények	Kapcsolódási pontok	
<p>Gárdonyi Géza: <i>Egri csillagok</i> – sok szempontú megközelítés. Tér- és időviszonyok (cselekmény-idő/külső, történelmi idő), cselekmény, szerkezet; a szereplők csoportjai, kapcsolataik; konfliktusok. Elbeszélői nézőpont, jellemábrázolás, ábrázolásmód. Bornemissza Gergely életútja. A mű fontos témái (történelem, hősiesség, barátság, szerelem, árulás stb.) és motívumai (pl. hold, csillag, gyűrű).</p>	<p>A tanuló</p> <ul style="list-style-type: none"> – alkalmazza a házi olvasmányok korábban megismert megközelítési lehetőségeit; – előzetesen felkészül a mű sok szempontú értelmezésére (feladatok; adatkeresés, jegyzetelés, vázlatkészítés stb.); – képes szövegalkotási feladatok megoldására (szóban/írásban), pl. leírás, jellemzés, elbeszélés nézőpontváltással, levél, kreatív írás; – képes szövegrészlet megtanulására, esetleg jelenet, dialógus előadására, dramatikus játékra. 	<p><i>Történelem:</i> adott történetekben a valós és fiktív elemek megkülönböztetése.</p> <p><i>Digitális kultúra:</i> egynyelvű szótárak (pl. jelképszótár, szimbólumszótár) használata.</p> <p><i>Természettudományok:</i> a regényhez kapcsolódó topológia.</p>	
Kulcsfogalmak/ fogalmak	<i>ifjúsági regény, kalandregény; téma, motívum, történelmi regény, elbeszélő, időszerkezet, több szálon futó cselekmény, jellemek</i>		

Tematikai egység/ Fejlesztési cél	Egy szabadon választott világirodalmi ifjúsági regény	Órakeret 5 óra
Előzetes tudás	Hősies magatartásformák a korábbi olvasmányélményekben.	
A tematikai egységnevelési- fejlesztési céljai, feladatai, ismeretei	<ul style="list-style-type: none"> ➤ <i>Otthoni olvasás és közös órai szövegfeldolgozás: nagyobb szövegegység áttekintő megértése és egyes szövegrészek részletes megfigyelése</i> ➤ <i>A cselekményben megjelenő élethelyzetek, erkölcsi konfliktusok azonosítása, véleményalkotás</i> ➤ <i>A cselekmény fordulópontjainak összekapcsolása a műfaj jellegzetességeivel</i> ➤ <i>A főbb szereplők kapcsolatának értelmezése</i> ➤ <i>A szereplők közötti kapcsolatok vizuális megjelenítése analóg vagy digitális médiumban</i> ➤ <i>Szövegalkotás az egyes szereplők nézőpontjának megjelenítésével</i> 	
<i>Ismeretek</i>	<i>Követelmények</i>	<i>Kapcsolódási pontok</i>
<p><u>Törzsanyag</u> Daniel Defoe: Robinson Crusoe vagy Antoine de Saint-Exupéry: A kis herceg A hősies magatartás példája, változata; a próbatételek, kalandok szerepe.</p>	<p>A tanuló</p> <ul style="list-style-type: none"> – megismer az irodalmi művek segítségével példát a hősies magatartásra; – megfigyeli, hogy a próbatételek, kalandok miként formálják a személyiséget, jellemet; – a „próbatétel, kaland, hősiesség” tematika alapján is felismer emberi alaphelyzeteket és irodalmi témákat, formákat; felismeri az emberi kapcsolatok sokféleségét és a téma megjelenésének változatosságát korszaktól, műfajtól és formától függetlenül; – részt vesz olvasmányok közös feldolgozásában (tér- és időviszonyok, cselekmény, szereplők, elbeszélői nézőpont, szerkezet stb. elemzésében); – klasszikus és népszerű ifjúsági regények bemutatását (szemelvények vagy egyéni beszámolók, ajánlások); az érdeklődés felkeltésének céljából is (a mű hatása); – gyakorolja a jegyzetelést, vázlatkészítést; – képes Fazekas Mihály Lúdas Matyi című művének elemző bemutatására, esetleg egyik levonásának dialógikus megjelenítésére; 	<p><i>Történelem:</i> hősök, történetek elemzése.</p> <p><i>Vizuális kultúra:</i> hősök, próbatételek, kalandok képzőművészeti megjelenítése.</p> <p><i>Etika:</i> a próbatétel, kaland, hősiesség lehetséges összefüggései.</p>

	– képes vélemény szóbeli és írásbeli megfogalmazására az olvasott szövegek szereplőinek tetteiről, érzelmeiről, gondolatairól, a megjelenített emberi helyzetekről, folyamatos fejlesztési célként.	
<i>Kulcsfogalmak/fogalmak</i>	A korábban tanult poétikai fogalmak alkalmazása a választott regénynek megfelelően. próbatétel, kaland (cselekményszervező), ismétlődő motívum, vándortéma, daktilus, spondeus, kötött verssor, hexameter	

Tematikai egység/ Fejlesztési cél	Ismétlés, felmérés	Órakeret 4 óra
Előzetes tudás	1-5. évfolyamon tanult anyanyelvi ismeretek szolgálnak alapul.	
A tematikai egység nevelési- fejlesztési céljai, feladatai, ismeretei	<ul style="list-style-type: none"> ➤ Tanult ismeretek elmélyítése, megszilárdítása, hatékony alkalmazása. ➤ Időbeosztás, feladatértés fejlesztése, tanulási stratégiák előhívása. 	
<i>Ismeretek</i>	<i>Követelmények</i>	<i>Kapcsolódási pontok</i>
Irodalmi művekhez kapcsolódó szövegalkotási, szövegértési feladatok. Az 6. évfolyam során elsajátított készségek, ismeretek hatékony alkalmazása.	<p>A tanuló képes</p> <ul style="list-style-type: none"> – szövegalkotási készség szintjének folyamatos fejlesztésére, hibáinak javítására; – az elbeszélés, leírás, jellemzés közlésformáinak gyakorlására; – rövid érvelő szövegek készítésére; – A tanuló képes felmérés során ismereteit előhívni, hatékonyan alkalmazni – A tanuló képes az elsajátított tanulási technikákkal ismereteit rendszerezni – A tanuló képes segítséggel vagy önállóan a tantárgyközi összefüggések észrevételére – A tanuló feladatértése és feladatvállalása megfelelő, képes az önálló munkavégzésre, időbeosztása hatékony – A tanuló képességei alapján a kritikai gondolkodás elsajátítására képes. 	<p><i>Történelem;</i></p> <p><i>Természettudomány;</i></p> <p><i>Vizuális kultúra;</i></p> <p><i>Matematika:</i> narratív szövegek, leírások, érvelő szövegek alkotása.</p>
<i>Kulcsfogalmak/ fogalmak</i>	A 6. évfolyam során tanult, elsajátított fogalmak.	

Tematikai egység/ Fejlesztési cél	Öko projekt		Órakeret 1 óra
Előzetes tudás	Elbeszélés, leírás, jellemzés, levél; mindennapi tájékoztató szövegek.		
A tematikai egység nevelési- fejlesztési céljai, feladatai, ismeretei	A kommunikációs képességek fejlesztése; az önismeret, a nyelvi kultúra növelése. Elbeszélés, leírás, jellemzés közlésformáinak folyamatos gyakorlása, rövid érvelő szövegek készítése. A kapcsolattartás digitális műfajainak alkalmazása.		
<i>Ismeretek</i>	<i>Követelmények</i>	<i>Kapcsolódási pontok</i>	
Irodalmi művekhez kapcsolódó szövegalkotási feladatok készítése, különféle műfajokban (elbeszélés, leírás, jellemzés, levél). Érvelő szövegek. Kreatív írások.	A tanuló képes – az elbeszélés, leírás, jellemzés közlésformáinak folyamatos gyakorlására; – rövid érvelő szövegek készítésére; – néhány, különféle típusú, a mindennapokban megjelenő írott és elektronikus szöveg elkészítésére (meghívó, e-mail stb.); – saját hibáinak felismerésére, javítására, igényli ezek ki-küszöbölését gyakorlással, feladatmegoldással, és törekszik készség szintjének folyamatos fejlesztésére.	<i>Természettudományok;</i> <i>Vizuális kultúra:</i> Illusztráció készítése, a gyűjtött anyag esztétikus elrendezése <i>Matematika:</i> narratív szövegek, leírások, érvelő szövegek alkotása. <i>Digitális kultúra:</i> a digitális írásbeliség kapcsolattartó műfajainak ismerete.	
<i>Kulcsfogalmak/ fogalmak</i>	érv, nézőpont, érvelés		

KÖTELEZŐ OLVASMÁNYOK:

Arany János: Toldi

Gárdonyi Géza: Egri csillagok

Daniel Defoe: Robinson Crusoe vagy

Antoine de Saint-Exupéry: A kis herceg

MEMORITEREK:

Csokonai Vitéz Mihály: Tartózkodó kérelem

Arany János: A walesi bárdok (részlet)

Arany János: Toldi (részletek)

Kölcsey Ferenc: Himnusz (1-2. vsz.)

Vörösmarty Mihály: Szózat (1. és 2. vsz.+13.,14. vsz.)

A FEJLESZTÉS MINI-MUMKÖVE-TELMÉNYEI 6. ÉVFOLYAM VÉGÉN

Beszédművelés, szóbeli szövegek megértése és alkotása

A tanuló eligazodik a mindennapi kommunikációs helyzetekben. Képes mások rövidebb szóbeli üzeneteit megérteni, összefoglalni. Alkalmazza a kérdés és a tudakozódás szóbeli formáit a közléshelyzetnek megfelelően.

Írott szöveg megértése és alkotása

A tanuló képes egy kb. 200 szavas írott (dokumentum és ismeretterjesztő) szöveg globális (átfogó) megértésére, a szövegből információk visszakeresésére. Össze tudja foglalni a szöveg tartalmát, önállóan (tematikus) vázlatot tud készíteni. Ismeri a szövegszerkesztés alapvető eljárásait.

Anyanyelvi kultúra, ismeretek az anyanyelvről

A tanuló ismeri a főbb beszélőszerveket. Felismeri egyéni közlésmódjának jellemzőit, megfelelő hangképzésre és helyes beszédlegzésre törekszik.

Felismeri, és hatásuk néhány szavas értékelésével megnevezi a hangutánzó, a hangulatfestő, a többjelentésű, a rokon értelmű és ellentétes jelentésű szavakat különböző szövegekben, törekszik ezek használatára a szóbeli és írásbeli fogalmazásokban. Felismeri és meg tudja nevezni a főbb szófajokat (ige, főnév, melléknév, számnév, főnévi igenév, személyes névmás).

Íráskép és helyesírás

Képes megnevezni a helyesírási alapelveket, saját munkáiban felismeri a főbb helyesírási alapelvek alkalmazásának eseteit, törekszik a tanult helyesírási szabályok alkalmazására.

A tanulási képesség fejlesztése

A tanuló képes az önálló tudásszerzés egyes lépéseinek elkülönítésére, szövegek kulcsszavainak azonosítására, vázlat, jegyzet felhasználására. El tud igazodni a tankönyvében, azt célirányosan használni tudja.

Irodalmi kultúra, irodalmi művek értelmezése

A tanuló képes 5-6 mondatban a mindennapi élményeiről és olvasmányai hatásáról beszélni. Memoriterként tud kb. 2-4 lírai alkotást és egy elbeszélő költemény kb. 12 soros részletét.

Az ítélőképesség, az erkölcsi, esztétikai és történelmi érzék fejlesztése

A tanuló képes a saját és a nem saját álláspont azonosítására, mások véleményének meghallgatására, megértésére. Alapvető érzelmeket, erkölcsi magatartásformákat azonosítani tud. Képes véleményének rövid, kulturált megfogalmazására.

A fejlesztés várt eredményei a 6. évfolyam végén magyar nyelvtan tantárgy esetén az enyhe értelmi fogyatékos tanulók számára

A tanuló társalgásban részt tud venni. Képes saját vélemény, saját gondolat, kérdés, kérés megfogalmazására. A metakommunikációs eszközök megismerése során a testbeszéd megértése, használatával a szóbeli kifejezőkészség erősítésre képes. **Törekszik az önálló olvasásra, szövegfeldolgozásra.** Az olvasást az információszerzéshez és átadáshoz felhasználja.

Képes a közlés kifejező és tájékoztató funkciójával élni mind szóban mind írásban. Képes meggyőzni, érvelni, kérdezni, véleményt elfogadni.

Képes könyvtárhasználatra, megadott szempontok alapján.

Önállóan vagy segítséggel lényegkiemelésre, tartalom rövid visszaadására képes. Olvasható, áttekinthető írásművek készítésére képes, megadott szempontok alapján. **Tudja az írást kommunikációs célokra használni.**

Tanult nyelvhelyességi, helyesírási ismeretek alkalmazására önállóan vagy segítséggel képes. Képes a hibátlan és /vagy 1-2 hibás másolásra, néhány mondatnyi szöveg látó-halló tollbamondás és emlékezet alapján történő írásra. Tud alkalmazni néhányat az elsajátított tanulási technikák közül.

Tud főfogalom, fogalom alapján besorolni szavakat. Ismeri és segítséggel vagy önállóan azonosítja a főbb szófajokat. Tud segítséggel vagy önállóan szószerkezetek alkotni, azokat a mondatokban felismeri.

***Megjegyzés:** A vastag betűvel szedettek a minimumkövetelményt jelölik.*

A tanuló értékelése az önmagához mért fejlődését fejezi ki, tudásához igazodó egyénre szabott. Számonkérésen alapul, mely figyelembe veszi az ismeretsajátítási folyamatban tanúsított aktív részvételt. Ha a tanuló az ismeretsajátítási folyamatban részt vesz, de a képességei nem teszik lehetővé, hogy megfeleljen az eltérő tanterv követelményeinek, akkor a nevelőtestület engedélyével továbbhaladhat. Értékelése ez esetben kiegészül szöveges értékeléssel, amit a szaktanárok a gyógypedagógussal együtt készítenek el.

A fejlesztés várt eredményei a 6. évfolyam végén magyar irodalom tantárgy esetén az enyhe értelmi fogyatékos tanulók számára

Képes véleményét elmondani, meggyőzni, érvelni, kérdezni, véleményt elfogadni. Olvasás technikája képességeinek megfelelő.

Az olvasást az információszerzéshez és átadáshoz felhasználja.

Képes könyvtárhasználatra, megadott szempontok alapján.

Lényegkiemelésre, az olvasott irodalmi művek tartalmáról – tanári kérdésekkel vagy anélkül – képes beszámolni. Tanult irodalmi művek tartalmát ismeri, a szereplőket, helyszínt azonosítja. **Szereplők tulajdonságainak gyűjtése, csoportosítására önállóan vagy segítséggel képes.** Lírai művek, versek képszerűségének tanári segítséggel történő megragadása.

Irodalmi alkotások esetében tud összehasonlítani, értelmezni, elemezni.

Olvasható, áttekinthető írásművek készítésére képes, megadott szempontok alapján. Tudja az írást kommunikációs célokra használni.

A kijelölt memoritereket képességeinek megfelelően szöveghűen, megfelelő hangsúllyal elmondja. Líra, epika, dráma fogalmát ismeri, tud ennek megfelelően csoportosítást végezni.

***Megjegyzés:** A vastag betűvel szedettek a minimumkövetelményt jelölik.*

A tanuló értékelése az önmagához mért fejlődését fejezi ki, tudásához igazodó egyénre szabott. Számonkérésen alapul, mely figyelembe veszi az ismeretsajátítási folyamatban tanúsított aktív részvételt. Ha a tanuló az ismeretsajátítási folyamatban részt vesz, de a képességei nem teszik lehetővé, hogy megfeleljen az eltérő tanterv követelményeinek, akkor a nevelőtestület engedélyével továbbhaladhat. Értékelése ez esetben kiegészül szöveges értékeléssel, amit a szaktanárok a gyógypedagógussal együtt készítenek el.

7–8. ÉVFOLYAM

A 7–8. évfolyamon tovább folytatódik az ismeretek bővítése, a kompetenciák fejlesztése (azaz megerősítése, finomítása, hatékonyságuk, változékonyságuk növelése), és az érzelmi nevelés.

Ennek a tanítási-tanulási szakasznak a végére a tanulók biztos szövegértési készséggel rendelkeznek, szövegalkotási képességeiket folyamatosan bővíteni kell. **Cél**, hogy a 8. évfolyam végére a tanulók értőn alkalmazzák a nyelvi ismereteiket: értsék anyanyelvük szerkezetét, grammatikáját, össze tudják vetni anyanyelvük sajátosságait az általuk tanult idegen nyelv sajátosságaival. Ismerjék fel az adott kommunikációs helyzetet, ennek megfelelően az általuk tanult műfajokban, írásban és szóban helyesen és pontosan, a magyar nyelv szabályai szerint fejezzék ki magukat.

Tudják alkalmazni a digitális szövegalkotás és -befogadás módjait. Képesek legyenek saját véleményüket logikusan kifejteni, érvelni, s tanulják meg a toleráns nyelvhasználatot. Ezek birtokában tudnak a tanulók egymással együttműködni, csapatban és párban dolgozni, így tudják megérteni egymás gondolatait, és saját gondolataikat a lehető legpontosabban elmondani, megértetni másokkal. Ez teremt lehetőséget a személyiségük fejlesztésére, érzelmi nevelésükre is.

A 7–8. évfolyamon a tanulók a magyar nyelv rendszerének további szintjeit ismerik meg. A nyelvi oktatás középpontjában továbbra is a szövegértés és a szövegalkotás tanítása áll. A tanult nyelvi szintek nyelvtani ismereteit a diákok a szövegek értelmezésében, a szövegalkotásban és az idegen nyelv tanulásában betöltött szerepük szerint vizsgálják. Ennek a tananyagának a középpontjában az egyszerű és összetett mondatok, az állandósult szókapcsolatok állnak. A funkcionális nyelvhasználati ismeretek mellett a tanulók elhelyezik a magyar nyelvet a világ nyelvei között, tájékozódnak a magyar nyelv történetének főbb állomásairól, közben többféle szövegépítő eljárással, kommunikációs technikával találkoznak.

A nyelvoktatásban fontos szerepet kap az egyéni fejlesztés. A tanulás tanítása (elemző olvasás, kulcsszavak, lényegkiemelés, vázlatírás, gondolati váz elkészítése, szövegalkotás) a magyar nyelv és irodalom tanításának is lehetősége és feladata.

A 7–8. évfolyamon a tanulók – életkori sajátosságaik, illetve korábbi tanulmányaik alapján képessé válnak arra, hogy megismerjék az európai és a magyar kultúra nagy korszakait, ezeknek a stílus- és művelődéstörténeti koroknak kiemelkedő alkotásait, és egyre hangsúlyosabbá válik a poétikai-retorikai ismeretek bővítése is. A 13–15 éves gyerekek már képesek arra, hogy ne csak fabuláris szinten értelmezzenek egy-egy szöveget, hanem tanári irányítással jelentésteremtésre is vállalkozzanak, és megértsék saját kultúrájuk történelmi adottságait, irodalmi törekvéseit.

A 7-8. évfolyam irodalomtanításának témakörei:

- Korok és portrék,
- Magyar vagy világirodalmi regény,
- Kárpát-medencei irodalmunk a 20. század első felében,
- Kárpát-medencei irodalmunk a 20. század második felében,
- A 20. századi történelem az irodalomunkban,

- Szórakoztató irodalom.

A 8. osztályosokat a tanterv a középiskolai felkészülésben és a pályaválasztásban az eddig tanultak rendszerező ismétlésével segíti.

Az órakeret minimum 80%-át a törzsanyagra kell fordítani. Az órakeret 20%-át a szaktanár választása alapján a tananyagok mélyebb, sokszínűbb tanítására, ismétlésre, gyakorlásra vagy a tanórán kívüli tudásszerzésre (múzeumlátogatás, színházi előadás megtekintése, előadó meghívása), kompetenciafejlesztésre, projektmunkák megalkotására lehet felhasználni. A választást segítő javaslatok a részletesen szabályozott kötelező törzsanyag mellett találhatóak.

A magyar nyelv és irodalom tantárgy kötelező törzsanyagában csak lezárt, biztosan értékelhető életművek szerepelnek. Ezen felül, a választható órakeret terhére a tanár szabadon beilleszthet kortárs alkotókat, műveket a tananyagba.

Ha a szaktanár úgy ítéli meg, hogy az órakeret 100 %-át a törzsanyag tanítására kell fordítania, lemondhat a választás lehetőségéről.

A Nat alapján álló törzsanyag és az azt kiegészítő tartalmak, választható, ajánlott témák, művek

I. A törzsanyag

A témakörökben megadott művek a Nat-ban megfogalmazott tanulási eredmények elérését biztosítják.

II. A törzsanyaghoz kapcsolódó, kiegészítő tartalmak

A törzsanyagon felüli ajánlott témák, művek elősegítik a pedagógus választását a helyi sajátosságoknak, az osztály érdeklődésének megfelelően.

A törzsanyagot jelentő témákra, művekre, tevékenységekre szánt órák nem vonhatók össze a szabadon választott témák, művek értelmezésére szánt órákkal. Az ajánlott, illetve választott témákra szánt órakeretet a pedagógus akkor használhatja fel, ha a törzsanyagot már feldolgozta a diákokkal.

Cél, hogy a tanulók megismerjék a magyar és a világirodalom nagy korszakait, művelődéstörténeti szakaszait, az irodalmat a történelmi-társadalmi folyamatok részeként is lássák, és ismereteiket össze tudják kötni más tantárgyak tananyagaival. Ebben a képzési szakaszban válik feladattá az irodalmi műfajok megismerése és a műfaji sajátosságok, elbeszélésmódok felismerése. Ekkor ismerkednek meg az alapvető verstani és stilisztikai jellegzetességekkel is a tanulók.

Magyar nyelvből a 8. évfolyamon félévkor a tanulók anyanyelvi ismereteit záró felméréssel kell mérni.

7. évfolyam magyar nyelv

Témakörök	Kerettantervi óraszám	Helyi tanterv óraszám
I. Kommunikáció, a digitális írásbeliség fejlesztése	3	3+ 3
II. Mondat a szövegben – egyszerű mondat részei, az alá- és mellérendelő szó szerkezetek, a szóösszetételek	12	12 + 20
III. Könyvtárhasználat	1	1 + 2
IV. Készüljünk a felvételi-re!	2	2 + 10
V. Szövegértés és szövegalkotás a gyakorlatban	2	2 + 8
VI. Ismétlés, felmérés	-	7
VII. Öko projekt	-	2
Összesen:	20	20+ 52=72

Magyar nyelv 7.

Tematikai egység/ Fejlesztési cél	Kommunikáció, a digitális írásbeliség fejlesztése	Órakeret 3+3 óra
Előzetes tudás	A beszéd zenei eszközei: dallam, hangsúly, tempó, hangerő, szünet; beszédhelyzet; nem nyelvi kifejezőeszközök: arcjáték, gesztus, testtartás, távolság, külső megjelenés.	
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai, feladatai, fejlesztései, ismeretei	<p>A társas viselkedés szabályozásához szükséges nyelvi kompetenciák fejlesztése, a kulturált véleménynyilvánítás, vitázás alapelveinek tudatosítása, a konfliktuskezelés képességének fejlesztése. Különböző iskolai közéleti és kisközösségi beszédhelyzetek sémái, a helyzetnek és a kommunikációs célnak megfelelő beszédmód, szókincs, nyelvi viselkedés gyakoroltatása. A magyar nyelv kiejtési sajátosságainak (hangsúly, hanglejtés) tudatosításával a nyelvi, nemzeti identitás erősítése.</p> <p>A nyelvjárási változatok (pl. hangkészlet) felismertetése, az elfogadó attitűd, a másság iránti tisztelet erősítése. A tömegkommunikáció formáinak, céljának, működési módjainak és hatásának, valamint néhány gyakoribb műfajának megismertetése.</p> <ul style="list-style-type: none"> ➤ <i>A problémamegoldó gondolkodás fejlesztése</i> ➤ <i>A nyelvhasználati és a kommunikációs készség fejlesztése</i> ➤ <i>A kommunikáció nem nyelvi jeleinek alkalmazása mindennapi helyzetekben</i> ➤ <i>A kommunikációs zavar felismerése, néhány megismert korrekciós lehetőség alkalmazása</i> ➤ <i>A szövegértési készség fejlesztése</i> ➤ <i>A szóbeli kifejezőkészség fejlesztése</i> ➤ <i>Szerep- és drámajátékok gyakoroltatása</i> ➤ <i>Aktív részvétel különböző kommunikációs helyzetekben</i> ➤ <i>A közéleti megnyilatkozás alapjainak elsajátítása</i> ➤ <i>Az önálló véleményalkotás képességének fejlesztése</i> ➤ <i>Az önálló tanulási és ismeretszerzési képesség fejlesztése hagyományos és digitális források, eszközök használatával</i> ➤ <i>A tömeg- és digitális kommunikáció jellemzőinek megismerése</i> ➤ <i>A kommunikációs zavar felismerése, javítása</i> ➤ <i>Vita- és érvelési kultúra elsajátítása</i> ➤ <i>A közéleti beszédformák (felszólalás, hozzászólás, alkalmi beszéd) felismerése és alkalmazása</i> 	

<i>Ismeretek/fejlesztési követelmények</i>		<i>Kapcsolódási pontok</i>
<p><u>Törzsanyag:</u> Kommunikáció szóban és írásban Köszöntő Hozzászólás, felszólalás, kiselőadás Vita és érvelés</p> <p>Kifejező, a beszéd zenei eszközeit, a nem verbális jeleket a beszédhelyzetnek megfelelően használó megnyilatkozás. A különféle mindennapi megnyilatkozások, valamint a tömegkommunikáció üzeneteinek dekódolása. A közéleti kommunikáció iskolai helyzetei és műfajai: köszöntés, vita, kiselőadás Az érvelés alapjainak megismerése. Részvétel beszélgetésben, vitában, a saját álláspont előadása, megvédése, esetleges korrigálása a témának, a kommunikációs helyzetnek megfelelő kifejezésmóddal. Reagálás mások véleményére kisközösségi (iskolai, családi, baráti) helyzetekben.</p> <p><u>Ajánlott anyag:</u> Kommunikációs helyzetek paródiái, karikatúrái. Hagyományos és digitális iskolaújság szerkesztése: műfajok, szerkesztők, szerkesztési elvek.</p>		<p><i>Minden tantárgy:</i> felszólalás, kiselőadás, (ünnepi) beszéd, részvétel beszélgetésben, vitában. <i>Vizuális kultúra:</i> szöveg és kép kapcsolata a vizuális médiumokban. <i>Dráma és színház:</i> kifejező szövegmondás dramatikus játékokban. <i>Ének-zene:</i> beszédhang, énekhang, beszédtempó, ritmus.</p>
<i>Kulcsfogalmak/ fogalmak</i>	kiselőadás, köszöntő, vélemény, vita, érv, cáfolat, hozzászólás, felszólalás	

Tematikai egység/ Fejlesztési cél	Mondat a szövegben – egyszerű mondat részei, az alá- és mellérendelő szó szerkezetek, a szó-összetételek	Órakeret 12+20 óra
Előzetes tudás	Szótó, toldalék: képző, jel, rag, összetett szók; alapszófajok: ige, főnév, melléknév, számnév, határozószó, névmások, igenevek: főnévi, melléknévi, határozószói igenév. Mondatfajták típusai, használatuk.	
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai, feladatai, fejlesztései, ismeretei	<p>A nyelv szerkezetének, változó egységeinek megfigyeltetése mondat- és szövegépítő eljárásokkal. A mondatfajták közlési szándékának felismertetése a beszélt és írott nyelvben, alkalmazásuk a mindennapi kommunikációban.</p> <p>A mondat szó szerinti és pragmatikai jelentésének felismertetése, az elsődleges és másodlagos jelentés megkülönböztetése.</p> <p>A viszonyzószók és mondatszók funkcionális szerepének megismertetése.</p> <ul style="list-style-type: none"> ➤ <i>A szóalkotási módok megismertetése.</i> ➤ <i>A nyelv szerkezeti egységeinek és azok funkcióinak megismerése</i> ➤ <i>A nyelvi elemzőkészség fejlesztése</i> ➤ <i>A nyelv változásainak megfigyelése</i> ➤ <i>A helyesírási készség fejlesztése</i> ➤ <i>A mondatfajták azonosítása a közlési szándék szerint a beszélt és az írott nyelvben</i> ➤ <i>Egyszerű mondat típusainak felismerése, elemzése</i> ➤ <i>Az egyszerű mondat központosítása</i> ➤ <i>Az összetett szavak helyesírásának alapvető szabályai</i> ➤ <i>A mellérendelő és az alárendelő szó szerkezet fajtáinak megismerése, elemzése</i> ➤ <i>A mondatrészek megtanulása (alany, állítmány, tárgy, határozók [időhatározó, helyhatározó, részeshatározó, mód- és állapothatározó, ok-és célhatározó, eszköz- és társhatározó, állandó határozó]), jelző [minőségjelző, birtokos jelző, mennyiségjelző, értelmező]</i> ➤ <i>A szórend és a mondatjelentés kapcsolatának vizsgálata</i> ➤ <i>A szó elsődleges jelentésének, illetve a metaforikus jelentésnek elkülönítése, tudatos alkalmazása</i> ➤ <i>A főbb szóalkotási módok (szóösszetétel, szóképzés) ismerete</i> ➤ <i>Az összetett szavak alapvető helyesírási szabályainak elsajátítása</i> ➤ <i>Digitális és papíralapú iskolai helyesírási segédeszközök: szótárak és szabályzatok és helyesírási portálok önálló használata</i> 	

<i>Ismeretek/fejlesztési követelmények</i>	<i>Kapcsolódási pontok</i>
<p><u>Törzsanyag:</u> A mondat a szövegben, a mondatok csoportosítása. Az állítmány. Az alany. A tárgy. Határozók. Hely-, idő-, állapot- és módhatározó. Eszköz-, társ-, részes-, ok-, cél-és állandó határozó. A jelzők. Minőség-, mennyiség-, birtokos és értelmező jelző). A mellé- és alárendelő szó szerkezet. Az egyszerű mondat szerkezete. Az egyszerű mondat helyesírása. Szóképzés. Alárendelő szóösszetételek. Mellérendelő szóösszetételek. A szószerkezetípusok felépítésének megfigyelése, felismerésük és alkotásuk. A fő mondatrészek szerepének és mondatbeli viszonyainak, a hozzájuk kapcsolódó vonzatok jellemzőinek tanulmányozása. Fő mondatrészek szerepe, funkciója és fajtái, mondatbeli viszonyaik, vonzatok. A szóösszetételek típusai, jelentésük változása, helyesírási szabályai. A szóösszetétel, a szóképzés és a jelentés összefüggésének elemzése szépirodalmi és nem irodalmi szövegekben; szógyűjtés és játékos szóalkotás-képzéssel, összetétellel. Szóösszetétel, alapszó, képzett szó, szókapcsolat megkülönböztetése.</p> <p><u>Ajánlott anyag:</u> A mondatrészek és stilisztikai szerepük: nominális és verbális stílus. Vonzatok és mondat szerkezetek. A vonzatok vizsgálata a tanult idegen nyelvben, összevetése a magyar nyelv sajátosságaival. A szószerkezetek jelentéstömörítő szerepe, különös tekintettel az állandósult szókapcsolatokra. A szóösszetételek jelentéstömörítő szerepe, különös tekintettel az állandósult szókapcsolatokra.</p>	<p><i>Vizuális kultúra:</i> vizuális kommunikáció, a vizuális közlések felépítése.</p> <p><i>Idegen nyelvek:</i> a tanult idegen nyelv szóalkotása.</p> <p><i>Digitális kultúra:</i> a digitális segédeszközök: szótárak, szabályzatok használata</p>
<p><i>Kulcsfogalmak/ fogalmak</i></p>	<p>egyszerű szó, összetett szó, mondatrészek, szószerkezetek (alárendelő: alanyos, tárgyias, határozós, jelzős; mellérendelő: kapcsolatos, ellentétes, választó, magyarázó, következtető); szóösszetétel, szóképzés, szórend</p>

Tematikai egység/ Fejlesztési cél	Könyvtárhasználat	Órakeret 1+2 óra
Előzetes tudás	A Magyar helyesírási szótár használata tanári segítséggel. Betűrend ismerete. Viselkedés kultúra a könyvtárban, kölcsönzés folyamata.	
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai, feladatai, ismeretei	<ul style="list-style-type: none"> ➤ Az önfejlesztés igényének kialakítása a tanulóknban. . ➤ Kiemelt feladat a tanulók segítése a tanulás tanulásában. ➤ A könyvtárak típusaival és jellemzőivel való ismerkedés ➤ Megadott szempontok alapján önálló gyűjtőmunka végzése a könyvtárban és digitális felületeken ➤ A szövegek sajátosságainak megfigyeltetése, főbb fajtáinak tudatosítása: lineáris és nem lineáris, hagyományos és digitális szövege. ➤ Digitális és/vagy nyomtatott szótárak használata ➤ Az információ-keresés, –gyűjtés alapvető technikáinak gyakorlása ➤ Képzőművészeti gyűjtemények megismerése vezetéssel ➤ Részvétel múzeumpedagógiai és könyvtárismereti foglalkozáson, és az azt előkészítő osztálytermi órán ➤ Megadott szempontok alapján reflexió megfogalmazása a múzeumban, színházban, könyvtárban szerzett tapasztalatokról 	
<i>Ismeretek/fejlesztési követelmények</i>	<i>Kapcsolódási pontok</i>	
<p><u>Törzsanyag:</u> A hagyományos és digitális könyv- és könyvtárhasználat. Sajtótermékek jellemző jegyei különös tekintettel a digitális sajtótermékekre</p> <p><u>Ajánlott anyag:</u> könyvtárak, múzeumok, kiállítások felkeresése, megtekintése – múzeumpedagógia.</p>	<p><i>Történelem:</i> Forrásfeldolgozás <i>Digitális kultúra:</i> Forráskeresés <i>Etika:</i> Házirend betartása a múzeumban, könyvtárban, kiállításon, biztonságos internethasználat</p>	
<i>Kulcsfogalmak/ fogalmak</i>	szöveg, hagyományos szöveg, digitális szöveg, lineáris szöveg, nem lineáris szöveg, hivatkozások, forrásmegjelölések	

Tematikai egység/ Fejlesztési cél	Készülünk a felvételire!	Órakeret 2+10 óra
Előzetes tudás	Az eddig tanult ismertek, készségek.	
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai, feladatai, fejlesztései, ismeretei	<ul style="list-style-type: none"> ➤ A tanult hangtani, alaktani ismeretek megfigyeltetése és felismerése a szavakban ➤ A szófajok és mondatfajták megfigyeltetése és felismerése a szövegben ➤ A szókincs fejlesztése ➤ Az állandósult szókapcsolatok, a szólások, a közmondások, a szállóigék értelmezése ➤ A szóbeli és írásbeli fogalmazási készség fejlesztése ➤ Az olvasmány-feldolgozási stratégiák gyakoroltatása ➤ Reflektálás a szöveg tartalmára ➤ A szöveghű, értő szövegolvasás gyakoroltatása ➤ A hagyományos és a digitális írás fejlesztése ➤ Kreatív írásgyakorlatok alkalmazása ➤ A helyesírási készség fejlesztése ➤ A mérlegelő gondolkodás fejlesztése ➤ A megtanult szövegtípusok jellemzőinek felismerése és alkalmazása ➤ Helyesírási, nyelvhelyességi szabályoknak és a szövegtípusoknak megfelelő hagyományos és digitális szövegszerkesztési szabályok átisméltése ➤ 	
<i>Ismeretek/fejlesztési követelmények</i>	<i>Kapcsolódási pontok</i>	
<p><u>Törzsanyag:</u> Lásd a korábbi témaköröket</p> <p><u>Ajánlott anyag:</u> Lásd a korábbi témaköröket</p>	<p><i>Minden tantárgy:</i> felszólalás, kiselőadás, (ünnepi) beszéd, részvétel beszélgetésben, vitában. Saját nézőpont megvédése</p> <p><i>Vizuális kultúra:</i> szöveg és kép kapcsolata a vizuális médiumokban.</p> <p><i>Dráma és színház:</i> kifejező szövegmondás dramatikus játékban.</p> <p><i>Ének-zene:</i> beszédhang, énekhang, beszédtempó, ritmus.</p> <p><i>Etika:</i> Felelősségvállalás döntéseinkért</p>	
Kulcsfogalmak/ fogalmak	Az eddig tanult fogalmak átisméltése. Lásd fenn!	

Tematikai egység/ Fejlesztési cél	Szövegértés és szövegalkotás a gyakorlatban	Órakeret 2+8 óra
Előzetes tudás	A tanult szövegértési, szöveg-feldolgozási stratégiák (átfutás, jóslás, előzetes tudás aktiválása, szintézis, szelektív olvasás stb.) alkalmazása különféle megjelenésű és típusú szövegeken. A saját szövegértési hiba felismerése, korrigálása.	
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai, feladatai, ismeretei	<p>Szövegfeldolgozási módok, adatkeresési technikák, olvasási formák (intenzív és extenzív olvasás) megismertetése. A kifejező szövegtolmácsolás képességének fejlesztése. A tanulási képesség fejlesztése: adatkeresési technikák, információkezelési módok megismertetése, gyakorlati alkalmazása nyomtatott és elektronikus szövegekben. Kritikai gondolkodás fejlesztése: az elektronikus, internetes információforrások kezelése a megbízhatóság, hitelesség szempontjából. A tömegkommunikációs szövegekben rejlő manipulációk felismerésének képességének fejlesztése.</p> <p>A webes felületek nem lineáris szövegeinek olvasási sajátosságainak felismertetése, a nehézségek tudatosítása.</p> <ul style="list-style-type: none"> ➤ Különféle megjelenésű és típusú szövegek megértése és alkotása ➤ A szövegtípusok műfaji, retorikai és stilisztikai jellemzőinek megismerése, áttekintése 	
<i>Ismeretek/fejlesztési követelmények</i>		<i>Kapcsolódási pontok</i>
<p>A megismert szövegfeldolgozási módok gyakorlása, újabb technikák, olvasási formák megismerése (intenzív és extenzív olvasás), azok gyakorlatban történő alkalmazása.</p> <p>A szöveg érzelmi-gondolati tartalmát kifejező olvasás. Az olvasott szöveg tartalmának és az azt kiegészítő képek, ábrák összefüggéseinek felfedése, értelmezése.</p> <p>Az internetes adatkeresés, szövegkérők, az intertextualitás kezelése, a különböző forrásokból származó adatok megbízhatóságának és használhatóságának kérdése.</p> <p>A különböző forrásból származó információk megadott szempontok szerint való összehasonlítása, kritikai következtetés levonása.</p> <p>Ismeretterjesztő szövegek jellemzői és feldolgozási technikái.</p> <p>Elektronikus és nyomtatott szótárhasználat.</p> <p>Adatkeresés technikái (szelektív olvasás, átfutás).</p>		<p><i>Minden tantárgy:</i> az egyes tantárgyakban olvasott szövegek feldolgozásának tantárgyi sajátosságai</p> <p><i>Digitális kultúra:</i> keresési ismeretek alkalmazása</p> <p><i>Vizuális kultúra:</i> ábrák, képek, illusztrációk értelmezése</p>
Kulcsfogalmak/ fogalmak	adatkeresés, elbeszélés, leírás, jellemzés, érvelés, cáfolat	

Tematikai egység/ Fejlesztési cél	Ismétlés, felmérés	Órakeret 7 óra
Előzetes tudás	5-6. évfolyamon tanult anyanyelvi ismeretek szolgálnak alapul.	
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai, feladatai, ismeretei:	<ul style="list-style-type: none"> ➤ Tanult ismeretek elmélyítése, megszilárdítása, hatékony alkalmazása. ➤ Időbeosztás, feladatértés fejlesztése, tanulási stratégiák előhívása. 	
<i>Ismeretek</i>	<i>Követelmények</i>	
Művekhez kapcsolódó szövegalkotási, szövegértési feladatok. Az 5-7. évfolyam során elsajátított készségek, ismeretek hatékony alkalmazása.	<ul style="list-style-type: none"> ➤ A tanuló képes szövegalkotási készség szintjének folyamatos fejlesztésére, hibáinak javítására; ➤ A tanuló képes felmérés során ismereteit előhívni, hatékonyan alkalmazni ➤ A tanuló képes az elsajátított tanulási technikákkal ismereteit rendszerezni ➤ A tanuló képes segítséggel vagy önállóan a tantárgyközi összefüggések észrevételére ➤ A tanuló feladatértése és feladatvállalása megfelelő, képes az önálló munkavégzésre, időbeosztása hatékony ➤ A tanuló képességei alapján a kritikai gondolkodás elsajátítására képes. 	
<i>Kulcsfogalmak/ fogalmak</i>	Az 5-7. évfolyam során tanult, elsajátított fogalmak.	

Tematikai egység/ Fejlesztési cél	Öko projekt		Órakeret 2 óra
Előzetes tudás	Adatgyűjtés, jegyzet- és vázlatkészítés különböző technikákkal. Megadott témához, problémához való célzott anyaggyűjtés (pl. adatok, példák, érvek) a könyvtár nyomtatott és elektronikus eszközeinek és forrásainak felhasználásával. A tanult műfajokban történő önálló szövegalkotás. A fogalmazás folyamatközpontúságának alkalmazása. Környezetvédelem, fenntarthatóság fontossága.		
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai, feladatai, ismeretei	<ul style="list-style-type: none"> ➤ Tisztelje, becsülje környezete természeti kincseit. ➤ Egyetemes emberi és társadalmi, környezeti értékek elsajátítására, integrálására. ➤ A társas kultúrában való részvételhez szükséges írástechnikai kompetenciák fejlesztése. 		
<i>Ismeretek/fejlesztési követelmények</i>		<i>Kapcsolódási pontok</i>	
<p>Környezettudatos felelős magatartás kialakítása, elmélyítése gyakorlati tevékenységeken keresztül.</p> <p>A kommunikációs céloknak megfelelő papíralapú és elektronikus szövegek írása. Forrásjegyzék önálló elkészítése, az idézés pontos jelölése.</p> <p>A tanulást segítő papíralapú és számítógépes jegyzetelés gyakorlása, törekvés a legoptimálisabb egyéni forma kialakítására.</p>		<p><i>Digitális kultúra:</i> a szövegszerkesztő programok lehetőségei.</p> <p><i>Vizuális kultúra:</i> tipográfia ismeretek.</p> <p><i>Hon és népismeret:</i> Közvetlen lakókörnyezet szokásainak, hagyományainak ismerete</p> <p><i>Természettudományok:</i> fenntarthatóság és környezetvédelem szerepe</p>	
<i>Kulcsfogalmak/ fogalmak</i>	fenntarthatóság, környezetvédelem, ökológiai lábnyom		

Irodalom 7.

Témakörök	Kerettantervi óraszám	Helyi tanterv óraszám
I. Korok és portrék	50	50 + 13
A középkor	3	3 + 1
Reneszánsz, humanizmus, reformáció	11	11 + 4
Irodalmunk a 17–18. században	4	4
Klasszicizmus és romantika	32	32 + 8
II. Magyar vagy világirodalmi ifjúsági regény	4	4
III. Ismétlés, felmérés	-	4
IV. Öko projekt	-	1
Összesen:	54	54 + 18 = 72

Tematikai egység/ Fejlesztési cél	A középkor		Órakeret 3+1 óra
Előzetes tudás	Epikai műnem. Mese, monda, mitológiai történet, bibliai elbeszélés. Cselekmény, idő, helyszínek, fordulat, szereplő; szerkezet; elbeszélés, párbeszéd, leírás; magatartásformák értékelése; vélemény megosztása.		
A tematikai egység nevelési- fejlesztési céljai, feladatai, ismeretei	Az érzelmi tartalmak felismerésének (pl. indulatok, szeretet, együttérzés, segítőkészség, félelem, bizalom, hála), az erkölcsi választások értelmezésének és véleményezésének, az ítélőképességnek fejlesztése. Az irodalmi élmény befogadásának és megosztásának fejlesztése. A formaérzék, a szókincs mellett az érzelmek kifejezésének képessége, valamint a mások helyzetébe történő beleélés, az empátia fejlesztése. <ul style="list-style-type: none"> ➤ Irodalmi szövegek olvasása, értelmezése ➤ Az európai kultúra kialakulásának megismerése 		
<i>Ismeretek</i>	<i>Követelmények</i>	<i>Kapcsolódási pontok</i>	
<u>Törzsanyag:</u> István király intelmei Imre herceghez (részletek) <u>Ajánlott anyag:</u> Jókai Mór: A magyar nemzet története regényes rajzokban (részletek: Árpád, Szent László)	A tanuló az alkotásokban <ul style="list-style-type: none"> – azonosítja, elemzi az idő- és térviszonyokat; – érzékeli az elbeszélés és a történet időrendje közötti eltérést; – azonosítja az előreutalásokat, késleltetéseket; – felismeri az elbeszélői nézőpontot, beszédhelyzetet; – műelemzések nyomán rögzíti az egyes műfajok sajátosságait; – azonosítja az irodalom nagy témáit, pl. család, iskola, gyerekek és felnőttek, próbatételek; – képes az irodalmi élmény megosztására; 	<i>Etika:</i> nemzedékek, család, felnőttek, gyerekek kapcsolatai. <i>Dráma és színház:</i> érzelmi tartalmak kifejezése drámajátékban, szerepjátékban. <i>Történelem:</i> Árpádházi királyok	

	<ul style="list-style-type: none"> – képes érzelmi tartalmak felismerésére, erkölcsi választások értelmezésére és véleményezésére, pl. indulatok, szeretet, együttérzés, segítőkészség, félelem, bizalom, hála; 	
<i>Kulcsfogalmak/fogalmak</i>	középkor, román stílus, gótika, egyházi kultúra, lovagi kultúra, lovagi erények, trubadúrok, intelem (parainesis), kódex, iniciálé, miniatűr	

Tematikai egység/ Fejlesztési cél	Reneszánsz, humanizmus, reformáció		Órakeret 11+4 óra
Előzetes tudás	Lírai műnem jellemzői érzelmek, témák, motívumok, alakzatok.. Epikai művek jellemzői: szerkezet, idő- és térvizonyok, cselekmény, fordulat, epizód, kitérő, késleltetés, előreutalás; szereplők rendszere; magatartásformák értékelése; vélemény megosztása.		
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai, feladatai, ismeretei	<p>Annak felismerése és tudatosítása, hogy az elemző-értelmező olvasás elmélyíti az élmény- és tapasztalat-szerzést, hogy az irodalomolvasás érzelmi, gondolati, erkölcsi, esztétikai élmények forrása. Epikai és lírai alkotások elemző, értelmező képességének fejlesztése.</p> <p>A műelemzések alapján műfaji, poétikai, tematikai, erkölcsi következtetések megfogalmazásának képessége. Az irodalmi élmény megosztása, önálló olvasmányválasztás indoklása, olvasmányainak ajánlása.</p> <ul style="list-style-type: none"> ➤ <i>A korszakban keletkezett irodalmi szövegek olvasása, értelmezése</i> ➤ <i>A reneszánsz világkép értelmezés</i> ➤ <i>A reformáció és az anyanyelvi kultúra összefüggésének felismerése</i> ➤ <i>A reneszánsz irodalom alkotóinak, műfajainak, jellegzetes motívumainak megismerése</i> ➤ <i>A reneszánsz drámváltozatok elkülönítése</i> ➤ <i>Egy adott mű különböző művészeti ágakban és médiumokban megjelenő adaptációjának összehasonlítása</i> 		
Ismeretek	Követelmények	Kapcsolódási pontok	
<p>Törzsanyag: Mesék Mátyás királyról: Hogyan került holló Mátyás király címerébe? (Kóka Rozália gyűjtése alapján) Janus Pannonius: Pannonia dicsérete Balassi Bálint: Egy katonaének Balassi Bálint: Hogy Juliára találja, így köszöne néki A reneszánsz dráma Shakespeare: Szentivánéji álom vagy Rómeó és Júlia vagy Molière: Képzelt beteg</p>	<p>A tanuló az alkotásokban:</p> <ul style="list-style-type: none"> – azonosítja, elemzi az idő- és térvizonyokat; – érzékeli az elbeszélés és a történet időrendje közötti eltérést; – a műelemzés nyomán rögzíti a műfaji sajátosságokat; – azonosítja az irodalom nagy – képes érzelmi tartalmak felismerésére, erkölcsi választások értelmezésére és véleményezésére, pl. indulatok, szeretet, együttérzés, segítőkészség, félelem, bizalom, hála; 	<p><i>Digitális kultúra:</i> források önálló feltárása és felhasználása.</p> <p><i>Természettudományok:</i> az olvasott művek topológiája.</p> <p><i>Etika:</i> erkölcsi dilemmák.</p> <p>Történelem: reformáció, reneszánsz, humanizmus</p> <p><i>Dráma és színház:</i> drámai és színházi műfajok megismerése</p>	

<p><u>Ajánlott anyag:</u> Mátyás királyá koronázása; Mesék Mátyás királyról: A kolozsvári bíró Janus Pannonius: Egy dunántúli mandulafáról Bornemisza Péter: Siralmas énnékem Tinódi Lantos Sebestyén: Eger várviadaljáról való ének (részletek) Balassi Bálint: Borivóknak való Balassi Bálint: Adj már csendességet</p>	<ul style="list-style-type: none"> – memoriterek (prózaepikai szövegrészletek) előadására. – megismeri a drámai műnem legfontosabb jellemzőit, a komédia műfaját közös és önálló olvasással, feldolgozással, műelemzéssel; – képes az epikai és a drámai történetmegjelenítés közötti hasonlóságok és eltérések azonosítására; – a drámai szerkezet, drámai jellem és nyelv néhány jellemzőjének felismerésére; – a komikum mint műfajformáló minőség felismerésére, formáinak megkülönböztetésére; – a komikum mint műfajformáló minőség felismerésére, formáinak megkülönböztetésére; – egy jellemtípus azonosítására; – képes szituációk és instrukciók értelmezésére, esetleg megjelenítésére – alkalmas részlet megtanulására, esetleg jelenet előadására az olvasott drámai műből, valamint egy látott jelenet (színházi előadás vagy felvétel) értelmezésére. 	
<p><i>Kulcsfogalmak/ fogalmak</i></p>	<p>reneszánsz, humanizmus, reformáció, könyvnyomtatás, vitézi élet, életkép, dal, epigramma, dráma, vígjáték (komédia)</p>	

Tematikai egység/ Fejlesztési cél	Irodalmunk a 17-18. században		Órakeret 4 óra
Előzetes tudás	5-6 évfolyamon tanult ismeretek: levél, dal, krónikák. Lírai és epikai műnem jellemzői.		
A tematikai egység nevelési- fejlesztési céljai, feladatai, ismeretei	<p>Szövegértési és szövegelemző képességek fejlesztése: alakzatok, képek azonosítása, a jelentésteremtő szerep elemzése, a kompozíció meghatározó elemeinek értelmezése, érzelmi tartalmak megértése. Szövegelemzések, értelmezések sok szempontú megközelítésben. A szöveghű, kifejező szövegmondás fejlesztése.</p> <ul style="list-style-type: none"> ➤ <i>A korszakban keletkezett irodalmi szövegek olvasása, értelmezése</i> ➤ <i>A nemzeti hagyományunk szempontjából szimbolikus irodalmi szövegeink megismerése</i> ➤ <i>A barokk jellegzetes műfajainak és stílusjegyeinek megismerése</i> ➤ <i>A hazaszeretet megjelenése a korszak művészetében</i> 		
<i>Ismeretek</i>	<i>Követelmények</i>	<i>Kapcsolódási pontok</i>	
<p><u>Törzsanyag:</u> Zrínyi Miklós: Szigeti veszedelem (részletek: I./1-21.versszak) Mikes Kelemen: Törökországi levelek (részletek)</p> <p><u>Ajánlott anyag:</u> Rákóczi-nóta, Buga Jakab éneke, Zöld erdő harmatát Lévay József: Mikes Jókai Mór: A magyar nemzet története regényes rajzokban (részletek: Rákóczy menekülése a börtönből)</p>	<p>A tanuló</p> <ul style="list-style-type: none"> – felismeri az alapvető lírai és epikai műfajok sajátosságait különböző korok alkotóinak művei alapján – azonosítja a művek tematikáját, meghatározó motívumait; felfedez műfaji és tematikus-motivikus kapcsolatokat; – azonosítja a zenei és ritmikai eszközök típusait, felismeri funkciójukat, hangulati hatásukat – azonosít képeket, alakzatokat, szókincsbeli és mondatnyi jellegzetességeket, a lexika jelentésteremtő szerepét megérti a lírai szövegekben; – megismeri a kompozíció meghatározó elemeit (pl. tematikus szerkezet, tér- és időszerkezet, logikai szerkezet, beszédhelyzet és változása); – felismer érzelmi tartalmakat 	<p><i>Ének-zene:</i> ritmusok, ritmusfajták azonosítása, kurucdalok</p> <p><i>Vizuális kultúra:</i> a kompozíció szerepe a festészetben, építészetben.</p> <p><i>Történelem:</i> kuruc kor</p>	
<i>Kulcsfogalmak/ fogalmak</i>	kuruc kor, toborzódal, bujdosóének, siratóének, levél, emlékirat		

Tematikai egység/ Fejlesztési cél	Klasszicizmus és romantika		Órakeret 32+8 óra
Előzetes tudás	Petőfi Sándor néhány műve. Jellemző műfajok a 19. sz. első feléből.		
A tematikai egység nevelési- fejlesztési céljai, feladatai, ismeretei	<p>Az irodalmi művek megismerése során a múlt értékes törekvéseinek megbecsülése, azonosulás a máig ható értékekkel. A nemzeti jelképpé vált alpművek megismerése (Kölcsey: <i>Himnusz</i>; Vörösmarty: <i>Szózat</i>; Petőfi: <i>Nemzeti dal stb.</i>). Ismerkedés egy korstílussal, korstílus és mű/vek összefüggéseivel. Romantikus jegyek, vonások azonosítása, megnevezése, művészeti kapcsolódások feltárása. Rendszerezett ismeretek megszerzése a reformkori irodalmi élet főbb szereplőiről, fórumairól, a korszak kiemelkedő jelentőségének megértése. Képesség az önálló ismeretszerzésre, digitális források használatával.</p> <ul style="list-style-type: none"> ➤ <i>A nemzeti identitást meghatározó lírai szövegek olvasása, megértése, megbeszélése</i> ➤ <i>A felvilágosodás és a romantika korának művelődéstörténeti és irodalmi programjának megismerése</i> ➤ <i>Az irodalmi szövegekben megfogalmazott közösségi és egyéni erkölcsi dilemmák felismerése, megvitatása</i> ➤ <i>Lírai szövegek poétikai – retorikai - stilisztikai elemzése</i> ➤ <i>Alapvető lírapoétikai szakterminusok bevezetése (lírai én, lírai én pozíciói; hangulati líra, gondolati líra, közösségi líra; helyzetdal, életkép, megszólító vers)</i> ➤ <i>Alapvető hangulatok, beszélői attitűdök, modalitások felismerése: pl. vidám, könnyed, humoros, ironikus, emelkedett, fennkölt, meghitt, idilli</i> ➤ <i>Néhány alapvető lírai műfaj jellemző darabjának megismerése (pl.: dal, himnusz, epigramma, óda)</i> ➤ <i>Alapvető szóképek felismerése: hasonlat, megszemélyesítés, metafora</i> ➤ <i>A novella és a regény műfaji sajátosságai felismerése</i> ➤ <i>Novellákat és regények különböző szempontok szerinti (téma, műfaj, nyelvi kifejezőeszközök) értelmezése</i> ➤ <i>A kisepikai és a nagyepikai alkotások különbségeinek felismerése (cselekmény, szereplők, helyszínek, tematikus fókusz, stb.)</i> 		
Ismeretek	Követelmények	Kapcsolódási pontok	
<p>Törzsanyag: Csokonai Vitéz Mihály: A Reményhez Berzsenyi Dániel: Levéltöredék barátnémhoz Kölcsey Ferenc: Huszt Kölcsey Ferenc: Emléklapra Kölcsey Ferenc: Himnusz Kölcsey Ferenc: Parainesis (részletek) Vörösmarty Mihály: Szózat</p>	<p>A tanuló</p> <ul style="list-style-type: none"> – ismerkedik egy korstílussal, a korstílus és egy-egy mű közötti összefüggéssel; – ismerkedik a korszak irodalmi életével (pl. folyóiratok, színházi élet, irodalmi kapcsolatok); – megismeri a korszakolás nehézségeit; a romantika hátterét, esztétikai elveit, törekvéseit, ábrázó- 	<p><i>Vizuális kultúra:</i> romantikus , klasszicista festmények, épületek, viseletek.</p> <p><i>Ének-zene:</i> romantika korszaka</p> <p><i>Digitális kultúra:</i> önálló ismeretszerzés, a források azonosítása.</p>	

<p>Vörösmarty Mihály: Ábránd Petőfi Sándor: Szabadság, szerelem Petőfi Sándor: Nemzeti dal Petőfi Sándor: Szeptember végén Arany János: A fülemile Arany János: A tölgyek alatt vagy Epilógus Jókai: A huszti beteglátogatók Jókai Mór: A nagyenyedi két fűzfa Mikszáth Kálmán: A néhai bárány Mikszáth Kálmán: Szent Péter esernyője vagy A két koldusdiák Nagyepikai alkotás (regényelemzés) - sok szempontú megközelítés, Tér- és időviszonyok, cselekmény, szerkezet. Hősök, magatartásformák, erkölcsi választások – a szereplők jellemzése (egyéni állásfoglalással). Regényműfaji változat (pl. heroikus regény, irányregény, utópia stb.). A romantika megjelenési formái (pl. szerkezet, cselekményfordulatok, jellemek, hangnem, előadásmód). Elemzések, értelmezések és kreatív írások.</p> <p><u>Ajánlott anyag:</u> Petőfi Sándor: Csokonai Áprily Lajos: Séta Debrecenben Csokonai Vitéz Mihály: Szegény Zsuzsi a táborozáskor Bercsenyi Dániel: A magyarokhoz (I.) Lengyel Dénes: Kossuth Lajos öröksége (történetek Széchenyi Istvánról: Az Akadémia alapítása; A hídvám) Lengyel Dénes: Kossuth Lajos öröksége (történetek Kossuth Lajosról: A sorsfordító kabát) Kossuth-nóta Jókai Mór: A magyar nemzet története regényes</p>	<p>lasmódját, hangnemeit; a stílus formajegyeit;</p> <ul style="list-style-type: none"> – ismerkedik romantika és népiesség, romantika és reformkor összefüggésével; – jellemző műveken felismeri a legjellemzőbb romantikus jegyeket, vonásokat; – felismer zenei és képzőművészeti vonatkozásokat, kapcsolódásokat; – az önálló ismeretszerzés többféle módszerével (pl. internet, elektronikus könyvtár) is gyűjt információkat. 	
---	---	--

<p>rajzokban (Kossuth Lajos – részlet) Vörösmarty Mihály: Petike Petőfi Sándor: Egy gondolat bánt engemet Petőfi Sándor: Reszket a bokor, mert... Petőfi és Arany levelezése – részletek Arany János: V. László Arany János: Szondi két apródja Irodalom és film kapcsolata Jókai Mór: A kőszívű ember fiai Mikszáth Kálmán: A Balóthy-domínium Mikszáth Kálmán: A beszélő köntös</p>		
<p><i>Kulcsfogalmak/ fogalmak</i></p>	<p>romantika; közösségi emlékezet, önazonosság; szállóige, szónoklat, humor, óda, elégia, dal, himnusz, epigramma, kispika, anekdota, novella, elbeszélés</p>	

Tematikai egység/ Fejlesztési cél	Magyar vagy világirodalmi ifjúsági regény		Órakeret 4 óra
Előzetes tudás	Regényelemzések (házi és egyéni olvasmányok). A romantikus korstílus. Nagyepikai művek jellemzői: szerkezet, idő- és térviszonyok, cselekmény, fordulat, epizód, kitérő, késleltetés, előreutalás; szereplők rendszere; magatartásformák értékelése; vélemény megosztása.		
A tematikai egység nevelési- fejlesztési céljai, feladatai, ismeretei	<p>Fogékonyság a tematikai és erkölcsi megközelítésre, értékek azonosítására, megvitatására, a szereplők erkölcsi dilemmáinak, döntéseinek mérlegelésére.</p> <p>Komplex képességfejlesztés: egy Jókai-regény sok szempontú megközelítése, elemzése (pl. idő- és térviszonyok).</p> <ul style="list-style-type: none"> ➤ <i>Otthoni olvasás és közös órai szövegfeldolgozás: nagyobb szövegegység áttekintő megértése és egyes szövegrészek részletes megfigyelése</i> ➤ <i>A cselekményben megjelenő élethelyzetek, konfliktusok azonosítása, véleményalkotás</i> ➤ <i>A cselekmény ismertetése az elbeszélés időkezelésének megfigyelésével (pl. egyenes vagy fordított időrend, késleltetés, összefoglalás, időbeli ugrások, stb.)</i> ➤ <i>Az elbeszélte világ főbb jellemzőinek összefoglalása (pl. realista, romantikus, varázslatos, egy- vagy többszintű világ)</i> 		
<i>Ismeretek</i>	<i>Követelmények</i>	<i>Kapcsolódási pontok</i>	
<p>Regényelemzés- sok szempontú megközelítés.</p> <p>Tér- és időviszonyok, cselekmény, szerkezet.</p> <p>Hősök, magatartásformák, erkölcsi választások – a szereplők jellemzése (egyéni állásfoglalással).</p> <p>Regényműfaji változat (pl. heroikus regény, irányregény, utópia stb.).</p> <p>A romantika megjelenési formái (pl. szerkezet, cselekményfordulatok, jellemek, hangnem, előadásmód).</p> <p>Elemzések, értelmezések és kreatív írások.</p>	<p>A tanuló a választott regényben</p> <ul style="list-style-type: none"> – azonosítja, elemzi az idő- és térviszonyokat, az előreutalásokat, késleltetéseket, epizódokat; a szereplők kapcsolatait, a cselekmény elemeit; – felismeri az elbeszélői nézőpontot, beszédhelyzetet; – műelemzés nyomán rögzíti a műfaji sajátosságokat és romantikus epika jellemzőit; – azonosítja a műben megjelenő tematikát (pl. család, szerelem, hősiesség, hazafiság, önfeláldozás); – képes a szereplők jellemzésére, tetteik minősítésére. 	<p><i>Történelem:</i> a történelmi regény eseményei és a történelem.</p> <p><i>Természettudományok:</i> az olvasott regény topológiája.</p>	

<p><u>Törzsanyag:</u> Jules Verne: Kétévi vakáció vagy Tonke Dragt: Levél a királynak vagy Mándy Iván: Az enyedi diák vagy Csukás István: Vakáció a halott utcában</p>	<p>sére; erkölcsi választások értelmezésére és véleményezésére;</p> <ul style="list-style-type: none"> – alkalmas a megjelenített értékek, erkölcsi kérdések, motivációk, magatartásformák felismerése, értelmezésére; – alkalmas az irodalmi élmény megosztására; beszámoló, ajánlás készítésére, különféle vélemények összevetésére; – képes memoriterek (prózaepikai szövegrészletek) előadására; – képes annak felismerésére és tudatosítására, hogy az elemző - értelmező olvasás elmélyíti az élmény- és tapasztalatszerzést. 	
<p><i>Kulcsfogalmak/ fogalmak</i></p>	<p>történet és elbeszélés, előre- és visszautalás, késleltetés, epizód, jelenet, leírás, kihagyás</p>	

Tematikai egység/ Fejlesztési cél		Ismétlés, felmérés	Órakeret 4 óra
Előzetes tudás		5-6. évfolyamon tanult anyanyelvi ismeretek szolgálnak alapul.	
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai, feladatai, ismeretei		<ul style="list-style-type: none"> ➤ Tanult ismeretek elmélyítése, megszilárdítása, hatékony alkalmazása. ➤ Időbeosztás, feladatértés fejlesztése, tanulási stratégiák előhívása. 	
<i>Ismeretek</i>		<i>Követelmények</i>	
Irodalmi művekhez kapcsolódó szövegalkotási, szövegértési feladatok. Az 5-7. évfolyam során elsajátított készségek, ismeretek hatékony alkalmazása.		<p>A tanuló képes</p> <ul style="list-style-type: none"> – szövegalkotási készség szintjének folyamatos fejlesztésére, hibáinak javítására; – felmérés során ismereteit előhívja, hatékonyan alkalmazza – az elsajátított tanulási technikákkal ismeretét rendszerezni – segítséggel vagy önállóan a tantárgyközi összefüggések észrevételére – A tanuló feladatértése és feladatvállalása megfelelő, képes az önálló munkavégzésre, időbeosztása hatékony – képességei alapján a kritikai gondolkodás elsajátítására 	
<i>Kulcsfogalmak/ fogalmak</i>	Az 5-7. évfolyam során tanult, elsajátított fogalmak.		

Tematikai egység/ Fejlesztési cél	Öko projekt		Órakeret 1 óra
Előzetes tudás	Adatgyűjtés, jegyzet- és vázlatkészítés különböző technikákkal. Megadott témához, problémához való célzott anyaggyűjtés (pl. adatok, példák, érvek) a könyvtár nyomtatott és elektronikus eszközeinek és forrásainak felhasználásával. A tanult műfajokban történő önálló szövegalkotás. A fogalmazás folyamatközpontúságának alkalmazása. Környezetvédelem, fenntarthatóság fontossága.		
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai, feladatai, ismeretei	<ul style="list-style-type: none"> ➤ Tisztelje, becsülje környezete természeti kincseit. ➤ Egyetemes emberi és társadalmi, környezeti értékek elsajátítására, integrálására. ➤ A társas kultúrában való részvételhez szükséges írástechnikai kompetenciák fejlesztése. 		
<i>Ismeretek/fejlesztési követelmények</i>		<i>Kapcsolódási pontok</i>	
<p>Környezettudatos felelős magatartás kialakítása, elmélyítése gyakorlati tevékenységeken keresztül.</p> <p>A kommunikációs céloknak megfelelő papíralapú és elektronikus szövegek írása. Forrásjegyzék önálló elkészítése, az idézés pontos jelölése.</p> <p>A tanulást segítő papíralapú és számítógépes jegyzetelés gyakorlása, törekvés a legoptimálisabb egyéni forma kialakítására.</p>		<p><i>Informatika:</i> a szövegszerkesztő programok lehetőségei.</p> <p><i>Vizuális kultúra:</i> tipográfia ismeretek.</p> <p><i>Hon és népismeret:</i> Közvetlen lakókörnyezet szokásainak, hagyományainak ismerete</p> <p><i>Természettudományok:</i> fenntarthatóság és környezetvédelem szerepe</p>	
<i>Kulcsfogalmak/ fogalmak</i>	fenntarthatóság, környezetvédelem, ökológiai lábnyom		

KÖTELEZŐ OLVASMÁNYOK:

- Mikszáth Kálmán: Szent Péter esernyője
- Jókai Mór: A nagyenyedi két fűzfa
- Mikszáth Kálmán: A néhai bárány

MEMORITEREK:

- Csokonai Vitéz Mihály: A Reményhez
- Kölcsey Ferenc: Himnusz – teljes szöveg
- Kölcsey Ferenc: Huszt
- Kölcsey Ferenc: Emléklapra
- Vörösmarty Mihály: Szózat – teljes szöveg
- Petőfi Sándor: Nemzeti dal
- Petőfi Sándor: Szabadság, szerelem
- Petőfi Sándor: Szeptember végén

A FEJLESZTÉS MINIMUMKÖVETELMÉNYEI 7. ÉVFOLYAMON

Beszédművelés, szóbeli szövegek alkotása és megértése

A tanuló eligazodik a mindennapi páros és csoportos kommunikációs helyzetekben. Figyeli és tudja értelmezni partnerei kommunikációs szándékát, nem nyelvi jeleit. Törekszik az egyszerű, érthető, hatékony közlésre. Képes mások rövidebb szóbeli üzeneteit megérteni, összefoglalni és írásban, szóban továbbadni.

Az írott szöveg megértése és alkotása

A tanuló képes egy kb. 300-350 szavas írott (szépirodalmi, dokumentum- és ismeretterjesztő) szöveg globális (átfogó) megértésére, a szöveg szó szerinti jelentésén túli üzenet értelmezésére, a szövegből információk visszakeresésére. Képes az olvasott szöveg tartalmával kapcsolatos saját véleményét szóban és írásban megfogalmazni, indokolni.

A tanulási képesség fejlesztése

A tanuló képes a különféle írott és elektronikus információhordozókból az anyaggyűjtés során adatokat gyűjteni, jegyzetet és vázlatot készíteni. Le tudja jegyezni az állításaihoz felhasznált információforrások adatait.

Anyanyelvi kultúra, ismeretek az anyanyelvről

A tanuló ismeri és a szövegalkotásban értelmesen használja a különböző mondatfajtákat. Alkalmazza az írásbeli szövegalkotásban a mondatvégi, a tagmondatok, illetve mondatrészek közötti írásjeleket.

Irodalmi kultúra, irodalmi művek értelmezése,

A tanuló bizonyítja a szöveg értő befogadását biztosító olvasási képességét, különféle műfajú és témájú szövegek felolvasásával, elmondásával. Képes különféle műfajú szépirodalmi művek szerkezetének és jelentésének összegző bemutatására, a szerkezeti elemek elkülönítésére, a szereplők és élethelyzetük jellemzésére.

Memoriterként tud 3 lírai alkotást és kb. 15 soros dráma- vagy regényrészletet.

Íráskép, helyesírás

Ismeri a tömegkommunikáció fogalmát, legjellemzőbb területeit.

Az ítélőképesség, az erkölcsi, esztétikai és történelmi érzék fejlesztése

A tanuló képes erkölcsi kérdések, döntési helyzetek megnevezésére, értelmezésére, példával történő bemutatására. Részt tud venni elemző beszélgetésekben, saját véleményével. A különböző művészeti alkotások között meg tud nevezni néhány közös és eltérő vonást. Egy-egy szempontból össze tud hasonlítani egymástól lényegesen különböző esztétikai normákat képviselő műveket.

A fejlesztés várt eredményei a 7. évfolyam végén magyar nyelvtan tantárgy esetén az enyhe értelmi fogyatékos tanulók számára

A tanuló társalgásban részt tud venni. Képes saját vélemény, saját gondolat, kérdés, kérés megfogalmazására. A metakommunikációs eszközök megismerése során képes a testbeszéd megértésére, használatával a szóbeli kifejezőkészség erősítésére. **Törekszik az önálló olvasásra, szövegfeldolgozásra. Az olvasást az információszerzéshez és átadáshoz felhasználja. Képes a közlés kifejező és tájékoztató funkciójával élni.** Képes meggyőzni, érvelni, kérdezni, véleményt elfogadni. **Képes könyvtárhasználatra, megadott szempontok alapján.**

Képes önállóan vagy segítséggel a lényegkiemelésre, tartalom rövid visszaadására. Olvasható, áttekinthető írásművek készítésére képes megadott szempontok alapján. **Tudja az írást kommunikációs célokra használni.** Önállóan vagy segítséggel képes a tanult nyelvhelyességi, helyesírási ismeretek alkalmazására. **Képes a hibátlan másolásra,** néhány mondatnyi szöveg látó-halló tollbamondás és emlékezet alapján történő írásra. Tanult tanulási technikákat alkalmazza. Tanári segítséggel vázlatot ír.

Tud főfogalom, fogalom alapján besorolni szavakat. Ismeri és segítséggel megfelelően alkalmazza a mondatfajtákat a beszélő szándéka és szerkezet szerint. Az egyszerű és a bővített mondatokat felismeri, képes bővített mondatokat alkotni. **Az egyszerű mondatok alapvető részeit segítséggel vagy önállóan megnevezi (alany, állítmány, idő-, helyhatározó, minőségjelző).** Mondatokra tagol, a hiányzó írásjeleket pótolja. Az állandósult szókapcsolatokat segítséggel kommunikációjának megfelelően alkalmazza.

***Megjegyzés:** A minimumkövetelmény vastag betűvel jelölt.*

A tanuló értékelése az önmagához mért fejlődését fejezi ki, tudásához igazodó egyénre szabott. Számonkérésen alapul, mely figyelembe veszi az ismeretsajátítási folyamatban tanúsított aktív részvételt. Ha a tanuló az ismeretsajátítási folyamatban részt vesz, de a képességei nem teszik lehetővé, hogy megfeleljen az eltérő tanterv követelményeinek, akkor a nevelőtestület engedélyével továbbhaladhat. Értékelése ez esetben kiegészül szöveges értékeléssel, amit a szaktanárok a gyógypedagógussal együtt készítenek el.

A fejlesztés várt eredményei a 7. évfolyam végén magyar irodalom tantárgy esetén az enyhe értelmi fogyatékos tanulók számára

Képes véleményét elmondani, meggyőzni, érvelni, kérdezni, véleményt elfogadni. **Olvasás technikája képességeinek megfelelő.** Líra, epika, dráma fogalmát ismeri, tud ennek megfelelően csoportosítást végezni műveknél.

Az olvasást az információszerzéshez és átadáshoz felhasználja.

Képes könyvtárhasználatra, megadott szempontok alapján.

Lényegkiemelésre, **az olvasott irodalmi művek tartalmáról – tanári kérdésekkel vagy anélkül – képes beszámolni. Tanult irodalmi művek tartalmát ismeri, 4-5 mondatban be tud számolni róla, a szereplőket, helyszínt azonosítja.** Szereplők tulajdonságainak gyűjtése, csoportosítására önállóan vagy segítséggel képes. Lírai művek, versek képszerűségének tanári segítséggel történő megragadására képes.

Irodalmi alkotások esetében tud megadott szempontok alapján összehasonlítani, értelmezni, elemezni. A tanulás céljából tud lényegét kiemelni, vázlatot készíteni. Rendelkezik ismeretekkel a tanult írók, költők életéről. Olvasható, áttekinthető írásművek készítésére képes, megadott szempontok alapján. **Tudja az írást kommunikációs célokra használni.**

A kijelölt memoritereket képességeinek megfelelően szöveghűen, megfelelő hangsúllyal elmondja.

***Megjegyzés:** A minimumkövetelmény vastag betűvel jelölt.*

A tanuló értékelése az önmagához mért fejlődését fejezi ki, tudásához igazodó egyénre szabott. Számonkérésen alapul, mely figyelembe veszi az ismeretsajátítási folyamatban tanúsított aktív részvételt. Ha a tanuló az ismeretsajátítási folyamatban részt vesz, de a képességei nem teszik lehetővé, hogy megfeleljen az eltérő tanterv követelményeinek, akkor a nevelőtestület engedélyével továbbhaladhat. Értékelése ez esetben kiegészül szöveges értékeléssel, amit a szaktanárok a gyógypedagógussal együtt készítenek el.

Magyar nyelv 8.

Témakörök	Kerettantervi óraszám	Helyi tanterv óraszám
I. Kommunikáció, a digitális írásbeliség fejlesztése	2	2 + 3
II. Mondat a szövegben: az alá- és mellérendelő szó szerkezetek, a szóösszetételek	-	6
III. A magyar nyelv társadalmi és földrajzi változatai, ritkább szóalkotási módok – játékos feladatokkal	10	10
IV. Könyvtárhasználat	1	1
V. Készüljünk a felvételire!	8	8 + 10
VI. Szövegértés és szövegalkotás a gyakorlatban	1	1 + 2
VII. Összetett mondat a szövegben	8	8 + 8
VIII. Nyelvtörténet, a nyelvrokonság kérdései – játékosan	4	4
IX. Ismétlés, felmérés	-	7
X. Öko projekt	-	2
Összesen:	34	72

Tematikai egység/ Fejlesztési cél	Kommunikáció, a digitális írásbeliség fejlesztése	Órakeret 2 + 3 óra
Előzetes tudás	A beszéd zenei eszközei: dallam, hangsúly, tempó, hangerő, szünet; beszédhelyzet; nem nyelvi kifejezőeszközök: arcjáték, gesztus, testtartás, távolság, külső megjelenés. A közéleti beszédformák felszólalás, hozzászólás, vita- és érvelési kultúra ismerete	
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai, feladatai, fejlesztései, ismeretei	<p>A társas viselkedés szabályozásához szükséges nyelvi kompetenciák fejlesztése, a kulturált véleménynyilvánítás, vitázás alapelveinek tudatosítása, a konfliktuskezelés képességének fejlesztése. Különböző iskolai közéleti és kisközösségi beszédhelyzetek sémái, a helyzetnek és a kommunikációs célnak megfelelő beszédmód, szókincs, nyelvi viselkedés gyakoroltatása. A magyar nyelv kiejtési sajátosságainak (hangsúly, hanglejtés) tudatosításával a nyelvi, nemzeti identitás erősítése.</p> <p>A nyelvjárási változatok (pl. hangkészlet) felismeretése, az elfogadó attitűd, a másság iránti tisztelet erősítése. A tömegkommunikáció formáinak, céljának, működési módjainak és hatásának, valamint néhány gyakoribb műfajának megismertetése.</p> <ul style="list-style-type: none"> ➤ <i>A problémamegoldó gondolkodás fejlesztése</i> ➤ <i>A nyelvhasználati és a kommunikációs készség fejlesztése</i> ➤ <i>A kommunikáció nem nyelvi jeleinek alkalmazása mindennapi helyzetekben</i> ➤ <i>A kommunikációs zavar felismerése, néhány megismert korrekciós lehetőség alkalmazása</i> ➤ <i>A szövegértési készség fejlesztése</i> ➤ <i>A szóbeli kifejezőkészség fejlesztése</i> ➤ <i>Szerep- és drámajátékok gyakoroltatása</i> ➤ <i>Aktív részvétel különböző kommunikációs helyzetekben</i> ➤ <i>Az önálló véleményalkotás képességének fejlesztése</i> ➤ <i>Az önálló tanulási és ismeretszerzési képesség fejlesztése hagyományos és digitális források, eszközök használatával</i> ➤ <i>A tömeg- és digitális kommunikáció jellemzőinek megismerése</i> ➤ <i>A kommunikációs zavar felismerése, javítása</i> ➤ <i>Vita- és érvelési kultúra elmélyítése</i> ➤ <i>A közéleti beszédformák (felszólalás, hozzászólás, alkalmi beszéd) felismerése és alkalmazása</i> 	

<i>Ismeretek/fejlesztési követelmények</i>	<i>Kapcsolódási pontok</i>
<p><u>Törzsanyag:</u> Kommunikáció szóban és írásban Alkalmi beszéd, ünnepi beszéd Vita és érvelés Kommunikációs zavar A tömegkommunikáció szerepe, feladatai, tájékoztató és véleményközlő műfajai Reklám, hirdetés, apróhirdetés</p> <p>Kifejező, a beszéd zenei eszközeit, a nem verbális jeleket a beszédhelyzetnek megfelelően használó megnyilatkozás. A különféle mindennapi megnyilatkozások, valamint a tömegkommunikáció üzeneteinek dekódolása. A közéleti kommunikáció iskolai helyzetei és műfajai: vita Részvétel beszélgetésben, vitában, a saját álláspont előadása, megvédése érvekkel, esetleges korrigálása a témának, a kommunikációs helyzetnek megfelelő kifejezésmóddal. Reagálás mások véleményére kisközösségi (iskolai, családi, baráti) helyzetekben.</p> <p><u>Ajánlott anyag:</u> Kommunikációs helyzetek paródiái, karikatúrái. A reklám médiumai, műfajai, hatásai Nyelvhelyesség és kommunikációs zavar</p>	<p><i>Minden tantárgy:</i> felszólalás, kiselőadás, (ünnepi) beszéd, részvétel beszélgetésben, vitában.</p> <p><i>Vizuális kultúra:</i> szöveg és kép kapcsolata a vizuális médiumokban.</p> <p><i>Dráma és színház:</i> kifejező szövegmondás dramatikus játékokban.</p> <p><i>Ének-zene:</i> beszédhang, énekhang, beszédtempó, ritmus.</p>
<p><i>Kulcsfogalmak/ fogalmak</i></p>	<p>tömegkommunikáció, kommunikációs zavar, vélemény, vita, érv, cáfolat, alkalmi beszéd</p>

Tematikai egység/ Fejlesztési cél	Mondat a szövegben – egyszerű mondat részei, az alá- és mellérendelő szószerkezetek, a szóösszetételek	Órakeret 6 óra
Előzetes tudás	Szótó, toldalék: képző, jel, rag, összetett szók; alapszófajok: ige, főnév, melléknév, számnév, határozószó, névmások, igenevek: főnévi, melléknévi, határozószói igenév. Mondatfajták típusai, használatuk.	
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai, feladatai, fejlesztései, ismeretei	<p>A nyelv szerkezetének, változó egységeinek megfigyeltetése mondat- és szövegépítő eljárásokkal. A mondatfajták közlési szándékának felismertetése a beszélt és írott nyelvben, alkalmazásuk a mindennapi kommunikációban.</p> <p>A mondat szó szerinti és pragmatikai jelentésének felismertetése, az elsődleges és másodlagos jelentés megkülönböztetése.</p> <ul style="list-style-type: none"> ➤ <i>A szóalkotási módok megismertetése</i> ➤ <i>A nyelv szerkezeti egységeinek és azok funkcióinak megismerése</i> ➤ <i>A nyelvi elemzőkészség fejlesztése</i> ➤ <i>A nyelv változásainak megfigyelése</i> ➤ <i>A helyesírási készség fejlesztése</i> ➤ <i>A mondatfajták azonosítása a közlési szándék szerint a beszélt és az írott nyelvben</i> ➤ <i>Az összetett szavak helyesírásának alapvető szabályai</i> ➤ <i>A főbb szóalkotási módok (szóösszetétel, szóképzés) ismerete</i> ➤ <i>Az összetett szavak alapvető helyesírási szabályainak elsajátítása</i> ➤ <i>Digitális és papíralapú iskolai helyesírási segédeszközök: szótárak és szabályzatok és helyesírási portálok önálló használata</i> 	

<i>Ismeretek/fejlesztési követelmények</i>		<i>Kapcsolódási pontok</i>
<p><u>Törzsanyag:</u> A mondat a szövegben, a mondatok csoportosítása. Az egyszerű mondat szerkezete. Az egyszerű mondat helyesírása. Szóképzés. Alárendelő szóösszetételek. Mellérendelő szóösszetételek. A szóösszetételek típusai, jelentésük változása, helyesírási szabályai. A szóösszetétel, a szóképzés és a jelentés összefüggésének elemzése szépirodalmi és nem irodalmi szövegekben; szógyűjtés és játékos szóalkotás-képzéssel, összetétellel. Szóösszetétel, alapszó, képzett szó, szókapcsolat megkülönböztetése.</p> <p><u>Ajánlott anyag:</u> A mondatrészek és stilisztikai szerepük: nominális és verbális stílus. A szóösszetételek jelentéstömörítő szerepe, különös tekintettel az állandósult szókapcsolatokra.</p>		<p><i>Vizuális kultúra:</i> vizuális kommunikáció, a vizuális közlések felépítése.</p> <p><i>Idegen nyelvek:</i> a tanult idegen nyelv szóalkotása.</p> <p><i>Digitális kultúra:</i> a digitális segédeszközök: szótárak, szabályzatok használata</p>
<i>Kulcsfogalmak/ fogalmak</i>	egyszerű szó, összetett szó, szóösszetétel (alárendelő: alanyos, tárgyas, határozós, jelzős; mellérendelő: kapcsolatos, ellentétes, választó, magyarázó, következtető), szóképzés, szórend	

Tematikai egység/ Fejlesztési cél	A magyar nyelv társadalmi és földrajzi változatai, ritkább szóalkotási módok – játékos feladatokkal	Órakeret 10 óra
Előzetes tudás	A nyelv változó jelenség. Szótárhasználat, szókincsünk változásai.	
<p>A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai, feladatai, ismeretei</p>	<p>A mai és korábbi nyelvállapot különbségének felismertetése A nyelvi tudatosság fejlesztése: a nyelv állandóságának és változásának megfigyelése, értelmezése különböző régi és mai szövegeken.</p> <ul style="list-style-type: none"> ➤ <i>Az anyanyelv állandóságának és változásának tudatosítása</i> ➤ <i>A nyelv főbb változatainak megismertetése (köznyelv, irodalmi nyelv, csoportnyelvek)</i> ➤ <i>A nyelvek megjelenési formáinak ismerete</i> ➤ <i>A tanuló környezetében előforduló nyelvjárás néhány jellegzetességének megfigyelése</i> ➤ <i>A nyelvi tolerancia kialakítása, fejlesztése</i> ➤ <i>A tanuló környezetében előforduló nyelvváltozatok azonosítása</i> ➤ <i>Anyanyelv, idegen nyelv, nemzetiségi nyelv összevetése</i> 	
<i>Ismeretek/fejlesztési követelmények</i>		<i>Kapcsolódási pontok</i>
<p><u>Törzsanyag:</u> A köznyelvek és csoportnyelvek Nyelvjárások Ritkább szóalkotási módok Mozaikszók, ikerszók és szórövidülések</p> <p><u>Ajánlott anyag:</u> A nagy magyar nyelvjárások hangtani, szókészletbeli jellemzőinek összevetése digitális anyagok segítségével, néhány jellemzőjének megfigyelése, megnevezése.</p> <p>Torz mozaikszavak stílushatásai A Magyarországon élő nemzetiségek nyelve, nyelvhasználata. A szókincs változása: régi és új szavak, kifejezések gyűjtése, összehasonlítása</p>		<p><i>Ének-zene:</i> régi és új stílusú népdalok.</p>
<p><i>Kulcsfogalmak/ fogalmak</i></p>	<p>irodalmi nyelv, köznyelv, nyelvjárás, csoportnyelv, ifjúsági nyelv, jelyelv</p>	

Tematikai egység/ Fejlesztési cél	Könyvtárhasználat	Órakeret 1 óra
Előzetes tudás	A Magyar helyesírási szótár használata tanári segítséggel. Betűrend ismerete. Viselkedés kultúra a könyvtárban, kölcsönzés folyamata.	
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai, feladatai, ismeretei	<ul style="list-style-type: none"> ➤ <i>Az önfejlesztés igényének kialakítása a tanulóknban</i> ➤ <i>Kiemelt feladat a tanulók segítése a tanulás tanulásában</i> ➤ <i>Megadott szempontok alapján önálló gyűjtőmunka végzése a könyvtárban és digitális felületeken</i> ➤ <i>A szövegek sajátosságainak megfigyeltetése, főbb fajtáinak tudatosítása: lineáris és nem lineáris, hagyományos és digitális szöveg</i> ➤ <i>Digitális és/vagy nyomtatott szótárak használata</i> ➤ <i>Az információ-keresés, –gyűjtés alapvető technikáinak gyakorlása</i> ➤ <i>Részvétel könyvtárismereti foglalkozáson, és az azt előkészítő osztálytermi órán</i> ➤ <i>Megadott szempontok alapján reflexió megfogalmazása a könyvtárban szerzett tapasztalatokról</i> 	
<i>Ismeretek/fejlesztési követelmények</i>		<i>Kapcsolódási pontok</i>
<p><u>Törzsanyag:</u> A hagyományos és digitális könyv- és könyvtárhasználat Sajtótermékek jellemző jegyei különös tekintettel a digitális sajtótermékekre</p> <p><u>Ajánlott anyag:</u> könyvtárak, múzeumok, kiállítások felkeresése, megtekintése –múzeumpedagógia.</p>		<p><i>Történelem:</i> Forrásfeldolgozás</p> <p><i>Digitális kultúra:</i> Forráskeresés</p> <p><i>Etika:</i> Házirend betartása a múzeumban, könyvtárban, kiállításon, biztonságos internethasználat</p>
<i>Kulcsfogalmak/ fogalmak</i>	szöveg, hagyományos szöveg, digitális szöveg, lineáris szöveg, nem lineáris szöveg, hivatkozások, forrásmegjelölések	

Tematikai egység/ Fejlesztési cél		Készülünk a felvételre!	Órakeret 8+10 óra
Előzetes tudás		Az eddig tanult ismertek, készségek	
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai, feladatai, fejlesztései		<ul style="list-style-type: none"> ➤ A tanult hangtani, alaktani ismeretek megfigyeltetése és felismerése a szavakban ➤ A szófajok és mondatfajták megfigyeltetése és felismerése a szövegben ➤ A szókincs fejlesztése ➤ Az állandósult szókapcsolatok, a szólások, a közmondások, a szállóigék értelmezése ➤ A szóbeli és írásbeli fogalmazási készség fejlesztése ➤ Az olvasmány-feldolgozási stratégiák gyakoroltatása ➤ Reflektálás a szöveg tartalmára ➤ A szöveghű, értő szövegolvasás gyakoroltatása ➤ A hagyományos és a digitális írás fejlesztése ➤ Kreatív írásgyakorlatok alkalmazása ➤ A helyesírási készség fejlesztése ➤ A mérlegelő gondolkodás fejlesztése ➤ A megtanult szövegtípusok jellemzőinek felismerése és alkalmazása ➤ Helyesírási, nyelvhelyességi szabályoknak és a szövegtípusoknak megfelelő hagyományos és digitális szövegszerkesztési szabályok átisméltése ➤ A mondatfajták közlési szándékának felismertetése a beszélt és írott nyelvben, alkalmazásuk a mindennapi kommunikációban. ➤ Főbb szóalkotási módok (szóösszetétel, szóképzés) ismerete, alapvető helyesírási szabályainak elsajátítása ➤ Az összetett mondat fajtái, helyesírása 	
<i>Ismeretek/fejlesztési követelmények</i>		<i>Kapcsolódási pontok</i>	
<p><u>Törzsanyag:</u> Lásd a korábbi témaköröket</p> <p><u>Ajánlott anyag:</u> Lásd a korábbi témaköröket</p>		<p><i>Minden tantárgy:</i> felszólalás, kiselőadás, (ünnepi) beszéd, részvétel beszélgetésben, vitában. Saját nézőpont megvédése</p> <p><i>Vizuális kultúra:</i> szöveg és kép kapcsolata a vizuális médiumokban.</p> <p><i>Dráma és színház:</i> kifejező szövegmondás dramatikus játékban.</p> <p><i>Ének-zene:</i> beszédhang, énekhang, beszédtempó, ritmus.</p> <p><i>Etika:</i> Felelősségvállalás döntéseinkért</p>	
<i>Kulcsfogalmak/ fogalmak</i>	Az eddig tanult fogalmak átisméltése. Lásd fenn!		

Tematikai egység/ Fejlesztési cél	Szövegértés és szövegalkotás a gyakorlatban	Órakeret 1+2 óra
Előzetes tudás	A tanult szövegértési, szöveg-feldolgozási stratégiák (átfutás, jóslás, előzetes tudás aktiválása, szintézis, szelektív olvasás stb.) alkalmazása különféle megjelenésű és típusú szövegeken. A saját szövegértési hiba felismerése, korrigálása	
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai, feladatai, ismeretei	<p>Szövegfeldolgozási módok, adatkeresési technikák, olvasási formák (intenzív és extenzív olvasás) megismertetése. A kifejező szövegtolmácsolás képességének fejlesztése. A tanulási képesség fejlesztése: adatkeresési technikák, információkezelési módok megismertetése, gyakorlati alkalmazása nyomtatott és elektronikus szövegekben. Kritikai gondolkodás fejlesztése: az elektronikus, internetes információforrások kezelése a megbízhatóság, hitelesség szempontjából. A tömegkommunikációs szövegekben rejlő manipulációk felismerésének képességének fejlesztése A webes felületek nem lineáris szövegeinek olvasási sajátosságainak felismertetése, a nehézségek tudatosítása</p> <ul style="list-style-type: none"> ➤ <i>Különféle megjelenésű és típusú szövegek megértése és alkotása</i> ➤ <i>A szövegtípusok műfaji, retorikai és stilisztikai jellemzőinek megismerése, áttekintése</i> 	
<i>Ismeretek/fejlesztési követelmények</i>		<i>Kapcsolódási pontok</i>
<p>A megismert szövegfeldolgozási módok gyakorlása, újabb technikák, olvasási formák megismerése (intenzív és extenzív olvasás), azok gyakorlatban történő alkalmazása.</p> <p>A szöveg érzelmi-gondolati tartalmát kifejező olvasás. Az olvasott szöveg tartalmának és az azt kiegészítő képek, ábrák összefüggéseinek felfedése, értelmezése.</p> <p>Az internetes adatkeresés, szöveghálók, az intertextualitás kezelése, a különböző forrásokból származó adatok megbízhatóságának és használhatóságának kérdése</p> <p>A különböző forrásból származó információk megadott szempontok szerint való összehasonlítása, kritikai következtetés levonása</p> <p>Ismeretterjesztő szövegek jellemzői és feldolgozási technikái</p> <p>Elektronikus és nyomtatott szótárhasználat</p> <p>Adatkeresés technikái (szelektív olvasás, átfutás)</p>		<p><i>Minden tantárgy:</i> az egyes tantárgyakban olvasott szövegek feldolgozásának tantárgyi sajátosságai</p> <p><i>Digitális kultúra:</i> keresési ismeretek alkalmazása</p> <p><i>Vizuális kultúra:</i> ábrák, képek, illusztrációk értelmezése</p>
<i>Kulcsfogalmak/ fogalmak</i>	adatkeresés, elbeszélés, leírás, jellemzés, érvelés, cáfolat	

Tematikai egység/ Fejlesztési cél	Összetett mondat a szövegben	Órakeret 8+8 óra
Előzetes tudás	A szórend és a mondatjelentés kapcsolata, a mondat fogalma, a mondatfajták azonosítása a közlési szándék szerint a beszélt és az írott nyelvben. Egyszerű mondat típusainak felismerése, elemzése, az egyszerű mondat központosítása	
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai, feladatai, ismeretei	<ul style="list-style-type: none"> ➤ <i>A mondatfajták felismerése a közlési szándék és szerkezet szerint</i> ➤ <i>Az összetett mondatok típusainak megismerése</i> ➤ <i>Alárendelő és mellérendelő összetett mondatok elkülönítése</i> ➤ <i>A központosítás megtanulása az összetett mondatban</i> ➤ <i>Az idézés szabályainak elsajátítása</i> 	
<i>Ismeretek/fejlesztési követelmények</i>		<i>Kapcsolódási pontok</i>
<p><u>Törzsanyag:</u> A mellérendelő összetett mondat Az alárendelő összetett mondat A sajátos jelentés tartalmú mellékmondat Az összetett mondat helyesírása Az idézés</p> <p><u>Ajánlott anyag:</u> A többszörösen összetett mondat Körmondatok az irodalmi művekben Az idézés fajtái</p>		<p><i>Idegen nyelv:</i> mondat szerkesztés, összetett mondat, jellegzetes kötőszóhasználat</p> <p><i>Matematika:</i> logikai következtetések</p> <p><i>Történelem:</i> történelmi személyiségek szállóigévé vált mondásai</p>
<i>Kulcsfogalmak/ fogalmak</i>	összetett mondat, alárendelés, mellérendelés, logikai viszonyok; idézet, idézés	

Tematikai egység/ Fejlesztési cél	Nyelvtörténet, a nyelvrokonság kérdései – játékosan	Órakeret 4 óra
Előzetes tudás	A nyelv változó jelenség, szókincsünk változásai	
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai, feladatai, ismeretei	<p>A mai és korábbi nyelvállapot különbségének felismertetése</p> <ul style="list-style-type: none"> ➤ <i>A nyelvi tudatosság fejlesztése: a nyelv állandóságának és változásának megfigyelése különböző korok szövegeiben</i> ➤ <i>a szókincs változása, régi kifejezések, jövevényszavak gyűjtése irodalmi és beszélt nyelvi szövegekből</i> ➤ <i>a nyelvújítás és a nyelvújítók néhány szóalkotási módjának megismerése</i> ➤ <i>a magyar nyelv eredete, a nyelvrokonság hipotéziseinek megismerése</i> 	
<i>Ismeretek/fejlesztési követelmények</i>		<i>Kapcsolódási pontok</i>
<p><u>Törzsanyag:</u> A nyelvek osztályozása nyelvtípusok szerint Nyelvünk eredete, rokonsága Nyelvtörténet, nyelvemlékek Nyelvújítás</p> <p><u>Ajánlott anyag:</u> A rovásírás írásjegyei, fellelhető rovásírási nyelvemlékeink A jövevényszavak jelentésváltozásai A nyelvújítás mulatságos túlkapásai A magyar nyelv eredete (finnugor rokonság), helye a nyelvek között. Nyelvünk agglutináló (ragasztó) jellegének bizonyítékai példákkal.</p>		<p><i>Történelem:</i> a magyarság történetének kezdetei <i>Ének-zene:</i> régi és új stílusú népdalok</p>
<i>Kulcsfogalmak/ fogalmak</i>	rovásírás, nyelvemlék, nyelvújítás, nyelvcsalád, nyelvrokonság, jövevényszó	

Tematikai egység/ Fejlesztési cél	Ismétlés, felmérés	Órakeret 7 óra
Előzetes tudás	5-7. évfolyamon tanult anyanyelvi ismeretek szolgálnak alapul.	
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai, feladatai, ismeretei:	<ul style="list-style-type: none"> ➤ Tanult ismeretek elmélyítése, megszilárdítása, hatékony alkalmazása. ➤ Időbeosztás, feladatértés fejlesztése, tanulási stratégiák előhívása. 	
<i>Ismeretek</i>	<i>Követelmények</i>	
Művekhez kapcsolódó szövegalkotási, szövegértési feladatok. Az 5-7-8. évfolyam során elsajátított készségek, ismeretek hatékony alkalmazása.	<ul style="list-style-type: none"> ➤ A tanuló képes szövegalkotási készség szintjének folyamatos fejlesztésére, hibáinak javítására; ➤ A tanuló képes felmérés során ismereteit előhívni, hatékonyan alkalmazni ➤ A tanuló képes az elsajátított tanulási technikákkal ismereteit rendszerezni ➤ A tanuló képes segítséggel vagy önállóan a tantárgyközi összefüggések észrevételére ➤ A tanuló feladatértése és feladatvállalása megfelelő, képes az önálló munkavégzésre, időbeosztása hatékony ➤ A tanuló képességei alapján a kritikai gondolkodás elsajátítására képes. 	
<i>Kulcsfogalmak/ fogalmak</i>	Az 5-8. évfolyam során tanult, elsajátított fogalmak.	

Tematikai egység/ Fejlesztési cél	Öko projekt	Órakeret 2 óra
Előzetes tudás	Adatgyűjtés, jegyzet- és vázlatkészítés különböző technikákkal. Megadott témához, problémához való célzott anyaggyűjtés (pl. adatok, példák, érvek) a könyvtár nyomtatott és elektronikus eszközeinek és forrásainak felhasználásával. A tanult műfajokban történő önálló szövegalkotás. A fogalmazás folyamatközpontúságának alkalmazása. Környezetvédelem, fenntarthatóság fontossága.	
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai, feladatai, ismeretei	<ul style="list-style-type: none"> ➤ Tisztelje, becsülje környezete természeti kincseit. ➤ Egyetemes emberi és társadalmi, környezeti értékek elsajátítására, integrálására. ➤ A társas kultúrában való részvételhez szükséges írástechnikai kompetenciák fejlesztése. 	
<i>Ismeretek/fejlesztési követelmények</i>		<i>Kapcsolódási pontok</i>
<p>Környezettudatos felelős magatartás kialakítása, elmélyítése gyakorlati tevékenységeken keresztül.</p> <p>A kommunikációs céloknak megfelelő papíralapú és elektronikus szövegek írása. Forrásjegyzék önálló elkészítése, az idézés pontos jelölése.</p> <p>A tanulást segítő papíralapú és számítógépes jegyzetelés gyakorlása, törekvés a legoptimálisabb egyéni forma kialakítására.</p>		<p><i>Digitális kultúra:</i> a szövegszerkesztő programok lehetőségei.</p> <p><i>Vizuális kultúra:</i> tipográfia ismeretek.</p> <p><i>Természettudományok:</i> fenntarthatóság és környezetvédelem szerepe</p>
<i>Kulcsfogalmak/ fogalmak</i>	fenntarthatóság, környezetvédelem, ökológiai lábnyom	

Irodalom 8.

Témakörök	Kerettantervi óraszám	Helyi tanterv óraszám
I. Kárpát-medencei irodalmunk a 20. század első felében	27	27 + 9
Líra a 20. század első felének magyar irodalmában	14	14 + 4
Epika a 20. század első felének magyar irodalmában	11	11 + 5
„Vérző Magyarország” - Trianon	2	2
II. Kárpát-medencei irodalmunk a 20. század második felében	18	18 + 4
Líra a 20. század második felének magyar irodalmában	12	12
Epika a 20. század második felének magyar irodalmában	4	4 + 2
Dráma a 20. század második felének magyar irodalmában	2	2 + 2
III. A 20. századi történelem az irodalomban (II. világháború, holokauszt, roma-holokauszt, a kommunista diktatúra áldozatai, 1956)	6	6
IV. Szórakoztató irodalom	3	3
V. Ismétlés, felmérés		4
VI. Öko projekt		1
Összesen:	54	54 + 18 =72

Tematikai egység/ Fejlesztési cél	Líra a 20. század első felének magyar irodalmában	Órakeret 14 + 4
Előzetes tudás	Lírai műnem. Dal, óda, himnusz, elégia, epigramma. Poétikai és verstani alapfogalmak.	
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai, feladatai, ismeretei	<p>Annak felismerése, hogy a líra különböző műfajai az emberi érzelmek, erkölcsi döntések átélésének és a velük való azonosulás lehetőségét teremtik meg.</p> <p>Az alapvető lírai műfajok sajátosságainak (pl. beszédhelyzet, megszólított; tematika, motívumok, műfaji és tematikus kapcsolatok) felismerése különböző korok alkotóinak művei alapján.</p> <ul style="list-style-type: none"> ➤ <i>A nemzeti identitást meghatározó lírai szövegek olvasása, megértése, megbeszélése</i> ➤ <i>A 20. század első felében megjelenő művelődéstörténeti és irodalmi programok bemutatása</i> ➤ <i>Az irodalmi szövegekben megfogalmazott közösségi és egyéni erkölcsi dilemmák felismerése, megvitatása</i> ➤ <i>Lírai szövegek poétikai – retorikai - stilisztikai elemzése</i> ➤ <i>Alapvető lírapoétikai szakterminusok alkalmazása</i> ➤ <i>Alapvető hangulatok, beszélői attitűdök, modalitások felismerése</i> ➤ <i>Szóképek felismerése: hasonlat, megszemélyesítés, metafora, metonímia, szinesztézia, szimbólum</i> 	
<i>Ismeretek</i>	<i>Követelmények</i>	<i>Kapcsolódási pontok</i>
<p>Törzsanyag: Ady Endre: Góg és Magóg fia vagyok én... Ady Endre: Őrizem a szemed Ady Endre: Üzenet egykori iskolámba Babits Mihály: Ádáz kutyám Kosztolányi Dezső: Mostan színes tintákról álmodom Juhász Gyula: Milyen volt... Dsida Jenő: Hálaadás József Attila: Rejtelmek József Attila: Kertész leszek</p>	<p>A tanuló</p> <ul style="list-style-type: none"> – elemzi az alapvető lírai műfajok sajátosságait különböző korok alkotóinak művei alapján, értelmezi néhány lírai mű beszédhelyzetét, a megszólító-megszólított viszony néhány jellegzetes típusát; – azonosítja a művek tematikáját, meghatározó motívumait; felfedez műfaji és tematikus-motivikus kapcsolatokat; – elemzi a zenei és ritmikai eszközök típusait, 	<p><i>Ének-zene:</i> dallam- és ritmusvariációk; énekelt versek, ritmushatások; a rockzene néhány jellemzője.</p> <p><i>Magyar nyelv:</i> a reklámeszközök és hatásuk.</p> <p><i>Történelem:</i> a korstílusok művelődéstörténeti, életmódbeli vonatkozásai.</p> <p><i>Vizuális kultúra:</i> stílusirányzatok a 20. század elején.</p>

<p>József Attila: Születésnapomra Reményik Sándor: Templom és iskola Áprily Lajos: Március Radnóti Miklós: Nem tudhatom</p> <p><u>Ajánlott anyag:</u> Ady Endre: Ember az embertelenségben Ady Endre: Krisztus-kereszt az erdőn Babits Mihály: A második ének (részlet) Kosztolányi Dezső: Akarsz-e játszani? Kosztolányi Dezső: Ének a fiatalokról Juhász Gyula: Anna örök Tóth Árpád: Esti sugárkoszorú Tóth Árpád: Láng Dsida Jenő: Kalendárium szonettekben (részlet) Dsida Jenő: Születésnap-i köszöntő édesanyámnak József Attila: Szeretném, ha vadalmafa lennék József Attila: Istenem Áprily Lajos: A rím Radnóti Miklós: Hetedik ecloga</p>	<p>felismeri funkciójukat, hangulati hatásukat;</p> <p>A tanuló megismerkedik</p> <ul style="list-style-type: none"> – egy korszak stílusirányzataival – pl. impresszionizmus, szimbolizmus, szecesszió –, az irányzatok és egy-egy mű összefüggésével; – ismerkedik a korszak irodalmi életével (pl. a <i>Nyugat</i> szerepe, hatása; irodalmi kapcsolatok); – az irányzatok főbb esztétikai elveit, törekvéseit, ábrázolásmódját, stílus- és formajegyeit (szimbólumhasználat és szimbolizmus megkülönböztetésével); 	
<p><i>Kulcsfogalmak/ fogalmak</i></p>	<p>metonímia, szimbólum; anafora</p>	

Tematikai egység/ Fejlesztési cél	Epika a 20. század első felének magyar irodalmában		Órakeret 11 + 5 óra
Előzetes tudás	Verses és prózaepika (néhány, már tanult műfajjal). Mese, monda, mitológiai történet, bibliai elbeszélés, novella, kisregény, anekdota, ballada. Cselekmény, idő, helyszínek, fordulat, szereplő; szerkezet; elbeszélés, párbeszéd, leírás; magatartásformák értékelése; vélemény megosztása.		
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai, feladatai, ismeretei	Tematikus kapcsolódások, alapvető élethelyzetek, érzelmi tartalmak felismerése, erkölcsi választások értelmezése és véleményezése (pl. indulatok, szeretet, együttérzés, segítőkészség, félelem, bizalom, hála). Az irodalmi élmény befogadásának és megosztásának fejlesztése. <ul style="list-style-type: none"> ➤ <i>A történetmesélés egyszerűbb formáinak átismétlése</i> ➤ <i>A 20. század elejének epikai sokszínűsége, pl.: történelmi regény, idill, iskolaregény, fejlődésregény; népies regény; paródia; lírai novella, realista novella</i> ➤ <i>Novellák és regényrészletek szövegközpontú elemzése</i> ➤ <i>A novella és az elbeszélés műfaji sajátosságainak felismertetése</i> ➤ <i>Kisepikai és nagyepikai alkotások különbségei (cselekmény, szereplők, helyszínek, tematikus fókusz)</i> 		
<i>Ismeretek</i>	<i>Követelmények</i>	<i>Kapcsolódási pontok</i>	
<p><u>Törzsanyag:</u> Kós Károly: Az országépítő (részlet) Karinthy Frigyes: Röhög az egész osztály Móricz Zsigmond: Pillangó vagy Légy jó mindhalálig Herczeg Ferenc: Pro libertate (részlet) Tamási Áron: Ábel a rengetegben (részlet) Nyíró József: Uz Bence (részlet)</p> <p><u>Ajánlott irodalom:</u> Karinthy Frigyes: Tanár úr kérem (részletek) Móricz Zsigmond: Hét krajcár</p>	A tanuló <ul style="list-style-type: none"> – műelemzések során rögzíti az egyes műfajok sajátosságait is; – felismeri az epikus közlésformát, valamint a verses és a prózaforma műfajmegkötő vagy műfaj-független szerepét; – alkalmazza a művek már ismert értelmezési szempontjait (elemzi az idő- és térviszonyokat, szerkezeti megoldásokat, előreutalásokat, késleltetéseket); 	<p><i>Vizuális kultúra:</i> témák, tematikus kapcsolódások a festészetben</p> <p><i>Etika:</i> beavatás; bűn, bűnhődés, lelkiismeret, hősök, tettek, magatartásformák értelmezése</p> <p><i>Történelem:</i> nagyepikai alkotások társadalomképe</p>	

Móricz Zsigmond: A fillentő	<ul style="list-style-type: none"> – felismeri az elbeszélői nézőpontot, beszédhelyzetet; – azonosítja az irodalom nagy témáit, pl. család, iskola, gyerekek és felnőttek, szegénység; – a kisepikai műfajok rendszerezésével (eredet, forma, műfaji jellemzők) összefoglalja, átismétli a négy év során megszerzett ismereteit; – képes az irodalmi élmény megosztására; – képes érzelmi tartalmak felismerésére, erkölcsi választások értelmezésére és véleményezésére, pl. indulatok, szeretet, együttérzés, segítőkészség, félelem, bizalom, hála stb.; – képes memoriterek (verses és prózaepikai szövegrészek) előadására. - nagyepikai alkotás(ok)ban azonosítja, elemzi az idő- és térviszonyokat, a narráció sajátosságait (az elbeszélés és a történet időrendje, előreutalások, késleltetések); a műfaji változatot; – felismeri az elbeszélői nézőpontot, beszédhelyzetet 	
<i>Kulcsfogalmak/ fogalmak</i>	kisepika, novella, elbeszélés, iskolaregény, fejlődésregény; népies regény; humor, paródia; lírai novella, realista novella, aforizma	

Tematikai egység/ Fejlesztési cél	„Vérző Magyarország” - Trianon		Órakeret 2
Előzetes tudás	Lírai műnem. Dal, óda, himnusz, elégia, epigramma. Poétikai és verstani alapfogalmak.		
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai, feladatai, ismeretei	<p>Annak felismerése, hogy a líra műfajai az emberi érzelmek, erkölcsi döntések átélésének és a velük való azonosulás lehetőségét teremtik meg.</p> <p>Az alapvető lírai műfajok sajátosságainak (pl. beszédhelyzet, megszólított; tematika, motívumok, műfaji és tematikus kapcsolatok) felismerése a trianoni időszak alkotóinak művei alapján.</p> <ul style="list-style-type: none"> ➤ <i>A nemzeti identitás meghatározó lírai szövegeinek olvasása, megértése, megbeszélése</i> ➤ <i>A történelmi tragédia megjelenése irodalmi alkotásokban</i> ➤ <i>Egyes olvasott szövegek jellegzetes poétikai-retorikai alakzatainak megfigyelése</i> 		
<i>Ismeretek</i>	<i>Követelmények</i>	<i>Kapcsolódási pontok</i>	
<p><u>Törzsanyag:</u> Reményik Sándor: Mi a magyar?</p> <p><u>Ajánlott anyag:</u> Babits Mihály: Hazám Babits Mihály: Áldás a magyarra Juhász Gyula: Trianon Juhász Gyula: Testamentum Karinthy Frigyes: Levél (részlet) Márai Sándor: Napló (részlet)</p>	<p>A tanuló</p> <ul style="list-style-type: none"> – elemzi az alapvető lírai műfajok sajátosságait – értelmezi a lírai mű beszédhelyzetét, a megszólító-megszólított viszony néhány jellegzetes típusát; – azonosítja a művek tematikáját, meghatározó motívumait; felfedez műfaji és tematikus-motívikus kapcsolatokat; – elemzi a zenei és ritmikai eszközök típusait, felismeri funkciójukat, hangulati hatásukat; 	<p><i>Történelem:</i> Trianoni békekötés, háttere</p>	
<i>Kulcsfogalmak/ fogalmak</i>	békediktátum, elcsatolás, nemzeti trauma, nemzeti érzés, Kárpát-medencei magyarság, nacionalizmus, patriotizmus		

Tematikai egység/ Fejlesztési cél	Líra a 20. század második felének magyar irodalmában		Órakeret 12 óra
Előzetes tudás	Lírai műnem. Dal, óda, himnusz, elégia, epigramma. Poétikai és verstani alapfogalmak.		
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai, feladatai, ismeretei	<p>Annak felismerése, hogy a líra különböző műfajai az emberi érzelmek, erkölcsi döntések átélésének és a velük való azonosulás lehetőségét teremtik meg.</p> <p>Az alapvető lírai műfajok sajátosságainak (pl. beszédhelyzet, megszólított; tematika, motívumok, műfaji és tematikus kapcsolatok) felismerése a jelenkor alkotóinak művei alapján.</p> <ul style="list-style-type: none"> ➤ <i>A lírai nyelvhasználat sajátosságainak átisméltése</i> ➤ <i>Alapvető hangulatok, beszélői attitűdök, modalitások felismerése</i> ➤ <i>Néhány lírai műfaj jellemzőinek megismerése (lírai önéletrajz, népies dal)</i> ➤ <i>Szóképek, alakzatok felismerése</i> 		
<i>Ismeretek</i>	<i>Követelmények</i>	<i>Kapcsolódási pontok</i>	
<p><u>Törzsanyag:</u> Szabó Lőrinc: Tücsökzene (részletek) Nagy László: Ki viszi át a Szerelmet Weöres Sándor: A társ Kányádi Sándor: Két nyárfa Kányádi Sándor: Öreg iskola ünnepére Wass Albert: Üzenet haza (részlet)</p> <p><u>Ajánlott anyag:</u> Nagy László: Az én szívem Nemes Nagy Ágnes: Félelem Csoóri Sándor: Szomorúság</p>	<p>A tanuló</p> <ul style="list-style-type: none"> – elemzi az alapvető lírai műfajok sajátosságait a jelenkor alkotóinak művei alapján, értelmezi néhány lírai mű beszédhelyzetét, a megszólító-megszólított viszony néhány jellegzetes típusát; – azonosítja a művek tematikáját, meghatározó motívumait; felfedez műfaji és tematikus-motivikus kapcsolatokat; – elemzi a zenei és ritmikai eszközök típusait, felismeri funkciójukat, hangulati hatásukat; 	<p><i>Ének-zene:</i> dallam- és ritmusvariációk; énekelt versek, ritmushatások; a rockzene néhány jellemzője</p> <p><i>Magyar nyelv:</i> a reklámeszközök és hatásuk</p> <p><i>Történelem:</i> a korstílusok művelődéstörténeti, életmódbeli vonatkozásai</p> <p><i>Vizuális kultúra:</i> stílusirányzatok a 20. század elején</p>	
<i>Kulcsfogalmak/ fogalmak</i>	lírai önéletrajz, népies dal		

Tematikai egység/ Fejlesztési cél	Epika a 20. század második felének magyar irodalmában		Órakeret 4 + 2 óra
Előzetes tudás	Verses és prózaepika (néhány, már tanult műfajjal). Mese, monda, mitológiai történet, bibliai elbeszélés, novella, kisregény, anekdota, ballada. Cselekmény, idő, helyszínek, fordulat, szereplő; szerkezet; elbeszélés, párbeszéd, leírás; magatartásformák értékelése; vélemény megosztása.		
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai, feladatai, ismeretei	Tematikus kapcsolódások, alapvető élethelyzetek, érzelmi tartalmak felismerése, erkölcsi választások értelmezése és véleményezése (pl. indulatok, szeretet, együttérzés, segítőkészség, félelem, bizalom, hála). Az irodalmi élmény befogadásának és megosztásának fejlesztése. <ul style="list-style-type: none"> ➤ <i>A történetmesélés egyszerűbb formáinak átisméltése</i> ➤ <i>A 20. század második felének epikai sokszínűsége, pl.: lírai szociográfia, egypercesek</i> ➤ <i>Novellák és regényrészletek szövegközpontú elemzése</i> ➤ <i>Az egyperces novella műfaji sajátosságainak felismertetése</i> ➤ <i>Önéletrajzi ihletettség a 20. század második felének epikájában</i> ➤ <i>A groteszk megjelenése a korszak irodalmában</i> 		
<i>Ismeretek</i>	<i>Követelmények</i>	<i>Kapcsolódási pontok</i>	
<p><u>Törzsanyag:</u> Sütő András: Anyám könnyű álmot ígér (részlet) Tamási Áron: Bölcső és bagoly (részlet) Örkény István: Egyperces novellák (részletek)</p> <p><u>Ajánlott irodalom:</u> Mándy Iván: Tájak, az én tájaim (részlet) Illyés Gyula: Hősökről beszélek (részlet)</p>	A tanuló <ul style="list-style-type: none"> – műelemzések során rögzíti az egyes műfajok sajátosságait is; – felismeri az epikus közlésformát, valamint a verses és a prózaforma műfajmegkötő vagy műfaj-független szerepét; – alkalmazza a művek már ismert értelmezési szempontjait (elemzi az idő- és térviszonyokat, szerkezeti megoldásokat, előreutalásokat, késleltetéseket); 	<p><i>Vizuális kultúra:</i> témák, tematikus kapcsolódások a festészetben</p> <p><i>Etika:</i> lelkiismeret, hősök, tettek, magatartásformák, szokások, néphagyomány értelmezése</p> <p><i>Történelem:</i> epikai alkotások társadalomképe</p> <p><i>Digitális kultúra:</i> Forrásfelhasználás</p>	

	<ul style="list-style-type: none"> – felismeri az elbeszélői nézőpontot, beszédhelyzetet; – képes az irodalmi élmény megosztására; – képes érzelmi tartalmak felismerésére, erkölcsi választások értelmezésére és véleményezésére, pl. indulatok, szeretet, együttérzés, segítőkészség, félelem, bizalom, hála stb.; – képes memoriterek (prózaepikai szövegrészletek) előadására. - nagyepikai alkotás(ok)ban azonosítja, elemzi az idő- és térviszonyokat, a narráció sajátosságait (az elbeszélés és a történet időrendje, előreutalások, késleltetések); a műfaji változatot; – felismeri az elbeszélői nézőpontot, beszédhelyzetet 	
<p><i>Kulcsfogalmak/ fogalmak</i></p>	<p>egyperces, groteszk, humor</p>	

Tematikai egység/ Fejlesztési cél	Dráma a 20. század második felének magyar irodalmá- ban		Órakeret 2 + 2 óra
Előzetes tudás	A drámai műnem, drámai szerkezet, drámai jellem, jellemtípusok.		
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai, feladatai, ismeretei	<p>A drámában megjelenített konfliktusok, erkölcsi választások mérlegelése és értékelése, azonosulás a műben megjelenített pozitív értékekkel, magatartásokkal.</p> <p>Drámai mű/vek közös és önálló olvasása, befogadása, feldolgozása; a műnem jellemzőinek (pl. szerkezet, jellem, szituáció, nyelv) feltárása. Képesség drámai hősök jellemzésére, kapcsolataik, konfliktusaik elemzésére. A tragikum/komikum mint műfajformáló minőség megértése, műbeli megjelenési formáinak felismerése. Különböző dramatikus formák kipróbálása révén (pl. helyzetgyakorlat, stílusgyakorlat, dramatikus improvizáció) az empátikus készségek fejlesztése. <i>A színpadi hatáskeltés eszközeinek vizsgálata</i></p> <ul style="list-style-type: none"> ➤ <i>A drámai döntési helyzetek, motivációk, konfliktusok felismerése, vizsgálata, megvitatása</i> ➤ <i>A dráma cselekményének megértése, rekonstruálása szerkezeti vázlat segítségével</i> ➤ <i>A komikum, a humor tartalmi és nyelvi jellemzőinek megismerése</i> ➤ <i>A monológ és a dialógus szerepének megkülönböztetése</i> ➤ <i>Drámarészletekből dráma egész kibontása</i> ➤ <i>Részvétel egy drámai mű színreviteléhez kapcsolódó tevékenységben</i> 		
<i>Ismeretek</i>	<i>Követelmények</i>	<i>Kapcsolódási pontok</i>	
<u>Törzsanyag:</u> Irodalom és színház vagy mozgókép Egy szabadon választott drámai alkotás pl. William Shakespeare: Szentivánéji álom vagy Rómeó és Júlia vagy Molière: A képzelt beteg	A tanuló – felismeri és elemzi a drámai műnem főbb jellemzőit, a választott alkotás műfaját közös és önálló olvasással, feldolgozással, műelemzéssel;	<i>Vizuális kultúra:</i> témák, tematikus kapcsolódások a festészetben <i>Etika:</i> beavatás; bűn, bűnhődés, lelkiismeret, hősök, tettek, magatartásformák értelmezése	

	<ul style="list-style-type: none"> – elemzi a drámai szerkezet, drámai jellem és nyelv néhány jellemzőjét; – felismeri a tragikumot/komikumot mint műfajformáló minőséget, elemzi a műbeli megjelenési formáit; – tudja jellemezni a drámai hősöket, elemezni kapcsolataikat, konfliktusait; 	<p><i>Ének:</i> A történet feldolgozása zenés műfajban, musical</p> <p><i>Digitális kultúra:</i> Forrásfelhasználás</p>
<p><i>Kulcsfogalmak/ fogalmak</i></p>	<p>dráma mint műnem, tragédia, komédia, színház; a drámai szerkezet, alapszituáció, bonyodalom, konfliktus, tetőpont, megoldás; monológ, dialógus, tér- és időviszonyok; drámai szerepkörök, szereplők rendszere, jellemtípus</p>	

Tematikai egység/ Fejlesztési cél	A 20. századi történelem az irodalomban (II. világháború, holokauszt, romaholokauszt, a kommunista diktatúra áldozatai, 1956)		Órakeret 6 óra
Előzetes tudás	Lírai műnem. Dal, óda, himnusz, elégia, epigrama. Poétikai és verstani alapfogalmak.		
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai, feladatai, ismeretei	<ul style="list-style-type: none"> ➤ <i>A történelmi traumák megjelenése az irodalmi alkotásokban</i> ➤ <i>Diktatúrák és áldozatok, erkölcsi dilemmák és konfliktusok ábrázolása a hatalom és a kiszolgáltatott egyének között.</i> ➤ <i>Az irodalmi művek alapján az egyes emberek erkölcsi felelősségének tudatosítása</i> ➤ <i>Egyes olvasott szövegek jellegzetes poétikai-retorikai alakzatainak megfigyelése</i> 		
<i>Ismeretek</i>	<i>Követelmények</i>	<i>Kapcsolódási pontok</i>	
<p><u>Törzsanyag:</u> Irodalom és mozgókép Szabó Magda: Abigél Pilinszky János: Francia fogoly (részlet) Choli Daróczi József: Dal George Orwell: Állatfarm Illyés Gyula: Egy mondat a zsarnokságról (részlet)</p> <p><u>Ajánlott anyag:</u> Pilinszky János: Harbach, 1944 Anna Frank naplója Lakatos Menyhért: Még mindig siratunk Márai Sándor: Mennyből az angyal Tamási Lajos: Piros a vér a pesti utcán</p>	<p>A tanuló</p> <ul style="list-style-type: none"> – értelmezi néhány lírai, epikus mű beszédhelyzetét, témáját, a megszólító-megszólított viszony néhány jellegzetes típusát; – azonosítja a művek tematikáját, meghatározó motívumait; felfedez műfaji és tematikus-motivikus kapcsolatokat; – elemzi a zenei és ritmikai eszközök típusait, felismeri funkciójukat, hangulati hatásukat; 	<p><i>Történelem:</i> II. világháború, holokauszt, roma-holokauszt, a kommunista diktatúra áldozatai, 1956</p> <p><i>Digitális kultúra:</i> Forrásfelhasználás</p>	
<i>Kulcsfogalmak/ fogalmak</i>	jellemfejlődés, szolidaritás, holokauszt, koncentrációs tábor, diktatúra, forradalom, szovjet megszállás, emigráció, emigráns irodalom		

Tematikai egység/ Fejlesztési cél	Szórakoztató irodalom		Órakeret 3 óra
Előzetes tudás	Regényelemzések (legalább 5–6, korábban közösen, részletesen értelmezett nagyepikai alkotás tapasztalatai). Témák, hősök, műfaji változatok.		
A tematikai egység nevelési- fejlesztési céljai, feladatai, ismeretei	<p>A szociális képességek, az önismeret, az empátia, az erkölcsi tudatosság fejlesztése. Műmegközelítési, műelemzési eljárások alkalmazása, a személyes irodalmi élmények megosztása, olvasmányválasztás önálló indoklása. Megbeszélésekben a tetszés- vagy véleménynyilvánítás árnyaltabb nyelvi formáinak alkalmazása, az eltérő ízlésítéletek különbözőségének megértése. A szórakoztató irodalom, a populáris irodalom egyes alkotásainak, különféle filmes feldolgozóknak esztétikai szempontú, kritikus értékelése.</p> <p>➤ <i>Az eddigi irodalmi ismeretek felelevenítése és alkalmazása a választott mű értelmezésében</i></p>		
<i>Ismeretek</i>	<i>Követelmények</i>	<i>Kapcsolódási pontok</i>	
<p><u>Kötelező tananyag:</u> Irodalom és mozgókép Agatha Christie egy Poirot-novellája</p> <p><u>Ajánlott tananyag:</u> Agatha Christie: Tíz kicsi néger</p>	<p>A tanuló</p> <ul style="list-style-type: none"> – tudja alkalmazni a művek megközelítésének (korábban gyakorolt) lehetőségeit; – képes az irodalmi élmény megosztására, olvasmány ajánlására; 	<p><i>Történelem:</i> a bűnügyi regények társadalomképe.</p> <p><i>Vizuális kultúra; Ének-zene:</i> a populáris kultúra műfajai, jellemzői.</p> <p><i>Digitális kultúra:</i> Forrásfelhasználás - filmtípusok, műsor-típusok (pl. sci-fi; krimi).</p>	
<i>Kulcsfogalmak/ fogalmak</i>	szórakoztató irodalom, manipuláció és hitelesség, krimi, detektívregény		

Tematikai egység/ Fejlesztési cél		Ismétlés, felmérés	Órakeret 4 óra
Előzetes tudás		5-7. évfolyamon tanult anyanyelvi ismeretek szolgálnak alapul.	
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai, feladatai, ismeretei:		<ul style="list-style-type: none"> ➤ Tanult ismeretek elmélyítése, megszilárdítása, hatékony alkalmazása ➤ Időbeosztás, feladatértés fejlesztése, tanulási stratégiák előhívása 	
<i>Ismeretek</i>		<i>Követelmények</i>	
Irodalmi művekhez kapcsolódó szövegalkotási, szövegértési feladatok. Az 5-7. évfolyam során elsajátított készségek, ismeretek hatékony alkalmazása.		<p>A tanuló képes</p> <ul style="list-style-type: none"> ➤ szövegalkotási készség szintjének folyamatos fejlesztésére, hibáinak javítására; ➤ felmérés során ismereteit előhívja, hatékonyan alkalmazza ➤ az elsajátított tanulási technikákkal ismeretét rendszerezni ➤ segítséggel vagy önállóan a tantárgyközi összefüggések észrevételére ➤ A tanuló feladatértése és feladatvállalása megfelelő, képes az önálló munkavégzésre, időbeosztása hatékony ➤ képességei alapján a kritikai gondolkodás elsajátítására 	
<i>Kulcsfogalmak/ fogalmak</i>	Az 5-8. évfolyam során tanult, elsajátított fogalmak.		

Tematikai egység/ Fejlesztési cél	Öko projekt		Órakeret 1 óra
Előzetes tudás	Adatgyűjtés, jegyzet- és vázlatkészítés különböző technikákkal. Megadott témához, problémához való célzott anyaggyűjtés (pl. adatok, példák, érvek) a könyvtár nyomtatott és elektronikus eszközeinek és forrásainak felhasználásával. A tanult műfajokban történő önálló szövegalkotás. A fogalmazás folyamatközpontúságának alkalmazása. Környezetvédelem, fenntarthatóság fontossága.		
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	<ul style="list-style-type: none"> ➤ Tisztelje, becsülje környezete természeti kincseit. ➤ Egyetemes emberi és társadalmi, környezeti értékek elsajátítására, integrálására. ➤ A társas kultúrában való részvételhez szükséges írástechnikai kompetenciák fejlesztése. 		
<i>Ismeretek/fejlesztési követelmények</i>		<i>Kapcsolódási pontok</i>	
<p>Környezettudatos felelős magatartás kialakítása, elmélyítése gyakorlati tevékenységeken keresztül.</p> <p>A kommunikációs céloknak megfelelő papíralapú és elektronikus szövegek írása. Forrásjegyzék önálló elkészítése, az idézés pontos jelölése.</p> <p>A tanulást segítő papíralapú és számítógépes jegyzetelés gyakorlása, törekvés a legoptimálisabb egyéni forma kialakítására.</p>		<p><i>Informatika:</i> a szövegszerkesztő programok lehetőségei.</p> <p><i>Vizuális kultúra:</i> tipográfia ismeretek.</p> <p><i>Természettudományok:</i> fenntarthatóság és környezetvédelem szerepe</p>	
<i>Kulcsfogalmak/ fogalmak</i>	fenntarthatóság, környezetvédelem, ökológiai lábnyom		

KÖTELEZŐ OLVASMÁNYOK:

Móricz Zsigmond: Pillangó **vagy** a Légy jó mindhalálig

Szabó Magda: Abigél

Shakespeare: Rómeó és Júlia

MEMORITEREK:

Ady Endre: Őrizem a szemed

Reményik Sándor: Templom és iskola (részlet)

József Attila: Születésnapomra (részlet)

József Attila: Mama

Radnóti Miklós: Nem tudhatom (részlet)

Kányádi Sándor: Két nyárfa (részlet)

A FEJLESZTÉS MINIMUMKÖVE- TELMÉNYEI 8. ÉVFOLYAM VÉ- GÉN

Beszédművelés, szóbeli szövegek alkotása és megértése

A tanuló eligazodik a mindennapi páros és csoportos kommunikációs helyzetekben. Figyeli és tudja értelmezni partnerei kommunikációs szándékát, nem nyelvi jeleit. Törekszik az egyszerű, érthető, hatékony közlésre. Képes mások rövidebb szóbeli üzeneteit megérteni, összefoglalni és írásban, szóban továbbadni.

Az írott szöveg megértése és alkotása

A tanuló képes egy kb. 300-350 szavas írott (szépirodalmi, dokumentum- és ismeretterjesztő) szöveg globális (átfogó) megértésére, a szöveg szó szerinti jelentésén túli üzenet értelmezésére, a szövegből információk visszakeresésére. Képes az olvasott szöveg tartalmával kapcsolatos saját véleményét szóban és írásban megfogalmazni, indokolni.

A tanulási képesség fejlesztése

A tanuló képes a különféle írott és elektronikus információhordozókból az anyaggyűjtés során adatokat gyűjteni, jegyzetet és vázlatot készíteni. Le tudja jegyezni az állításaihoz felhasznált információforrások adatait.

Anyanyelvi kultúra, ismeretek az anyanyelvről

A tanuló ismeri és a szövegalkotásban értelmesen használja a különböző mondatfajtákat. Alkalmazza az írásbeli szövegalkotásban a mondatvégi, a tagmondatok, illetve mondatrészek közötti írásjeleket.

Irodalmi kultúra, irodalmi művek értelmezése,

A tanuló bizonyítja a szöveg értő befogadását biztosító olvasási képességét, különféle műfajú és témájú szövegek felolvasásával, elmondásával. Képes különféle műfajú szépirodalmi művek szerkezetének és jelentésének összegző bemutatására, a szerkezeti elemek elkülönítésére, a szereplők és élethelyzetük jellemzésére.

Memoriterként tud 3-4 lírai alkotást és 15-20 soros drámarészletet.

Íráskép, helyesírás

A tanuló a helyesírási segédkönyvek segítségével jártas az idézés helyesírásában.

Ismeri a tömegkommunikáció fogalmát, legjellemzőbb területeit.

Az ítélőképesség, az erkölcsi, esztétikai és történelmi érzék fejlesztése

A tanuló képes erkölcsi kérdések, döntési helyzetek megnevezésére, értelmezésére, példával történő bemutatására. Részt tud venni elemző beszélgetésekben, saját véleményével. A különböző művészeti alkotások között meg tud nevezni néhány közös és eltérő vonást. Egy-egy szempontból össze tud hasonlítani egymástól lényegesen különböző esztétikai normákat képviselő műveket.

A fejlesztés várt eredményei a 8. évfolyam végén magyar nyelvtan tantárgy esetén az enyhe értelmi fogyatékos tanulók számára

A tanuló társalgásban részt tud venni. Képes saját vélemény, saját gondolat, kérdés, kérdés megfogalmazására. A metakommunikációs eszközök megismerése során a testbeszéd megértése, használatával a szóbeli kifejező-készség erősítésre képes. Törekszik az önálló olvasásra, szövegfeldolgozásra. Az olvasást az információszerzéshez és átadáshoz felhasználja. Képes a közlés kifejező és tájékoztató funkciójával élni. Képes meggyőzni, érvelni, kérdezni, véleményt elfogadni. Képes könyvtárhasználatra, megadott szempontok alapján.

Önállóan lényegkiemelésre, tartalom rövid visszaadására képes. Olvasható, áttekinthető írásművek készítésére képes, megadott szempontok alapján. Tudja az írást kommunikációs célokra használni. Tanult nyelvhelyességi, helyesírási ismeretek alkalmazására önállóan vagy segítséggel képes. Képes a hibátlan másolásra, néhány mondatnyi szöveg látó-halló tollbamondás és emlékezet alapján történő írásra. Tanult tanulási technikákat alkalmazza. Tanári segítséggel vázlatot ír.

Tud főfogalom, fogalom alapján besorolni szavakat. Ismeri és segítséggel megfelelően alkalmazza a mondatfajtaikat a beszélő szándéka és szerkezet szerint. Mondatok szerkezetét meg tudja változtatni bővítéssel, szűkítéssel, helyettesítéssel, a részek cseréjével önállóan vagy segítséggel. Mondatokra tagol, hiányzó írásjeleket pótolja. Az állandósult szókapcsolatokat segítséggel kommunikációjának megfelelően alkalmazza.

Megjegyzés: *A vastag betűvel szedettek a minimumkövetelményt jelölik.*

A tanuló értékelése az önmagához mért fejlődését fejezi ki, tudásához igazodó egyénre szabott. Számonkérésen alapul, mely figyelembe veszi az ismeretelsajátítási folyamatban tanúsított aktív részvételt. Ha a tanuló az ismeretelsajátítási folyamatban részt vesz, de a képességei nem teszik lehetővé, hogy megfeleljen az eltérő tanterv követelményeinek, akkor a nevelőtestület engedélyével továbbhaladhat. Értékelése ez esetben kiegészül szöveges értékeléssel, amit a szaktanárok a gyógypedagógussal együtt készítenek el.

A fejlesztés várt eredményei a 8. évfolyam végén magyar irodalom tantárgy esetén az enyhe értelmi fogyatékos tanulók számára

Képes véleményét elmondani, meggyőzni, érvelni, kérdezni, véleményt elfogadni. Olvasás technikája képességeinek megfelelő. Líra, epika, dráma fogalmát ismeri, a műveknél tud ennek megfelelően csoportosítást végezni.

Az olvasást az információszerzéshez és átadáshoz felhasználja.

Képes könyvtárhasználatra, megadott szempontok alapján.

Lényegkiemelésre, az olvasott irodalmi művek tartalmáról – tanári kérdésekkel vagy anélkül – képes beszámolni. Tanult irodalmi művek tartalmát ismeri, 4-5 mondatban be tud számolni róla, a szereplőket, helyszínt azonosítja. Szereplők tulajdonságainak gyűjtésére, csoportosítására önállóan vagy segítséggel képes. Lírai művek, versek képszerűségének tanári segítséggel történő megragadására képes.

Irodalmi alkotások esetében tud megadott szempontok alapján összehasonlítani, értelmezni, elemezni. A tanulás céljából tud lényegyet kiemelni, vázlatot készíteni. Rendelkezik ismeretekkel a tanult írók, költők életéről. Megadott szempontok alapján olvasható, áttekinthető írásművek készítésére képes. **Tudja az írást kommunikációs célokra használni.**

A kijelölt memoritereket képességeinek megfelelően szöveghűen, megfelelő hangsúllyal elmondja.

***Megjegyzés:** A vastag betűvel szedettek a minimumkövetelményt jelölik.*

A tanuló értékelése az önmagához mért fejlődését fejezi ki, tudásához igazodó egyénre szabott. Számonkérésen alapul, mely figyelembe veszi az ismeretsajátítási folyamatban tanúsított aktív részvételt. Ha a tanuló az ismeretsajátítási folyamatban részt vesz, de a képességei nem teszik lehetővé, hogy megfeleljen az eltérő tanterv követelményeinek, akkor a nevelőtestület engedélyével továbbhaladhat. Értékelése ez esetben kiegészül szöveges értékeléssel, amit a szaktanárok a gyógypedagógussal együtt készítenek el.